ANUL XX
53
(818)
Sîmbătă
31 decembrie
1977
8 pagini
1 leu

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

REPUBLICA XXX

„Proclamarea Republicii a deschis calea puternicelor transformări revoluționare socialiste din patria noastră. Aceasta corespunde, de fapt, cu asumarea de către clasa muncitoare a misiunii de înaltă răspundere istorică de a conduce națiunea noastră pe calea făuririi noii orînduiri sociale, a socialismului și comunismului în România."

NICOLAE CEAUȘESCU

Marile evenimente din viața popoarelor reprezintă încununarea aspirațiilor profunde, incorporate în procese istorice cu viață amplă, capabile să definească idealuri durabile. Republica proclamată în urmă cu 30 de ani a fost actuală de la 1848, atunci cînd nobila generație de revoluționari a proclamat idealurile justiției sociale și ale împlinirilor naționale. Unirea, egalitatea în drepturi, frăția între cetățeni, instituții armonioase, răspunzînd exigențelor de viață socială puse sub semnul luminii și al propășirii, aceste imperative ale istoriei noastre moderne au culminat, firesc, în momentul revoluționar al proclamării republicii, etapă importantă în realizarea idealurilor democratice și socialiste. Anii aceia eroici de la începuturile revoluției socialiste au fost meniți întemeierii, creării cadrului politic și social al marilor înfăptuiri pe care le putem azi contempla cu un sentiment de justificată mîndrie. Țara, condusă de partidul comunist, s-a ridicat pe culmile visate de înaintașii noștri, a prosperat din punct de vedere economic și social, și-a impus vocea demnă între națiunile respectate ale lumii, încît anii Republicii pot fi considerați ani de remarcabile împliniri istorice, treptele întemeierii unui viitor de aur, cum îl imagina un mare poet.

30 de ani este, desigur, o perioadă istorică scurtă. Ea circumscrie în limitele sale cel mult o generație, dar cît de bogată este recolta generației care s-a ridicat odată cu țara, într-un răstimp atît de generos în înfăptuiri. Industrializarea accelerată, generalizarea învățămîntului, socializarea agriculturii, democratizarea adîncă a vieții publice, instituții dinamice, care asigură participarea egală a tuturor la marile decizii, orașe noi, construcții industriale spectaculoase, noi ramuri ale științei și tehnicii, laboratoare și cărți, filme și muzee pline de lume, teatre și cinematografe frecventate de toți, tiraje de cărți cu cifre amețitoare, traduceri în serii complete din clasicii literaturii universale, iată numai cîteva coordonate care pot să definească chipul țării în acești ani. Ne-am asumat, în termeni economici, condiția de țară în curs de dezvoltare, referindu-ne la marele drum care ne așteaptă, la năzuința noastră spre mai bine și frumos. Dacă ar fi, însă, posibil să definim actualitatea țării prin proiectele și aspirațiile sale, am spune că România socialistă se află azi între țările militante pentru progres, capabile de dinamismul ce trebuie să caracterizeze popoarele în momente istorice. Prietenii de pretutindeni ai țării noastre au apreciat adesea hotărîrea de a construi viitorul luminos pe care îl merită poporul român. De aceea, aniversarea Republicii este o sărbătoare în care nu celebrăm numai un eveniment din trecut, ci și viitorul pe care l-a deschis acest eveniment, gloria de mîine a țării noastre socialiste.

Anul acesta a fost marcat de un eveniment politic important. Conferința națională a partidului, care a hotărît asupra direcțiilor fundamentale de dezvoltare a țării pînă în anul 1985, în lumina documentelor Congresului al XI-lea, temeiul tuturor planurilor noastre cutezătoare. În țara „lucrului public" pe care îl aniversăm acum, mobilizarea întregului popor pentru a înscrie România cît mai rapid între țările cu dezvoltare medie este o exigență firească. Devotamentul tuturor față de patria comună este corolarul idealului republican, o trăsătură a realității istorice pe care o trăiește România socialistă, o garanție că poporul român, sub conducerea partidului comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se va dovedi prin fapte la înălțimea vocației sale istorice, la înălțimea cutezătoarelor sale idealuri.

Luceafărul

Bălcescu — gravură de Iulian Olariu

REPUBLICA

Daruri din Dar, Soare, Soare, m-au fost podidit
în România mea frumoasă de infinit
lacrimă de dintre două milenii
din culoarea de vis a Cosînzenii
din de statuia lui Făt-Frumos
din Țară de Sus, din Țară de Jos.

Daruri din Dar, din codri, din cîmpii, din ape
se învălmășesc în mine, aproape
în iubire de oameni, de Om
în floarea Lumii, în Metronom.

Republică a mea, din tot ce ai fost
dă-mi dorul Tău din cel mai vechi adăpost
dă-mi iarba mare de din astre
să fiu frumos într-ale noastre.

Ion Bănuță

Arborele viu

...au fost voievodate, cringuri de țări gemene sub coroana bogată și puternică a unui arbore falnic. Și s-au pornit vînturile, nu ajungeau cele patru zări cardinale ca să se iște furtunile potopitoare. Dar arborele a fost rezistent. Voievodul fiind să fie osul neamurilor strînse sub brațul lui, sub sceptrul înțelepciunii lui, voievodul acesta s-a neclintit. Armură de voință demnă și firească și dreaptă. Cuget și braț de viteaz.

...Au fost, apoi, țările, păduri de voievodate aliniate sub stindardul celor de-o obîrșie. Județul bătrînilor fiind să fie altoiul menit îndreptățirii cuviincioase a gîndului și faptei celor dintre hotare, iar județul domnesc fiind să fie îndreptarul gîndurilor de păstrare și apărare a ființei de neam, a osului domnesc, ridicat și crescut între hotare, altfel nu. Și din nou n-au fost suficiente zările cardinale. Europa își trimitea periodic cicloanele de oști ca să pună alte pietre de hotar bărbăției și creației celor de-un cring și de-un codru înfrățiți. Zvîrcolit de izbeliște, pămîntul se ascundea sub pămînt, riu-

Mircea Constantinescu

Continuare în pag. a 5-a

● ÎN ACEST NUMĂR : ● **„Drumurile țării, drumurile oamenilor"** — reportaje de ● Nicolae Stoicescu ● Mircea Florin Șandru ● Ion Crăciunică ● Ion Longin Popescu ● proză de ● George Niculescu Mizil ● **„Anul literar 1977"** — semnează : ● Doina Uricariu **(poezia)** ● V. F. Mihăescu **(proza)** ● Dan Cristea **(critica)** ●

Sentiment

Republica este organizarea de stat cea mai potrivită exercițiului voinței generale, deci a suveranității și independenței. Forma de guvernare republicană solicită tuturor cetățenilor un aport maxim la înflorirea și întărirea întregii societăți și, totodată, dă dreptul fiecăruia, conform talentelor și capacităților intelectuale sau fizice, să participe direct la conducerea și realizarea treburilor social-economice ale cetății. Dar nu justificarea modelului de *stat-Republică* mă îndeamnă să scriu [illegible] cînd sărbătorim cei 30 de ani de existență ai ei, ci lauda ce se cuvine unui eveniment atît de însemnat în viața poporului nostru.

De sute și sute de ani, clasele productive ale țării noastre s-au jertfit cele dintîi, atît în lupta de menținere sau cîștigare a independenței, cît și în lupta socială de îndepărtare a exploatării omului de către om, încît la aniversarea celor 30 de ani ai Republicii [illegible] aducem un pios omagiu și un prinos de recunoștință milioanelor de luptători căzuți de-a lungul timpurilor pentru libertatea patriei și poporului român. Meritul instaurării Republicii în România revine Partidului Comunist Român, prin lupta căruia, la 30 decembrie 1947 a fost posibilă abolirea monarhiei.

La noi în sat, unde nici azi nu există un post telefonic, Republica a sosit pe 31 decembrie decum s-a făcut ziuă: un invalid de război, avînd misiunea difuzării știrilor celor mai noi, lovea toba cu singura lui mînă și striga tare în fața fiecărei porți: „Avem Republică". Unii oameni ziceau: *foarte bine*, iar alții îl necăjeau pe invalid, spunîndu-i: *bine mă, da nu cred că știi cum s-a întîmplat*, la care omul cu noutățile răspundea că n-a primit ordin să desvăluie decît că *avem Republică*. Pe la prînz învățătorul din sat a ținut o scurtă cuvîntare, în fața tuturor sătenilor. În urma căreia au plecat cu toții convinși că Republica va fi statul celor ce muncesc.

De trei decenii, din care de douăzeci de ani — conștient, participă cu entuziasm, în fiecare decembrie la aniversarea Republicii. Mă bucur din inimă de realizările tinerei industrii românești, de succesele ei, atît interne cît și de pe piața internațională, de modernizarea și creșterea productivității agriculturii, de prestigiul mereu crescînd al țării noastre pe toate meridianele. În numele acestui sentiment, mă consider un adversar al poluării de orice fel, al lipsei unora de interes sau entuziasm pentru înflorirea culturii române, precum și al absenței uneori, din relațiile umane, a celui mai experimentat și luminos model — omenia poporului nostru.

În ajunul Anului Nou, cînd Republica noastră a împlinit trei decenii, visez ca pămîntul sau creanga ori frunza ce voi fi devenit, să se legene, să tresară, ori să tremure, fie și numai o fracțiune de secundă, la rostirea în aceeași limbă a laudei aniversării de trei milenii a Republicii pe pămîntul românesc.

Gheorghe Pituț

BĂLCESCU

Cuvînt al meu ! un cîntec pentru-acel
frumos martir ce și-a învins destinul,
pentru Bălcescu ! sufletu-i drapel
trăiește-n veci împurpurînd seninul.

Cuvînt al meu ! fii rug invîlvorat
topind în flăcări nalte umilința
celui fiu al Daciei, bărbat
ce s-a jertfit spre a-i trăi credința.

Cuvînt al meu ! fii un olin tîrziu
celui cuget ars de dorul țării
și care-n ceas mediteran, pustiu
sta-nlăcrimat spre nordul depărtării.

Cuvînt al meu ! fii piatră de mormînt
celuia ce nici nu-i știm mormîntul,
ci, duh pluteste — vultur alb în vînt —
peste Carpați, veghindu-și legămîntul.

Cuvînt al meu ! fii imnul ce-l doresc,
de adorare, fii, de-ngenuncniere :
Bălcescu-i christul nostru românesc,
și arde-nalt și arderea ne-o cere !

Priviți-i chipul din dureri adînci
și din speranțe, de-ndrăzneală gravă,
e-n el o revoluției poruncl
chemînd dreptate, libertate, slavă —

E-n el, viteaz, un sînge de român
și-o patimă mereu fără de moarte :
fără stăpîni, în țara lui stăpîn,
unindu-ne pe toți o mîndră soarte !

Bălcescu ! timp de flacără și vis !
El, înaintemergător spre zare,
El, cer de dragoste mereu deschis,
fără de ani și numai depărtare,

El, Domn al meu, frumos și inspirat
și căutînd sub prav de cronici radul,
El, care, vulturi munților o dat,
El a învins murind cu Voievodul !...

Priviți-l, deci, și vă învățați
voi, toți acei care sosiți prin vreme,
El e sublimul marilor bărbați :
să-i așezăm în inimi și în steme

Și-un rai să facem sufletului său
în care, sfînt și mîndru, să domnească
El, cel urît de domni și dumnezeu,
e Domn ca noi în țară românească !...

Cuvînt al meu ! fii imnul ce-l doresc,
de adorare, fii, de-ngenuncniere :
Bălcescu-i christul nostru românesc,
rodînd mereu putere din putere !...

Radu Cârneci

**„Luceafărul"
urează cititorilor săi
„LA MULȚI ANI!"**

Continuitatea unei idei

O istorie ilustrată cu texte literare a ideii de republică românească s-a făcut în cîteva rînduri, mai ales prin antologii și comentarii tematice. Nu s-a făcut însă, pînă acum, o cercetare [illegible] ideologică, am zice, a acestei teme, ceea ce ar echivala cu un fel de **filozofie istorică** a subiectului. O semnalăm și-i indicăm în comentariul nostru potențiala abordare.

Prima idee a unei republici, echivalînd cu o pledoarie simbolică, apare fragmentar în **Țiganiada** lui Ion Budai Deleanu. Volterianul autor al **Țiganiadei** era un adept al unei orînduieli apropiate de popor ; concepția sa despre republică este luministă și, din păcate, rămasă materializată numai în expresie poetică, nedublată de o susținere teoretică.

O altă structură ideatică are conceptul de republică în epoca romantică. Scriitorii romantici nu numai că vorbesc în opera lor de republică dar chiar îi definesc, deși nu suficient de clar din punct de vedere ideologic, conținutul. Astfel, scriind despre **Mersul revoluției în istoria românilor**, Nicolae Bălcescu definea viitorul patriei, deci definitivarea mișcării de la 1848, în termeni extrem de moderni : „În zadar veți îngenunchia și vă veți ruga la porțile împăraților, pe la ușile ministrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici vor, nici pot. Fiți gata, dar, a lua voi, fiindcă împărații, domnii și boierii pămîntului nu dau fără numai aceea ce le smulg popoarele... Ziua izbîndirii, ziua dreptății se apropie..." Rîndurile sînt scrise în exil, la Paris, în 16 sept. 1850, dar conțin ceva mai mult decît esența ideologiei burgheze, pe atunci revoluționară, aceste cuvinte au ceva din spiritul **Manifestului comunist**. Trebuie menționat în această ordine de idei **Discursul** lui Ion Heliade Rădulescu din Adunarea Constituantă de la 1866 care vorbea despre legitimitatea unui regim republican.

Un ardent partizan al ideii de republică a fost Hașdeu care a declanșat o adevărată campanie în pamflete, în fabule **(Femeia cu cățelul)**, în piesa **„Răzvan și Vidra"**.

Un loc aparte se cuvine a acorda conceptelor lui Mihai Eminescu cu privire la problema politică a conducerii statului ; el care cîntase în versuri Comuna din Paris și crease un magnific discurs al proletarului, se considera un reprezentant al poporului, după cum declară într-un articol : „Ce să vă spun ! Iubesc acest popor bun, blînd, omenos, pe spatele căruia diplomații croiesc charte și rezbele, zugrăvesc împărații despre care lui nici prin gînd nu-i trece ; iubesc acest popor nenorocit care geme sub măreția tuturor palatelor de gheață ce i le așezăm pe umeri...".

Sînt cunoscute pamfletele lui Caragiale și ale lui Bacalbașa, poemul lui Vlahuță, au fost con-

Emil Manu

Continuare în pag. a 8-a

Timpul istoriei, timpul literaturii

Nu putem și nu ne este îngăduit a ignora criteriile încadrării în marele ansamblu a scrierilor recent apărute nici măcar în situațiile în care ne mărginim a da seama, în articole bilanțier-festive, asupra producției editoriale dintr-un singur an. Ceea ce la o privire superficială poate să pară drept o forțare a lucrurilor, în realitate constituie însăși rațiunea de a fi a unor astfel de tentative. Autonomizarea judecăților valorizatoare în atari împrejurări echivalează cu atemporalizarea lor, însemnează, adică ignorarea datului axiologic ce justifică ori nu înscrierea unei cărți sau alteia pe orbita unicului ei timp, acela al istoriei literare. Dacă simplul act de „înregistrare" a apariției unei cărți — recenzia și cronica — este condiționat de această operație asociativ-disociativă, e lesne de observat ce implicații de natură similară se ivesc în cazul unei ochiri panoramice, fie ea delimitată și numai de parametrii temporali ai unui singur an literar.

Iată, anul literar 1977 ne-a adus reale satisfacții în principalele sfere de manifestare ale scrisului românesc contemporan.

Creația beletristică (poezie, proză, teatru, reportaj, memorialistică) și interpretarea critică (foiletonul consacrat producției editoriale la zi, eseul analitic, monografia, ediția critică etc.) au înregistrat nu puține apariții remarcabile. Lista lor este efectiv bogată, așa cum o dovedesc și articolele cu un mai pronunțat caracter analitic, menit a celebra anul literar 1977, din chiar acest număr al revistei noastre. Încercînd a ne explica dialectica interioară a acestor realizări ne dăm numaidecît seama că impulsul „întoarcerii în timp" se impune ca un reflex, că evitarea lui este exclusă. Este vorba, evident, de timpul literaturii noastre actuale ce se măsoară cu înseși decentile istoriei noastre contemporane de pildă cu cele trei decenii ce au trecut de la instaurarea Republicii. Circuitul osmotic dintre timpul istoriei noastre de azi și timpul literaturii plăsmuite în decursul acestor decenii constituie esența fenomenului, privit nu numai din unghi tematico-problematic ci și din unghiul structurilor sale estetice specifice. Orice operă literară viabilă revendică dreptul de a face loc în substanța și respectivului circuit, — determinat de cele două ipostaze ale timpului —, spre a-și dobîndi propria temporalitate. De unde purced, cum se întretaie și unde ajung firele incorporate într-o astfel de osmoză a timpului, fie că ne referim la genuri, la autori sau, pur și simplu, la cărți, pe scurt, aceasta ni se pare a fi îndreptățirea scurtei ochiri critice asupra anului literar 1977. Cîteva succinte sondaje — sperăm — o vor dovedi.

Nu ne grăbim a susține că anul ce s-a scurs a fost numaidecît un an al romanului. Cert este însă că, mai mult decît în 1976 „genul proteic", în 1977, se detașează prin vastitatea cîmpului de manifestare, oferind exemple de relevatoare tipicitate pentru întreaga sa dinamică. De pildă, **Fascinația** de Laurențiu Fulga exprimă nu numai ultima consecință a metamorfozei prin care trece o temă-obsesie a prozei românești de azi — războiul —, ci, totodată, constituie punctul artistic maxim atins, în evoluția sa, de unul dintre prozatorii noștri contemporani cei mai însemnați ; **Cartea milionarului** de Ștefan Bănulescu legitimează, concomitent, vocația epicii actuale pentru proiecțiile fantastic-parabolice de acută sondare a realului dar și vocația pentru

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 2-a

Adevărul și ficțiunea „istoriei literare"

(Urmare din numărul trecut)

Acuzațiile se pot înlănțui în voie, fiind însoțite de o satisfacție secretă și aproape întemeiată (praf l-am făcut pe romancier, nu i-a mers cu mine nici mareșalului Averescu, darămite ăstuia, în grădina căruia dau toți cu pietre, de ce aș lipsi eu ! ?). Se poate spune, cum o și face dealtfel B. Gruia, că inmormîntarea poetului (rog cititorii acestui articol și pe cunoscătorii **Calendarului** să mă ierte că revin asupra unor imprejurări despre care aș fi vrut să nu mai vorbesc !) a fost trunchiată deliberat de către autorul romanului, omițîndu-se dinadins ceremonia de la Cluj, ca să se poată lovi... în autorități. Aceasta se numește, într-un limbaj foarte exact, proces de intenție. Pentru că eu nu mi-am propus să realizez un reportaj al inmormîntării lui Blaga. M-am referit doar la aspectele care prezentau interes pentru reliefarea (literară) a unor stări de lucruri, a unei atmosfere care a existat atunci (ea încearcă și acum să mai existe, dovedindu-și astfel nocivitatea) în jurul acestui nume de întemeiată tală. Da, dar B. Gruia susține, nici mai mult, nici mai puțin, că folosesc dinadins tehnica „referirilor fugare", ca să ajung, în chip forțat, desigur, cu scop precis însă (și perfid, ascuns) la conturarea concentrică a „simbolului «elitelor nimicite»". B. Gruia afirmă că Blaga apare în roman ca un om „nimicit", ceea ce e mai mult decît o deformare care cade în afara înțelesurilor reale ale romanului, nemaivorbind de faptul că B. Gruia se contrazice și de data asta. Dumnealui îmi reproșează mai întîi că îl „transform" pe Blaga în simbol, pentru ca după aceea să vină să spună că prezint în roman un Blaga „nimicit". Un simbol nimicit, așadar ! ? O mare și inutilă bolmojală, în fond, deoarece poezia nu poate fi nimicită de nimeni, așa cum nu poate fi nimicit un poet, mai ales după ce el s-a edificat, prin muncă și prin cinste, după ce a devenit o mare și invincibilă personalitate, un exponent de prim rang al unei spiritualități.

Dacă ne vom întoarce la roman, vom vedea că el nu se sprijină pe tehnica „referirilor fugare", cum pretinde B. Gruia. Abordarea problemelor în această carte, dacă mi se îngăduie și mie o părere, se realizează, dimpotrivă, di-

Ion Lăncrănjan

Continuare în pag. a 5-a

Republica XXX

ANUL LITERAR 1977

POEZIA

Fidelitate şi consolidare

Un an in poezia unei ţări e mai mult decit producţia editorială, decit receptarea critică a acesteia, decit ecourile ei imediate. De multe ori istoria literară il va identifica nu cu o carte ci cu anul de naştere al unui poet, sau cu cel al pierderii lui, ori va pune un semn de echivalenţă intre acest an şi o traducere esenţială, numindu-l uneori nu cu poezia lui ci cu artele ei poetice, punindu-l sub semnul vreunui eseu fundamental sau al unei cărţi de proză ce a schimbat şi legile lirismului. Nu dintr-o dorinţă de relativizare a poeziei şi poeţilor amintim aceste lucruri.

Poeţi aparţinind unor momente de ruptură şi revoluţie lirică, de structuri şi formule diferite trăiesc intr-o armonie estetică făţişă. Alianţele lirice sint permanente, imagismul intinde mina reflexivităţii, clasicii sint admiraţi şi ascultaţi deopotrivă şi incap intr-un vers Eminescu lingă Blaga şi Ion Barbu. Saşa Pană işi publică o selecţie din poemele primelor sale culegeri dinainte de război şi un ciclu nou de versuri in **Culoarea timpului** in acest an in care alţi doi poeţi suprarealişti români, Virgil Teodorescu şi Constantin Nisipeanu, sint prezenţi in librării cu **Ancore lucii** şi respectiv **O lăută de frunze**, volume in care o apartenenţă, ieri orgolioasă şi insolită, e azi clasică firească de consolidare şi nu de instaurare. In fond, toate cărţile bune de poezie ale acestui an ascultă de legile consolidării şi echilibrului. Pe aceste coordonate se inscrie volumul **Suave** de Nina Cassian, de o mare pregnanţă estetică, in care feminitatea e surprinsă in ipostazele ei de calm şi profundă reflexivitate existenţială. In **Dialectica virstelor**, Leonid Dimov e pentru ochiul obişnuit cu universul poeziei sale acelaşi dar dincolo de consecvenţa faţă de propria formulă răzbate un dramatism de o nouă calitate, o naivitate cu ape tulburi ce are semnificaţii complexe. Există in acest volum un poem **Bala sau O eternitate iterativă** la titlul căruia va trebui să reflectăm cind vorbim despre poezia noastră nemulţumiţi de lipsa schimbărilor ei la faţă. O eternitate iterativă! Aceasta este una din legile artei. Păstrind proporţiile, va trebui să cultivăm un entuziasm mai puţin infantil şi o emoţie mai puţin adolescentină faţă de poezia şi poeţii noştri. Anume, entuziasmul faţă de continuitate şi repetiţie, emoţia faţă de identitatea cu sine şi consecvenţă. Dincolo de semnificaţia titlului unui volum publicat de Gheorghe Pituţ anul acesta, **Stelele fixe** — carte de răscruce pentru propria lui creaţie dar şi de exemplară identitate cu sine — descoperim in el o metaforă definitorie pentru acest an liric.

Tudor George in **Catehismul iubirii**, descinde, consecvent cu el insuşi, aşa cum arată OV. S. Crohmălniceanu din „producţia goliardică a lui Ion Barbu" dar desenul poemelor e mai puţin baroc. Mircea Ivănescu in **Alte poesii** işi consolidează spaţiul său poetic şi afectiv de neconfundat. După **Lumea diafană**, Vasile Nicolescu nu mai poate fi caracterizat decit cu superficialitate un poet apolinic. Solarul poet legat de mitologia diurnă şi de avatarurile focului dezvăluie nu numai in **Caprici** dar şi in **Soarele**, obrazul nocturn, al liricii sale, capacitatea ei de a surprinde grotescul, de a infiera şi ingheţa prin metaforă.

In poezia cu semnificaţie explicit patriotică rostită direct, ceea ce nu inseamnă că e doar declarată au apărut citeva volume reprezentative, de formulă artistică diferită. Dacă **Poema patriei** de Gheorghe Tomozei se distinge prin limbajul ei cărturăresc, arhaizant, cu patină de broderie veche, **Cu inima curată** de Nicolae Dragoş e un manifest contemporan, scris cu cuvintele prezentului, definind bucuria şi durerile lui in imagini ce aparţin deopotrivă artei monumentale şi mesajului intim. O semnificativă identitate artistică şi morală impune Ion Brad in **Transilvane cetăţi fără somn**, volum in care elegiacul transfigurează copilăria, satul, Transilvania şi ţara ca pe o serie sinonimică esenţială. O carte in care lirica patriotică e o gravură austeră, un recviem in istorie e **Satul din pămint** a lui Teodor Balş. Cintecul popular, incantaţia folclorică răsună ca un murmur in **Baladele Arborei** de Stelian Gruia. Motive folclorice sint integrate simfonic de Grete Tartler in volumul **Hore**. Descintecul, fabulosul şi mitul stau la baza volumului lui Teohar Mihadaş, **Nimburi**.

Descoperim in cărţile poeţilor ce ni se par aceiaşi stăpini pe o ţintă a lor, pe o lume a lor, plecarii in curse noi. Şi aceste „aşezări" lirice işi conţin evadarea din ele, aşa cum in popas sint cuprinse drumul străbătut şi cel ce urmează. La Ana Blandiana, **Somnul din somn** anunţă parcă mai puţin drumul ce va urma decit cartea de proze ce-i deschide căi noi propriei poezii. La Florenţa Albu, **Roata lumii** pare a conţine in echilibru inchiderea şi deschiderea unui univers liric. In **Piatra palidă**, Florin Mugur işi exacerbează cele două tensiuni ale poeziei sale de polaritate şi depăşire. E vizibilă intrarea poemului său sub zodia unei austerităţi ce luptă cu narcisismul metaforei pentru o nouă descoperire a eului şi a lumii. Spiritul ludic, fantezia, verbozitatea şi mimica unei comedia dell' arte moderne sint prezente in volumul lui Gheorghe Azap **Bocceluţa cu plăcinde** in timp ce ironia inteligentă e asumată liric in volumul **Miraria** al lui Marcel Gafton, foarte bine primit de critică.

O poezie confesivă şi reflexivă, ce ascultă de legile polarităţilor lirice, publică Ion Pop in **Gramatică tirzie**, carte din care răzbate acel cunoscut adagio: „Sintem originali doar intrucit ignorăm ce s-a scris". Mai neliniştiţi se arată la faţă Mircea Florin Sandru in **Melancolia** şi Dan Verona in **Daţi ordin să inflorească magnolia**, in timp ce Carolina Ilica işi linişteşte prea devreme, estetizindu-şi calea poetică. O carte ce impune definitiv un poet, Dominic Stanca, din păcate, după trecerea lui, este **Strada ce urcă la cer**, al cărei ciclu cu acelaşi titlu consacră o formulă originală de transfigurare a peisajului şi oamenilor, aşa cum a remarcat Eugen Simion.

E foarte semnificativă pentru acest an evoluţia unor poeţi taxaţi drept tineri din comoditatea formulărilor. Dintr-un punct de vedere, 1977 va rămine ca anul in care poezia s-a auzit şi prin vocea lui Mihai Ursachi, Cezar Ivănescu şi Dorin Tudoran. Cărţile lor n-au fost comentate suficient şi s-a trecut peste substanţa lor, cu citeva excepţii, definindu-se mai mult forma lor, ascendenţa lor etc. In toate există o răsturnare a artei poetice, un polemism subtextual, o gravitate ascunsă de recuzita lirică, o subminare a căilor bătătorite şi sigure ale poeziei. Ceea ce in aparenţă consolidează şi polarizează e, in realitate, părăsit, infirmat, depăşit. In **Marea infăţişare**, titluri ca **Marşul spre stele**, **Peisaj industrial cu insectă**, **Privelişte marină cu capre şi furnale**, **Alte 11 chipuri de a vorbi tăcerea**, **Fructul oprit** şi altele circumscriu o reală calitate a poeziei ce „sfişie spornic", ce se odihneşte inaintind, ce tace grăind, curajoasă şi prin cuminţenie. In **Uneori plutirea**, dincolo de muzicalitatea eminesciană, de scenariul romantic, poesc al iubirii, intr-un decor glacial, hibernal el insuşi captat cu oglinzi ţişnesc adevăratele cuvinte, adevăratele amintiri, adevărate cintece. O voce singulară in poezia contemporană are Cezar Ivănescu in **Rod IV**.

Poezia anului 1977 va rămine prin miezul ei peren şi nu prin invelişul ei caduc. Pentru a face o butadă cunoscută de mult poezia, atunci cind ni se arată precum lupul in piele de oaie, deci cuminţită, fragilă e mai puţin periculoasă decit atunci cind travestiul e invers, adică oaia poartă piele de lup. Există mai multă forţă lirică in tradiţie şi continuitate, in consolidare decit in originalitatea inscenată, in lirismul spectaculos, in răsturnările ce ne atrag privirea prin noutate şi pitoresc. Şi, desigur, nu trebuie să ne micşoreze entuziasmul şi emoţia, fidelitatea faţă de sine a unui gen artistic.

Doina Uricariu

PROZA

Succese ale romanului

Şi doar simpla trecere in revistă a cărţilor de proză apărute de-a lungul anului, care acum se sfirşeşte, impune concluzia clară că ne aflăm in faţa unui moment de eflorescenţă a romanului. Nu lipsită de semnificaţia ei, această evaluare după criteriul cantităţii este dublată şi validată prin actul valorizator al lecturii critice.

Incepem enumerarea, fatal lacunară, cu **Orgolii** de Augustin Buzura, carte in care unii au văzut cel mai bun roman de după război. Afirmaţia este hazardată, nu pentru că romanul n-ar oferi reale motive de satisfacţie, ci fiindcă astfel de clasamente radicale mi se par imposibile, in cazul unor cărţi de valori apropiate. Cert este că **Orgolii**, deşi tributar incă unei viziuni maniheiste asupra personajelor, se situează in elita romanului românesc actual şi de actualitate. Secvenţele in care se reconstituie trecutul profesorului Cristian şi drama sa din perioada anilor '50, se intretaie cu cele ce surprind ritmurile tensionate ale vieţii „la zi" dintr-o clinică medicală. Acestea din urmă alcătuiesc materia unui roman al actualităţii, scrutată cu o privire nefalsificată de idilism, cu incisivitate şi ironie, calităţi ce conferă realism dezbaterii etice, esenţiale in carte, despre cei ce incearcă şi reuşesc să fie ei inşişi.

O imagine complexă a vieţii social-politice in societatea românească din deceniul al şaselea, ne oferă romanul **Marile iubiri** de Aurel Dragoş Munteanu. Unul dintre meritele incontestabile ale cărţii, prin comparaţie cu alte opere care au abordat aceeaşi epocă este acela al lipsei de ostentaţie şi tezism, al pătrunderii dialectice in esenţa fenomenelor, dezvăluindu-le astfel coerenţa sistemică. Herescu, Dauer şi Bejan, cele trei personaje de prim plan ale romanului, intelectuali recrutaţi din medii sociale diferite, traversează un proces continuu de alienare, ale cărui resorturi intime devin vizibile sau, mai exact, sint sugerate de fineţea şi profunzimea analizei. Scriitorul reuşeşte, intr-o naraţiune esteticeşte superioară, să exprime in termeni artistici, relaţia complexă dintre individ şi istorie. S-a spus despre recentul roman al lui Laurenţiu Fulga, intitulat **Fascinaţia**, că reprezintă o reacţiune şi o sinteză a tuturor cărţilor de pină acum ale scriitorului. Lucru firesc, pentru că, de fapt, orice scriitor de autenticitate işi modelează şi exprimă in fiecare carte aceleaşi obsesii, constituind structura personalităţii, ce se vrea comunicată.

Vom remarca doar, impreună cu ceilalţi comentatori, varietatea stilistică a fiecăruia dintre cele patru capitole ale romanului, probă de virtuozitate interpretativă, in registre diferite. Acelaşi cuplu, Luchian şi Maria (personaje exponenţiale, de factură expresionistă) este trecut prin patru situaţii-limită, in timpuri şi spaţii diferite, in posturi diferite, in contexte sociale diferite, trasind astfel un periplu existenţial cu valoare simbolică. Grotescul, fantasticul, absurdul se intrepătrund intr-o naraţiune densă, saturată de evenimente.

Intre apariţiile importante ale lui 1977 se numără şi **Cartea de la Metopolis**, primul volum dintr-o anunţată tetralogie, pe care Ştefan Bănulescu il propune cititorului. Dicomesia, Metopolisul, oraşul Mavrocordat, insula Cailor, Dealul lui Feisal sint toponimicele unui spaţiu imaginar, invăluit in aburul legendei şi mitului. O lume fabuloasă, cu aură romanţioasă, a cărei cronică o face Milionarul, personajul narator al romanului. Influenţa realismului magic al literaturii sud-americane se face simţită in acest roman cu timbru aparte in literatura română. Interesul cărţii nu se află in epică ci in ceremonia rostirii, in capacitatea stilului de a crea o atmosferă crepusculară, de spaţiu sortit unei lente eroziuni interioare.

Deocamdată tot cu primul volum, se inscrie in actualitatea literară a anului şi Mircea Ciobanu, cu romanul **Istorii**. Sintem in faţa unui studiu al degradării morale intr-o familie burgheză. Scriitorul dezvăluie la personajele sale discrepanţa intre aparenţă şi esenţă, construind pe această temelie o satiră necruţătoare, cu accente parodice, in care grotescul, caricatura, sarcasmul sint notele dominante. Mircea Ciobanu se dovedeşte un excelent pictor al mediilor sociale investigate şi in acelaşi timp, un moralist percutant, alunecind discret spre mizantropie.

Că asistăm la un moment de virf al romanului românesc o arată din plin şi Sorin Titel cu recenta sa carte **Pasărea şi umbra**. Există la acest scriitor, interesant in tot ce a scris pină acum, remarcabil acum, o irepresibilă plăcere a povestirii, care se transmite intreagă cititorului.

Controversat la apariţie şi după, ba chiar contestat, pe cit de violent, pe atit de, să spunem, subiectiv, **Bunavestire** are cel puţin meritul (deloc neglijabil) de a fi o carte incitantă, ca fiecare dintre romanele lui Nicolae Breban. Cu inegalităţi frapante, cu neglijenţe stilistice greu de trecut cu vederea, cu personajul principal ratat din orgoliul autorului de a-l prezenta la antipozi, dar conţinind in materia stufoasă un foarte bun roman erotic şi alte citeva secvenţe memorabile.

Imbucurătoare pentru situaţia prozei in perspectivă apropiată, este lipsa de reticenţă cu care tinerii scriitori „atacă" „partitura" complexă a romanului. Nu simpla abordare a genului, ci maturitatea artistică cu care o fac, constituie reale motive de satisfacţie. Au apărut anul acesta romanele lui Marius Tupan (**Crisalide**), Dragomir Horomnea (**Cer cuvintul**), Radu Felix (**Septembrie**), Mircea Săndulescu (**Victorie clandestină**), Ioan Dan Nicolescu (**Rana statuilor**). Din generaţia mijlocie au publicat anul acesta romane interesante, atit ca formulă cit şi ca materie epică, Nicolae Ţic (**Roşu pe alb**), Corneliu Leu (**Plingerea lui Dracula**), Ştefan Iureş (**Plexul solar**), I. D. Teodorescu (**Şase căluţi in galop**) şi foarte recentul roman (**Şansa**) de Al. Simion.

Revenind la generaţia tinără un nume nu trebuie pierdut din vedere. Este vorba de Eugen Uricaru, prezent in librării cu un remarcabil roman intitulat **Rug şi flacără**. Toate acţiunile intreprinse de Alexandru Botta, eroul central al romanului, sint expresia intenţiei de a sluji idealul scump al independenţei românilor. Drama personajului este aceea de a se descoperi simplu figurant, piesă uşor de manevrat, intr-un joc politic vizind scopuri concrete aspiraţiilor sale. Revelaţia acestui adevăr, deşi tirzie, pune capăt derutei şi-i oferă, pentru prima oară, posibilitatea opţiunii reale, semn al regăsirii de sine. **Rug şi flacără** — naraţiune complexă, reunind intr-o construcţie armonioasă reconstituirea istorică, romanul de acţiune şi romanul de atmosferă, este o meditaţie adincă asupra existenţei. La a doua sa carte, Eugen Uricaru se arată a fi una dintre valorile sigure ale prozei româneşti.

In incheierea acestor sumare notaţii, care nu-şi reclamă decit favoarea de a reaminti o parte din apariţiile editoriale ale anului, semnatarul acestor rinduri vă propune spre atenţie patru nume de tineri prozatori pe care revista „Luceafărul" i-a publicat in acest an. Ei se numesc: Constantin Stan, Aurel Antonie, Mircea Nedelciu şi Nicolae Cristache. Sint semnele bune pe care anul ce trece le transmite celui ce vine.

Valentin F. Mihăescu

CRITICA

Reevaluări necesare

Cine parcurge cărţile de critică ale anului 1977, chiar şi la o sumară cercetare de titluri, poate rămine impresionat de frecvenţa subiectelor, aşa-zicind, clasice. Există o aparentă modestie in felul in care criticul român al acestui an revine la opere şi autori deasupra cărora s-au revărsat valuri şi valuri de interpretări, lăsind de multe ori impresia că nimic nou sau deosebit nu s-ar mai putea spune. Pină şi titlurile volumelor sint pilduitoare in acest sens, căci, iată, a dispărut aproape in totalitate acea emfază cam găunoasă a titulaturii atotcuprinzătoare, şi criticul român de azi scrie pur şi simplu despre Caragiale, despre Slavici sau despre Labiş. Să insemne, oare, un refugiu in confortabilul trecut literar, mai indepărtat ori mai apropiat, această abundenţă a reintoarcerii la teme considerate a fi „sigure" şi pe care, de fapt, numai o privire miopă le poate socoti rupte de actualitate? Dimpotrivă, niciodată ca in prezent criticul român n-a trăit mai aparenta lui modestie ascunde in realitate o acut şi mai lucid cu sentimentul prezentului şi conştiinţă orgolioasă, orgolioasă in inţelesul bun al cuvintului, pentru că ea provine din asumarea angajării şi a confruntării şi dintr-un imperativ al reevaluării fără de care nu se poate imagina o critică adevărată. O critică altfel zis demnă de numele ei şi care, aşa cum exact o defineşte Serge Doubrovsky, incepe prin a fi o autocritică. Or, acest gest al reevaluării, al reevaluării pe multiple planuri, şi care presupune nu numai o maturizare, ci şi un reflex al profunzimii ni se pare a caracteriza cel mai bine momentul critic actual, fireşte nelimitat doar la perioada unui singur an editorial.

Nemulţumită uneori de ceea ce s-a scris in trecut despre literatura românească, fie ca judecată de valoare, fie ca perspectivă mai amplă sau ca fineţe a nuanţărilor şi convinsă totodată că lucrurile trebuie gindite mai complex şi mai apropiate de sensurile existenţei, critica noastră de azi trece neindoios printr-un proces autocritic.

Făceam observaţia că multe din lucrările critice apărute in acest an au drept temă literatura şi autorii clasici. Exagerind puţin lucrurile şi folosind titlul uneia dintre cele mai discutate cărţi, critica anului '77 s-ar şi putea ingloba sub insemnul **„Din clasicii noştri"**. Departe, cu toate astea, de a reprezenta un subterfugiu al comodităţii ori o strategică intoarcere de la faţa unui prezent artistic in mişcare, acest fapt şi mai cu seamă modul cum şi-a căutat şi găsit rezolvările denotă o mai deplină luare in posesie a intregului nostru spaţiu literar. Căci a discuta despre clasici, a discuta revelator cum s-a făcut anul acesta şi, in genere, in anii din urmă, semnifică atit un colocviu al actualităţii cu trecutul, cit şi o dezbatere mai amplă asupra originilor şi latenţelor unei literaturi. Posibilităţi expresive aproape nebănuite au fost astfel descifrate. Evadaţi din adesea plicticoasele teze de doctorat ce li se dedicau, clasicii literaturii române sint citiţi astăzi prin ochii unui prezent cultural care se imbogăţeşte deopotrivă din citirea lor. Lectura aceasta, de diferite nuanţe şi folosind felurite metode critice, decurge dintr-o inţelegere de sine a literaturii române care ii exprimă atit forţa de creaţie cit şi marile disponibilităţi. O asemenea perspectivă modelatoare, ţintind a scoate in evidenţă autonomia capacităţii creative româneşti, aduce interesanta şi nu mai puţin controversata carte a profesorului E. Papu, **Din clasicii noştri**. Propunind termenul de „protocronism românesc" prin care pot fi denumite citeva din „anticipările pe plan universal care au avut loc de-a lungul secolelor in literatura noastră" şi provocind in jurul acestui termen o dispută cu adevărul şi exagerările ei, volumului nu i s-a contestat, totuşi, de către nimeni imbogăţirea orizontului estetic in cazul unora dintre pilonii literaturii române.

Acestui efort de a privi spaţiul clasic al literaturii române ca pe o matcă avind izvoarele incă nedestupate in intregime i se adaugă o critică de analiză şi de orientare modernă, care avansează soluţii originale de interpretare şi de coerenţă a semnificaţiilor pe măsură ce inlătură balastul unor prejudecăţi şi comune locuri critice. Este cazul remarcabilelor studii şi eseuri scrise de Mircea Tomuş (**Opera lui I. L. Caragiale, vol I**), Ovidiu Cotruş (**Opera lui Mateiu I. Caragiale**) şi Magdalena Popescu (**Slavici**) cărora, dacă li se poate găsi o trăsătură comună, aceasta ar fi atit explorarea universului imaginar al operelor cit şi ceea ce constituie biografia morală, intelectuală, şi spirituală a marilor scriitori avuţi in vedere. Un univers imaginar, cu multe sugestii bachelardiene şi trecut totodată prin conul de raze al poeticii moderne, ne propune şi Ion Caraion in eseul dedicat lui Bacovia (**Spaţiul continuu**), eseu in care demnitatea expresiei se imbină cu trăirea din interior a destinului bacovian. Intr-o altă sferă, aceea a monografiei de istorie literară, solide şi extrem de minuţioase descripţii ale unor epoci şi mentalităţi culturale ne-au dat Z. Ornea (**Curentul cultural de la „Contemporanul"**) şi Al. Zub (**Junimea. Implicaţii istoriografice**).

O critică a interferenţelor şi a alianţelor semnificative, o critică de recuperare in care timpul lecturii devine un spaţiu al lecturii primind in perimetrul său literaturi şi epoci varii, scriitori cu diferite mentalităţi dar cu asemănătoare obsesii şi probleme de creaţie, luminindu-se reciproc in reflexe primite de la un statut modern al literaturii, este cuprinsă, desigur şi cu rezultate ce diferă de la caz la caz, in cărţile semnate de Ion Vlad (**Lectura: un eveniment al cunoaşterii**), Valeriu Cristea (**Alianţe literare**), Nicolae Ciobanu (**Insemne ale modernităţii**), Eugenia Tudor-Anton (**Ipostaze ale prozei**), Eugen Negrici (**Expresivitatea involuntară**). Controversat de către unii, densul eseu al lui Lucian Raicu consacrat lui Labiş, deşi nu „atacă" un autor clasic, se inscrie in aceeaşi direcţie a propunerilor pentru o nouă lectură, vie, demitizantă şi lipsită de prejudecăţi, perspectivă care să conducă la capătul ei spre o imagine scriitoricească, interioară şi complexă. Eseul dezvoltă o incitantă judecată despre destinul creatorului a cărui viaţă şi operă comunică reciproc, intr-un „circuit continuu in ambele sensuri" şi vine să demonstreze, alăturindu-şi şi alte posibile exemple, accentul sporit pe care il pune criticul de azi pe determinările existenţiale, sintetizatoare ale unei opere. De altminteri, această apetenţă deosebită pentru faptele şi relaţiile umane, pentru viaţa plenară, morală, intelectuală şi spirituală a unui om, a unei epoci şi a unei culturi este un aspect ce trebuie remarcat cu prioritate in critica noastră actuală. Lui i se datorează şi două din cele mai interesante apariţii vizind cultura străină: cartea lui Ion Ianoşi (**Poveste cu doi necunoscuţi Dostoievski şi Tolstoi**) şi volumul lui S. Damian (**Duelul invizibil**), eseu atit despre un oraş cit şi despre incrucişarea de forţe spirituale pe care le-a exprimat.

Critica la zi, cu un efort mai mare de coagulare şi sinteză decit in alte rinduri, a propus, dintre cărţile tinzind spre o ţinută de obiectivitate şi de rigoare a comentariului critic, pe cele semnate de G. Dimisianu (**Nouă prozatori**), tablou pertinent al unei generaţii de autori, Cornel Ungureanu (**Proză şi reflexivitate**), discurs liber, inteligent al unor repere şi momente din proza contemporană, şi de debutantul in critică Alex. Ştefănescu (**Preludiu**), prezent in librării cu o ambiţioasă, dar parţială incercare de panoramă a literaturii române de azi. De altfel, despre posibilităţile criticii prezente de a asigura examenul responsabil şi competent al literaturii vorbeşte, nu mai puţin, nivelul cărţilor de debut din acest an.

Prin ce au mai implinit, cărţile de critică ale anului evidenţiază demnitatea intervenţiei critice de azi şi de miine.

Dan Cristea

Timpul istoriei, timpul literaturii

Urmare din pag. 1

roman a unui scriitor ce s-a ilustrat pină acum doar ca mare nuvelist; **Pasărea şi umbra** de Sorin Titel, are semnificaţia deplinului triumf inregistrat de epicul difuz rememorativ, infiorat de penetrante efluvii poetice dar inscris intr-o viziune tematică ce acceptă deliberat confruntările cu realismul dur al existenţei, prin urmare, indiciu sigur al maturizării artistice a scriitorului; **Marile iubiri** de Aurel-Dragoş Munteanu e o sinteză inextricabilă intre aplicaţia autorului pentru reflecţia de factură eseistică şi sondajul psihologic labirintic ce işi apropie, cu mare siguranţă de sine, un univers tematic de extraordinara tensiune social-istorică, romanul sublimindu-se intr-o acaparantă meditaţie asupra raportului dintre bine şi rău, dintre frumos şi urit, in ordine existenţială; **Orgolii** de Augustin Buzura, s-ar putea spune, face joncţiunea dintre structurile relativ antagoniste din romanele anterioare ale scriitorului: investigaţia psiho-morală aproape pură din **Absenţii** işi dă intilnire deschisă cu pasiunea aproape telurică pentru faptele istoriei contemporane (**Feţele tăcerii**), dovedindu-se astfel că şansele prozei actuale de a fi „totală" sint mai palpabile decit oricind. Dubla perspectivă critică utilizată in cazul romanelor de mai inainte, intr-o măsură mai mare sau mai mică, desigur, işi probează eficienţa şi dacă e solicitată de analiza romanelor publicate anul acesta de Eugen Barbu, Nicolae Breban, Teodor Mazilu, Mircea Ciobanu, Eugen Uricaru, Al. Simion, Bujor Nedelcovici, Corneliu Leu, Platon Pardău, I.D. Teodorescu, Gheorghe Suciu, Marius Tupan, cărora li se alătură cei trei remarcabili debutanţi ai editurii „Cartea Românească", Dragomir Horomnea, Mircea Săndulescu şi Ioan Dan Nicolescu.

Circumscrise in aria atotcuprinzătoare a prozei, citeva volume de memorialistică, mărturisiri şi insemnări de călătorie se impun in chip spectaculos prin valoarea lor. Ele, insă, ni se par simptomatice şi pentru ceea ce am numi fenomenul de stabilizare a conştiinţei de sine a scriitorului român contemporan. In acest chip credem că trebuiesc inţelese, principial, volumele **Jurnal (II)** de Iorgu Iordan, **Viaţa ca o pradă** de Marin Preda, **Remember** de marele dispărut A.E. Baconski, **Farmecul pămintului** de George Macovescu, **Zidul şi iedera** de Mircea Maliţa, **Timpul trăirii, timpul mărturisirii — jurnal francez** de Eugen Simion, **America ogarului cenuşiu** de Romulus Rusan şi **Duelul invizibil** de S. Damian.

Poate că mai zgircit decit alţi ani, in domeniul poeziei, anul literar 1977 se evidenţiază totuşi prin apariţia unor cărţi de marcată semnificaţie pentru starea genului la ora de faţă, privită din chiar miezul dublei lui deveniri in timp. Autorii acestor cărţi: Mihai Beniuc, Virgil Teodorescu, Ana Blandiana, Marcel Gafton, Vasile Nicolescu, Constantin Nisipeanu, Virgil Carianopol, Teohar Mihadaş, Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Nina Cassian, Ion Pop, Florin Mugur, Florenţa Albu, Constantin Abăluţă ş.a.

Dar poate că nota aparte a anului poetic 1977 trebuie căutată in următoarele două aspecte. Mai intii, ne gindim la pronunţatul proces de reconsiderare şi, in fond, de redefinire a statutului estetic ce prezidează geneza poeziei de inspiraţie nemijlocit civică, politică şi patriotică. Credem că nu exagerăm spunind că volume precum **Transilvane cetăţi fără somn** de Ion Brad, **Poema patriei** de Gheorghe Tomozei, **Cu inima curată** de Nicolae Dragoş, **Satul din pămint** de Teodor Balş, deci asemenea volume al căror regim poetic este radical diferit de acela al producţiei ocazional-festiviste ce mai parvine incă la privilegiul de a fi republicată in cărţi, contribuie efectiv la actul de impunere a unei alte optici generale asupra genului poeziei patriotice. In al doilea rind, socotim că anul literar 1977 a atras atenţia asupra unui număr de poeţi tineri in curs de afirmare plenară, acordindu-le „certificat" de liberă mişcare in cimpul lirismului românesc contemporan. Ei sint: Mihai Ursachi, Cezar Ivănescu, Gheorghe Pituţ, Adrian Popescu, Dorin Tudoran, Ioanid Romanescu, Horia Bădescu, Florin Costinescu, Paul Balahur.

Nefrecventind spectacolele teatrale, nu ne putem pronunţa asupra producţiei dramatice originale in totalitatea ei. Am reţinut in schimb două apariţii editoriale semnificative: **Scoica de lemn** (Bibl. „Luceafărul") de Fănuş Neagu şi volumul tipărit la Ed. „Junimea" de Mircea Radu Iacoban.

Critica şi istoria literară prezentă in cărţile anului literar 1977 işi confirmă şi ea cu argumente peremptorii apartenenţa la timpul istoriei şi al literaturii române contemporane. Contemporaneitatea viziunii analitice asupra unor mari valori ale trecutului se relevă in o serie de studii de inaltă ţinută profesională, in care este explorată opera lui I. L. Caragiale (Mircea Tomuş), I. Slavici (Magdalena Popescu), Titu Maiorescu (Eugen Todoran), Mateiu Caragiale (Ovidiu Cotruş), Bacovia (Ion Caraion), Labiş, (Lucian Raicu), sau in care este supusă disocierilor sintetizatoare fie problematica unui curent precum cel de la „Contemporanul" (Z. Ornea), fie diversitatea formelor de manifestare creatoare intr-un moment istoric de răscruce precum Războiul de Independenţă de la 1877 (Teodor Vârgolici). Atent analizată este şi poezia lui V. Voiculescu intr-o carte de debut semnată de Liviu Grăsoiu. Au apărut apoi citeva incitante volume de studii şi eseuri a căror caracteristică generală rezidă in faptul că valorile literaturii noastre clasice, moderne şi actuale sint privite ca un tot, adică intr-o continuitate stilistică şi problematică revelatoare sub raportul specificităţii naţionale. Avem in vedere volume precum cele semnate de Ion Vlad, Dan Cristea, Eugenia Tudor Anton, Valeriu Cristea, Cornel Ungureanu, Mariana Ionescu. Volumul **Nouă prozatori contemporani** de G. Dimisianu e incă o dovadă concludentă in direcţia compatibilităţii dintre perspectiva critică sintetică şi cea analitică din unghiul cărora se cuvine a fi investigată creaţia a nu puţini scriitori de azi. Dintre cărţile in care dialogul spiritualităţii române cu valorile literaturii universale capătă forme realmente penetrante, reţinem **Barocul — mod de existenţă**, de Edgar Papu, **Poveste cu doi necunoscuţi** de Ion Ianoşi, **Odiseu in Atlantic** de Andrei Brezianu, la care am mai adăuga studiile publicate de Ileana Verzea şi Clio Mănescu.

Revenind la consideraţiile introductive, incheiem deci prin a spune că anul literar 1977 este expresia vie, de esenţă spirituală, a marilor impulsuri spre progres şi civilizaţie prin care trece România socialistă la cea de-a treizecea aniversare a Republicii. Sintem indreptăţiţi a spera că un apreciabil număr dintre cărţile acestui an au depline şanse de inscriere pe traiectoria timpului istoriei literaturii noastre contemporane.

In enumerarea participanţilor la dezbaterile din cadrul Colocviului naţional de critică şi istorie literară (apărută in numărul trecut, in pagina a 2-a) se vor adăuga şi Alexandru Dima, Alexandru Paleologu, Paul Alexandru Georgescu, omişi dintr-o greşeală de corectură.

Alexandru Ciucurencu

● Din cind in cind se intorc paginile unei cărţi. Şi de astă dată in cartea culturii româneşti ne oprim cu inima şi cu gindul la o personalitate de frunte, la un artist a cărui operă a marcat ultimii 40—50 de ani de pictură românească. Pare de necrezut: Alexandru Ciucurencu a plecat dintre noi. El nu va mai lua in mină paleta şi nu va mai aşterne pe albe pinză acele tonuri care in plastica românească erau specifice ale lui.

Creierul său acţiona cu precizie in ale picturii. Pe lingă o bună şcoală trebuie să remarcăm că era dotat prin excelenţă pentru armoniile subtile. S-a născut la Tulcea in 27 septembrie 1903 şi are printre profesori pe Ressu. Frecventează şi academiile Julien şi André Lhote. Din Ressu il revine disciplina construcţiei in pictură. Petele de culoare care stau totdeauna in raporturi subtile şi colorate işi află structura specifică a anilor de virf in acele lucrări unde conturul intervine precis şi determinant intr-un arabesc ce subliniază compoziţia, o strînge intr-un tot. Alexandru Ciucurencu ne-a oferit un vast registru coloristic in care anumite tonuri bătind in gri-verzui şi violet ii aparţin prin excelenţă. Dar şi contrastele de maronuri violete şi galben aparţin paletei sale.

Admirabile peisaje decantate, inspirate fac mindria operei pe care o lasă patriei sale. A stăpinit intotdeauna natura şi i-a găsit veşnic noi şi preţioase ipostaze. Naturile moarte tratează subiecte obişnuite dar artistul le inveşmintează intr-o imbrăţişare poetică, lirică ca şi pe numeroasele sale personagii surprinse in interior. Orice motiv capătă la el referinţe estetice in acorduri de cald-rece. Un laborios, artistul a lucrat toată viaţa cu pasiune, cu ardoare, cu o voinţă dirză de a se realiza. Pasta a avut la el intotdeauna o anumită materialitate, consistenţă. Puritatea tonurilor merge mină-n mină cu tendinţa spre sinteză cu o artă care inglobează reducţia şi notaţia ca metodă. El a fost şi este un artist realist căci intotdeauna arta lui posedă o referinţă directă.

Inţelegea pictura ca pe o compoziţie şi aceasta i-a asigurat forţa de cuprindere necesară. Nu-i plăcea arta decit cum o făcea el, dar ştia ce-i arta şi unde avem de-a face cu arta.

In toată opera sa trăieşte o culoare magnifică şi o rigoare compoziţională care ne impune şi azi şi va impune şi miine.

Tema unor compoziţii istorice ca „Ana Ipătescu" (compoziţie de virf), „1 Mai liber", „1907" şi altele sunt completate cu scene intime ca „partida de şah", odaliscе şi numeroase scene de interior de o mare forţă şi o aleasă rezonanţă coloristică. El a fost intr-adevăr posesorul unei inteligenţe specific plastice de care nu beneficiază mulţi căci artistul organizează tabloul intr-un colorit specific intotdeauna cu luciditate.

Alexandru Ciucurencu reprezintă in aria românească o referinţă de virf. Tot ce a lucrat ne apare decantat şi pictat cu o impunătoare convingere artistică: totul la el ne apare nuanţat, distilat. Culoarea il obsedează, il gustă din plin şi transparenţa şi sonoritatea. Ştie, ca cei mai buni artişti ai noştri, să anvelopeze formele. O experienţă proprie ne-a dovedit intotdeauna că Alexandru Ciucurencu e un artist ieşit din comun, un adevărat şi un mare minuitor al culorilor.

Sensibilitatea sa plastică a dat artei româneşti admirabile valori estetice, noi frumuseţi, o nouă inţelegere cromatică. Arta sa ne cheamă spre bucuriile vieţii, spre oameni, spre flori, spre acele peisaje pline de vis, spre bunele tradiţii ale unei picturi de calitate, de o puternică expresie picturală. Adevărul este că făcea parte din marii artişti.

Maestru pentru multe generaţii de artişti, el a fost multora dascăl şi un dascăl care stăpinea cu forţă meseria. Structura sa intimă rămine de peisagist ca la majoritatea artiştilor români; ştia insă să realizeze portrete excepţionale, ca cel al mamei sale, ca cel al colecţionarului K. H. Zambaccian, sau al lui G. Călinescu, etc. Opera sa rămine o mindrie a muzeelor noastre. Profesor, academician el rămine pentru noi toţi, inainte de toate, pictorul Alexandru Ciucurencu, omul care ştia să amestece culorile pe o paletă cu nestemate. Prima şi admirabila sa forţă şi virtute va fi intotdeauna pictura. Pe masă am o reproducere a autoportretului său de tinereţe. De pe atunci incă era un mare pictor. Astăzi, pe acea admirabilă paletă nimeni nu mai frămintă culori...

Brăduţ Covaliu

Decembrie 1977

Republica XXX

● Suprapunem, tot mai frecvent, in imaginația colectivă, peste marile aniversări ale patriei, conturul ferm și atit de concret al timpului prezent. Implinirile noastre din urma iradiază o lumină cu mult prea puternică pentru ca chipul țării, cel din urmă cu peste trei decenii, să mai apară, chemat de memorie, fără chipul de azi. Sint două imagini ale devenirilor noastre care nu pot exista una fără de alta, pentru că numai la un loc demonstrează felul in care — prin voința și munca unui popor — idealurile se pot implini numai la un loc, demonstrează felul in care 30 de ani de Republică inseamnă, in perspectivă istorică, saltul urias către o țară puternică, liberă, independentă, saltul urias de la refacerea economică la o industrie și o tehnică avansată, inseamnă implinirea conștiinței umane pină in pragul din care omului muncii, de la inalta tribună a Conferinței Naționale a Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a cerut, cu atita incredere in dăruirea și forțele sale, să inscrie in grandioasa campanie a calității, simbolul inălțării României socialiste in rindul națiunilor ce pot și știu hotări traiectul viitorului lor comunist.

Cițiva tineri scriitori, colaboratori ai revistei „Luceafărul", in drumurile lor de reporteri la locurile de muncă fierbinte, acolo unde realitatea industrială, agrară și culturală este expresia vie a innoirii umane produsă in anii socialismului, aduc — prin biografii și fapte ale citorva dintre oamenii cărora Republica noastră, aflată la cea de a 30-a aniversare, le datorează infățișarea de azi — mărturii semnificative despre drumurile noi ale țării, sub steagul partidului, drumuri in care se intilnesc și implinesc organic drumurile oamenilor.

Drumurile țării — drumurile oamenilor

DEMNITATEA CLĂDITĂ CĂRĂMIDĂ CU CĂRĂMIDĂ

Cindva, un tinăr scriitor afirma concluziv că la noi bucuria are intotdeauna culoarea singelui si a macilor. Adaug la această metaforă componenta cuprinzătoare a muncii pentru ca sentimentul să fie intreg definit in contextul timpului trăit astăzi in anul de muncă, de speranță și de necesară confruntare cu viața, an pe care-l incheiem cu izbinzi dedicate celebrării a trei decenii de la proclamarea Republicii — anul o mie nouă sute șapte zeci și șapte. Astfel, numai astfel, bucuria e omenească și vie, verificabilă in fiecare ceas, zi și noapte, pe pămintul nostru de legendă și istorie clădită cărămidă cu cărămidă de la cătun la cetate, de la pădure la holdă, de miinile noastre și ale inaintașilor noștri.

Ideea libertății este continuă și vitală. Anul acesta am aniversat unul din evenimentele memorabile ale libertății.

La 9 mai pendula istoriei a bătut de o sută de ori amintirea ceasului in care de la cea mai inaltă tribună a națiunii, in numele ei, Mihail Kogălniceanu vestea lumii „Sintem o națiune independentă, sintem un stat suveran". In ceasul acela, și vorbitorul și națiunea, știau prețul de singe și lacrimi, teribilul preț de eroi cu care independența trebuia cucerită in fapt. Știau și n-au șovăit.

Iată, bate ceasul altei aniversări. Decembrie inseamnă desigur libertate. Ideea semănată incă o dată in pămintul românesc acum treizeci de ani, a crescut, s-a intărit, a devenit arbore adevărat, in munca anilor ce au urmat.

Ca să faci portretul României Socialiste in contextul libertății ei depline, cucerite și construite, trebuie să pornești neapărat de la ce ne-a lăsat drept moștenire societatea anterioară.

Pensionarul Alexandru S. iși amintește o imagine a orașului Pitești de acum 30 de ani, o imagine cutremurătoare prin sărăcia, prin mizeria și degradarea umană, prin sentimentele de umilire și neputință pe care le evocă. In spațiul delimitat astăzi de Sediul Comitetului Județean de Partid, Casa de Cultură a Sindicatelor, Galeriile de Artă „Metopa" și citeva unități comerciale ultramoderne, in anii războiului și imediat după aceea, un peisaj sordid se infățișa privitorilor, martorilor timpului.

De aici, am pornit să ne clădim libertatea prin muncă, adăugind cărămidă cu cărămidă edificiului material, social și uman al României de astăzi.

Maistrul Bucura Constantin, născut in 1947, in anul Republicii, consideră că generația sa este generația care s-a ridicat odată cu țara, generația economiei planificate a României infloritoare și demne. O generație care, deși tinăra, foarte tinără, a atins deplina maturitate creatoare și este capabilă să răspundă tuturor cerințelor sociale pe care le implică o economie prosperă și complexă la nivelul inalt al contemporaneității. O generație de constructori. Nu intotdeauna se cunoaște numele lor. Deseori ei rămin anonimi in spatele unui nume generic și cuprinzător — oameni ai muncii — continuindu-și campania nesfirșită și uneori, trebuie s-o recunoaștem, grea. Un personaj colectiv, anonim și genial, care acceptă, cum spunea o scriitoare a zilelor noastre, cu modestie, bunăcuviință și bucurie să-și steargă cu palma bătătorită numele de pe temelia zidirii care tocmai s-a terminat. Un personaj colectiv alcătuit din milioane de eroi care au ințeles să nu precupețească nimic din ce-i stă omului in puterea firii și a minții pentru a așeza țara pe drumul industriei. O generație născută, crescută și călită aici, in spiritul ideii formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Formarea omului nou, constructor al socialismului și comunismului, presupune așezarea la baza intregii activități educative a concepției revoluționare, materialist-dialectice și istorice, a marxism-leninismului, a tot ceea ce a creat mai avansat omenirea in domeniul cunoașterii". S-o numim Generația Republicii.

La masa de idei și lumină a lumii contemporane, România anilor noi, tinăra Românie vine astăzi cu o industrie infloritoare. O industrie care s-a ridicat odată cu această Generație a Republicii.

Manea Nicolae și colegii lui de generație știu că dacă pină nu de mult specializarea insemna in primul rind experiență, adică un număr mare de ani petrecuți in meserie, astăzi se trăiește mai repede și se invață mai mult. Școala, dacă i te dedici cu incredere și pasiune, te ajută să ajungi mult mai repede la aprecierile de mare preț in zilele noastre de „inaltă calificare", de „specialist", să treci cu succes examenele calității. Astăzi și tinăr poți fi SPECIALIST. Generația despre care vorbeam, confruntată cu viața de zi cu zi, se găseste in fața unei probleme de conștiință care-i probează responsabilitatea faptelor și maturitatea convingerilor : necesitatea unei cit mai avansate utilități sociale. Tinerețea se confundă cu dorința de a fi util, cit mai util semenilor. Din această relație cu lumea derivă esența demnității in aspirațiile, comportamentul și actele tinerei generații. Această virstă deopotrivă a omului și a țării este o stare plină de energie : ea este prin excelență activă.

Munca oamenilor muncii, contemporanii noștri, este un act definitiv cum este natura ; nimic n-o poate nega, nimic nu poate schimba sensul acestui efluviu de elan creator.

In numele demnității definitiv cucerită, Generația Republicii adaugă cărămidă după cărămidă la nesfirșita columnă a României viitoare.

Nicolae Stoicescu

LUMEA VĂZUTĂ DE LA FEREASTRA UNUI TRAMVAI

Lumea urcă, lumea coboară, pămintul se-nvirte, trece tramvaiul prin oraș. Trece tramvaiul de zi, trece tramvaiul de noapte, linia se tocește, roțile bat. Tramvaiele vin și se duc, orașul se schimbă, totul e trecere. Undeva la marginea orașului, acolo unde inainte tremura frunza porumbului, tramvaiul are linie nouă și casele sint noi.

Tramvaiul e trecere, e mișcare ; trec tramvaiele, numărul unul, numărul doi, numărul zece, numărul douăzeci, trec și fac cercuri in jurul axei orașului. Tramvaie noi, tramvaie vechi, vatmani tineri, vatmani bătrini, se indeamnă la drum. Un tramvai e o trecere și omul la fereastra tramvaiului e un trecător. Citeva zeci de mii de bucureșteni urcă zilnic pe scara tramvaielor : părul fetelor flutură in fața geamului deschis, și cămașa băieților se umflă ca o velă de corabie. Lumea urcă, lumea coboară din tramvaiul timpului, omul urcă tinăr și coboară bătrin. Bunicii noștri au urcat tineri in tramvaiele cu cai și coboară bătrini din tramvaiele cu remorcă triplă și roți silențioase. Intre un moment și altul e mișcarea orașului și a virstelor, văzută din tramvaiele care călătoresc fără intoarcere. Vatmanul urcă tinăr și coboară bătrin. Între o clipă și alta e o viață de om, este o meserie și este o dragoste.

Omul cu care discut are numai 23 de ani și e unul din cei mai tineri vatmani de pe tramvaiele Bucureștiului. Călătoria lui cu tramvaiul 20 va dura, se pare, o viață, plecarea din comuna natală, Dor Mărunt spre tramvaiele Bucureștiului reprezentind aspirația lui către oraș și către mașinile „care merg bine, merg bine cind le ingrijesc oamenii". Cind spune că iubește tramvaiul, G.B. (de ce mi-ați da numele cind sind atiția alții ca mine ?), nu minte. Stăm impreună in cabina strimtă a vagonului de pe linia 20 și incepem minunata călătorie in lungul liniei lucitoare, pe care alunecăm pentru o nouă intoarcere. Îmi dau seama că G.B. simte mișcarea orașului mult mai adinc decit toți călătorii care stau cu ochii lipiți de sticla geamului, călătoria lui repetată prinzind mișcarea și demontind-o in alcătuirile sale secvențiale. Mergind pe aceleași străzi, vede de la o zi la alta, schimbările caselor și mișcările oamenilor, trecerea plantelor de la floare la fruct, dimineața și amurgul, ploaia de primăvară și zăpada, casele vechi și casele noi, tinerii și bătrinii.

„Cite s-au schimbat ?" spune conductorul unul dintre cei mai tineri dar și dintre cei mai buni conductori din București, in timp ce tramvaiul desface imagini și le rotește intr-o cronică mișcătoare a orașului. 1 — „Ați băgat de seamă, desigur, că lumea de azi e tare grăbită. Aglomerație mare, stopuri multe, lume nervoasă, mai bagă cite unul capul la mine, și zice : dom'le nu poți să mergi mai repede ? Cum să mergi, nu poți, uitați-vă cum trece lumea pe roșu, peste linie, ce, poți să-i calci ? Cele mai mari necazuri sint la intersecția cu Calea 13 Septembrie, la Podul Izvor, la Cișmigiu și la Buzești, lumea parcă vrea să fure secundele, nu alta". 2 — „Dimineața e cel mai greu cind trebuie să duc lumea la muncă. O, e atita lume că mă întreb cum nu pleznesc vagoanele. String oamenii de pe traseu și ii duc in fabrici, am oameni de la „Tricotaje", de la fabrica de ulei, de la fabrica de zaharoase, toate pe Viilor, de la „Laromet". Fiecare vrea să ajungă la timp, e aglomerație, ce mai, așa e intr-un oraș mare ca Bucureștiul". 3 — „E imposibil să nu bagi de seamă că Bucureștiul se schimbă de la o zi la alta. Se dărimă casele vechi și se face altele, sănătoase și elegante. Treceam intr-o zi printr-un loc și a doua zi in locul unei case găseam o grămadă de moloz, vă inchipuiți, totul intr-o jumătate de zi. Pe Dr. Felix oamenii s-au mutat in case noi, in Piața 1 Mai nu mai cunoști locul, e șantier mare și stația noastră se mută in funcție de mișcarea șantierului. Orașul se schimbă, e mai curat". 4 — „Vine citeodată cite un tinăr ca mine, se urcă și face gălăgie, irită lumea. Atunci opresc, vin in vagon și-l intreb : „Ce ai colega, nu ți-e bine ? cu toții venim și ne ducem la muncă, tu ce ai ? Îl dau jos și pornesc ; mie ăștia nu-mi plac". 5 — „Cel mai frumos cu tramvaiul, să știți, este noaptea, atunci e lume puțină, e liniște, sint multe lumini și reclame, e plăcut și chiar așa, un anumit mister care te face să fii foarte bucuros. Pe unde imi place mie las mai incet, mă uit pe geam și imi zic, ce mult se schimba Bucureștiul ăsta. Mă uit la oameni, sint obosiți, picotesc cu capul lipit de geam. Odată, o femeie mai in virstă m-a intrebat : „măi băiete, ești tinăr, cum faci tu munca asta de noapte, nu te surmenezi... ?" Nu mă surmenez, maică, pentru că sint in putere, nici nu e mare grozăvie să inveți meseria asta". 6 — „Dacă imi cereți să-mi amintesc ce momente frumoase am avut in meseria mea aflați că odată am luat in tramvai o nuntă : mire, mireasă și nuntași. Ieșisem din depou de la Panduri și vagoanele erau goale, i-am luat, că era o nuntă frumoasă. Nici eu nu-s insurat de mult". 7 — „La depou e o hală mare unde facem reparații tramvaielor, adică le ingrijim. Noaptea, cum s-ar zice, se odihnesc, inghesuite unele intr-altele ca niște animale ciudate circulă numai cele de noapte. Să le vedeți cum intră și ies, noaptea, să veniți neapărat, e foarte frumos, merită".

Lumea urcă, lumea coboară, un tramvai e trecere, e mișcare, trece tramvaiul prin București.

Mircea Florin Șandru

ARGUMENT

Referat : „Propun pentru premiere excepțională și felicitări in fața colectivului de muncă pe lăcătușii mecanici Nicolae Panait și Ivașcu Laurențiu, care in ziua de 3.08.1977 au dat dovadă de un inalt spirit de abnegație și devotament, prin intervenția lor deosebită indepărtind o defecțiune care ar fi blocat o producție de aproape 10 milioane la zi".

Sint in biroul secretarului comitetului de partid al platformei industriale Tirgoviște, cu referatul in față. Ce vor fi făcut cei doi lăcătuși atit de deosebit ? Din referat nu reiese clar dacă a fost vorba de o intervenție periculoasă in care a fost nevoie de curaj, de o clipă supremă in care cei doi s-au gindit să salveze ceva foarte important cu prețul propriilor lor vieți, sau a fost nevoie de un altfel de curaj, de un curaj al meșteșugului.

Aș putea foarte bine să aflu imediat, dar nu, imi prelungesc momentele acestea in care caut să-mi lămuresc mie acțiunea celor doi, s-o intuiesc și să-i pătrund sensul.

Desigur că e lăudabil pentru orice societate care are in sinul său oameni in stare de asemenea gesturi, de eroi care nu pregetă să se sacrifice pentru un scop nobil, intervenția lor fiind dictată de dragostea de semeni, de țară, de implinirile și zestrea ei. A fost și este nevoie oricind de acești oameni. Dar ce te faci atunci cind problema este de cunoaștere, de o competență profesională de excepție, cind ideea oricărui sacrificiu devine nulă, inoperantă, de o clipa tot atit de supremă cind mintea trebuie străfulgerată de geniu iar mina să cumpănească cu precizie de calculator sutimea aceea de gram de metal in plus sau in minus, intr-un loc anume, de care depind colosii industriali ? De oamenii aceștia este nevoie mai ales acum. Era noastră și cea viitoare le reclamă cu energie prezența.

„A fost o cădere de tensiune de 1 minut — ne spune ing. Ștefan Tănase — după care ne-am dat seama că turbodetentorul nu mai funcționează. Aceasta este piesa cea mai delicată, cu precizie de zecimi de microni. La demontare s-a constatat că avea lagărele distruse. Ne-am ingrozit cind ne-am dat seama. Afecta in mod direct laminorul de benzi electrotehnice și oțelăria nr. 1.

Existau numai două soluții : una să se aducă niște lagăre de schimb de la un utilaj asemănător din țară, a doua să se facă urgent comandă in țara din care aveam utilajul. Prima insemna o intirziere de aproape o săptămină, a doua, circa o lună.

Atunci a venit a treia propunere din partea a doi muncitori Nicolae Panait și Laurențiu Ivașcu. Vor incerca ei să recondiționeze cele două lagăre. Am crezut prima oară că este o glumă. Recondiționare ! ? Dar practic nu era posibil așa ceva. In primul rind trebuia stand de echilibrare dinamică pentru piese mici și nu aveam așa ceva. Apoi turația ajungea la 135 000 rotații pe minut, așa că orice micron de metal in plus sau in minus, insemna un fiasco. Ne-am invoit ca să nu-i dezamăgim, dar nu le-am dat șanse mai mari de unu la sută".

Povestește Laurențiu Ivașcu — „Trebuia să se rezolve. Credeam in reușita noastră. Trebuia să ne apucăm imediat. Era marea noastră incercare. Vroiam să credem că avem și simț artistic și mină de superspecialist".

Povestește Nicolae Panait — „Mi-a zis Ivașcu : «Ce crezi nea Panaite, o facem ?». Trebuie făcută, n-auzi că altfel se intirzie intre o săptămină și o lună ? Aveam mare incredere in Ivașcu, deține multă experiență, a urmat liceul la seral, apoi școala de maiștri. Aveam curaj lingă el".

Și astfel a inceput acțiunea care nu era lipsită nici de tensiune, nici de suspens.

In primul rind cei doi au făcut curat in vestiar, au pus multă hirtie și-au șters hainele, imbrăcămintea, incălțămintea, și-au spălat miinile de două ori cu săpun. Operație chirurgicală de mare profesionalism.

Ora 16.00. Începe operația. Pe banca de alături, cu respirația intretăiată stau șeful secției ing. Ilie Tănase, maistrul Alexandru Petrescu și cițiva colegi. A fost instiințată conducerea platformei de incercarea celor doi. A trecut inginerul șef și le-a dat răgaz pină dimineața.

Ora 16.20. Nimeni nu scoate o vorbă. Pe fruntea celor doi infloresc broboane de sudoare pe care ei le șterg mașinal cu mineca halatului. Încă nu se știe dacă e bine sau rău. Din cind in cind se aude vocea unuia dintre ei care cere cite o ustensilă. Ușa este incuiată pe dinăuntru.

Ora 16.30. Nimeni nu știe la ce se gindesc cei de pe bancă. Tensiunea crește. Intrebarea plutește in aer : „Și dacă nu reușesc ?". Serviciul de specialitate a luat legătura cu intreprinderile din țară. Piesa cu pricina nu se poate găsi nicăieri. Singura șansă rămine procurarea piesei din străinătate. Și bineințeles, șansa, gramul de șansă al celor doi. „Și dacă nu reușesc... ?"

Ora 16.45. Operațiunea se sfirșește. Cei doi zimbesc stingheriți. Miinile le tremură imperceptibil. Nimeni nu știe dacă operațiunea este sau nu reușită. Se va ști după proba de funcționare. Oamenii se feresc să facă pronosticuri.

Ora 17.00. Începe montarea pe poziție. Se lucrează înfrigurat, pe tăcute. Se aud respirațiile și din cind in cind scrișnete cind uneltele nu ascultă de prima oară.

Ora 17.30. Se sfirșește montarea. Se asigură ulei la lagăre. Operatorul de serviciu iși șterge fruntea cu o batistă mare, roșie, și pune mina pe turometru. Toți cei prezenți iși fac neauzită respirația. Ochii tuturor sint indreptați spre tahometru : 5 000 de ture, nu se sesizează nici o trepidație. Mina operatorului inclină incet, foarte incet manșa : 10 000 de ture. Totul este normal. Afară, o pală de vint lovește cu zgomot in geam. Toți tresar, apoi se intorc spre tahometru. Mina stingă a operatorului este incleștată alb pe mecanismul de frinare. 15 000 de ture, 30 000 de ture, 60 000 de ture, „viteza de croazieră", cu această viteză se poate lucra. Se incearcă totuși 80 000 de ture. Nici o perturbare. Normal, ar fi trebuit să izbucnească urale, ovații, dar toți erau prea obosiți pentru astfel de gesturi. Storși, numai ochii le strălucesc puternic. Uzina intră in puls incet, cadențat, ca o inimă. A doua zi dimineață operatorul care nu aflase nimic ridică turația la 100 000 turații, fără a observa nimic deosebit. Cind a aflat ce se petrecuse cu o zi in urmă, a rămas stupefiat. Panait și Ivașcu au dormit la intreprindere. Dimineața la 5.00 erau prezenți, cu două ore inaintea tovarășilor lor de muncă.

Cred tovarășe inginer, mă adresez eu șefului de secție, tovarășul Ilie Tănase, că i-ați notat intr-un caiet pe cei doi să-i iertați altădată de vreo intirziere sau absență.

— Intr-adevăr, am un astfel de caiet de intirzieri, imi spune el zimbind, dar nu **de la program** ci, **peste program**. Și cei doi ocupă citeva file.

Ion Crăciunică

ISTORIA CARE NE ÎNVAȚĂ

Mi-am trecut tinerețea la țară., in agricultură. Fiind opt frați la părinți, toți lucram in agricultură. Pămintul Dobrogei era sărac, pămintul era mult, noi aveam puțin, cinci hectare, doi cai, două vaci la plug. In satul Goruni trăiau 75 de familii și 80 de comuniști. In familia noastră eu și tata deveniserăm membri ai partidului din 1945. „Mă, băiatule", părea să cadă el pe ginduri — „dacă vin, mă americanii ?" Maica dacă-l auzea, se ducea, săraca, la icoană și se făcea că o șterge de praf. Stătea incordată să audă răspunsul meu, să se liniștească. Bre, tată, dumneata ești om serios ? Nu ințelegi istoria, ori zici ca să mă incerci ? Află că tovarășul secretar de la plasa Ostrov ne-a chemat la sediu pentru miine seară. Zice că are vești importante pentru popor. Te pomenești că tocmai asta are să ne spună, că au debarcat americanii... Că vom intra iar in ilegalitate... Ce-ai zice, ha ? Ce-ai zice... „Mă, Mitică... Tu-l crezi prost pe taică-tu, mă ? Tu gindești că io nu văd mai incolo de bătătura asta prăpădită ? Dacă ne-a chemat secretarul, o mai fi ceva de comunicat de la București. Că acolo mai in fiecare zi se petrece unele evenimente".

REZULTATELE ÎNTRECERILOR ÎNTRE MARILE ÎNTREPRINDERI METALURGICE DIN CAPITALĂ ÎNCHEIATE LA 31 DECEMBRIE 1947 : MALAXA—GRIVIȚA, LA EGALITATE, GRIVIȚA LOCOMOTIVE—VULCAN, LA EGALITATE, CU UN SPOR DE PRODUCȚIE DE 77%, WOLFF—LE MAÎTRE LA EGALITATE, CU UN SPOR DE 38%.

„Tovarăși", a inceput secretarul, „care dintre voi știe ce s-a intimplat astăzi la București ?... Nimeni ? Ei bine, imi revine bucuria să vă anunț că țara noastră a devenit republică. Mă, ăla mic al lui Balaban (m-a intrebat), știi ce-i aia o republică ?"

Ne adunasem intr-o sală incălzită de un godin din tuci : o căldură uscată mă făcea să respir cu greutate. Purtam o haină veche, jumătate de lină, jumătate de stofă, iar taica, o căciulă neagră de oaie, cumpărată demult in bilci, la Constanța. Auzind intrebarea pe care mi-o punea secretarul, m-a privit incurcat, ar fi voit să-mi șoptească, dar cred că nu știa prea bine ce. A lăsat să-i cadă căciula, s-a aplecat și a zis pe infundate : zi-i, mă, acolo, ceva, deschide dracu gura aia odată ! Mi-am scos miinile din buzunare și am ingaimat : „republica este o țară in care conduc muncitorii, tovarășe secretar !" Cei din sală mă priveau ca pe un dascăl la o intrunire cu părinții. „Dar de unde știu ei să conducă, Balabane ?" a zis unul Nicu Gaiță. „Păi, chiar dacă nu știu, ii invață istoria", mi-a trăznit prin cap să-i răspund omului potrivindu-mi laibărul pe mine și intorcindu-mă cu spatele la taica, deoarece nu puteam să-i mai suport privirea plină de laudă pentru ințelepciunea de care mă dovedisem in stare.

RĂSPUNZÎND APELULUI METALURGIȘTILOR, MUNCITORII BRUTARI S-AU LUAT LA ÎNTRECERE PENTRU A DA CELORLALȚI MUNCITORI O PIINE DIN CE ÎN CE MAI BUNĂ.

O BATAIE CU ZĂPADA

Aveam combinezonul rupt in incăierarea cu cei de la „Strimbătatea". Combinezon de cilți, vechi și putred, cu care mă imbrăcasem in fabrică. Noi, ăștia care vindeam „Scinteia", ne băteam aproape in fiecare zi, pentru că eram atacați de golănimea din Militari.

VÎND PARCELE ÎN COMUNA MILITARI, PLIN CENTRU (FARMACIE), TRAMVAI, LUMINĂ, APĂ, CANAL, PREȚURI CONVENABILE, PLASAMENT BUN.

Aveam și ochiul umflat, ochiul drept, miop, din cauza căruia nu fusesem admis la școala de piloți de aviație, visul meu din copilărie. Trebuia să fiu in vacanță, dar patronul Fichet ne-a oprit. Într-o zi, ne zice una Niță Ureche, vechi comunist : copii, locul vostru e in stradă ! Să nu vă lăsați provocați, să nu fiți indisciplinați. Și tu, mă, tutnarule, ține ac și ață și coase-ți izmenele alea de pe tine, doar nu vrei să ieși in halul ăsta la demonstrație.

„Domnule Fichet, ne datorați niște haine. Acum, că sintem republică, vă rugăm cu onoare să ni le dați". Cind a primit cererea noastră, patronul a inceput să injure. „Nu se aprobă", a scris pe colțul hirtiei. In ziua de 31 decembrie, l-am așteptat, in grup de vreo 50 de ucenici, in poarta uzinei. Cum a coborit din mașină, l-am luat in primire cu zăpadă.. Îl loveam și strigam : „ne dați ori nu ne dați ?" A fost un mare haz in toată uzina. Seara, cind tinerii de la „Vulcan" ne-au invitat la o reuniune, puteai foarte ușor să dansezi cu cineva, cu oricine voiai, dacă făceau cumva să se afle că ești de la „Fichet". A doua zi după Anul Nou am primit hainele și incuviințarea să plecăm in vacanță.

BUCURIA UNUI ȘEF DE ECHIPĂ

În 1948, veniseră AFSM-urile, fermele de stat, și tata zice către mine : Mitică, eu nu mai pot, sint bătrin ; părerea mea e ca tu să intri in domeniul tehnic al tractoarelor. Dă-te pe lingă un tractorist, invață cum poți și ciștigă-ți piinea. Că la ședințe am văzut că ești bun, ai spăriat o plasă întreagă. M-am angajat ajutor pe un Lanz Buldog care se pornea la volantă, cu fitilu. Trăgeam de roată pină răsărea soarele. Fierotenia miriia ca un buldog somnoros pe care-l dai la o parte cu piciorul. Era moștenire de la un moșier. După citeva luni am trecut pe un I.A.R. Ăla pornea mai ușor, dar cind își infigea pintenii in brazdă, gindeai că intră să dea petrol. Aduceam două perechi de boi să-l remorcăm. De nervi am inceput să fumez, intii pe furiș, apoi pe față.

„C.A.M. PUNE ÎN VÎNZARE ȚIGĂRI „CARPAȚI", „MĂRĂȘEȘTI" ȘI „NAȚIONALE" DE CALITATE SUPERIOARĂ.

Remarcindu-mă în muncă și în activitate, tovarășii m-au propus pentru o școală de partid. După cursuri, m-am intors la plasa Ostrov, ca activist. Balabane, zicea lumea, văzuși, mă, ce ieși din fiu-tău ? Ăsta poa' să devină și ministru, poa' să devină tot ce vrea.. Am lucrat ca activist inclusiv la județ, pină in 1975. Am participat direct la colectivizare, așa cum am participat și la reforma agrară din '45. Viața mea a fost o viață in cimp, in teren de unde m-am ales că mă cunoaște toată Dobrogea minus cei de s-au născut din '75 incoace, anul in care m-am mutat la București. Am bătut primii țărуși la sistemul de irigații, la complexele zootehnice, la unele cămine culturale. Am fost naș de o sută de ori, mi-au plăcut intinderile și toamnele, mi-au plăcut, culesul și bilanțurile, vinul de Murfatlar și somnul in cimp. Cei trei copii care mi-au indulcit imbătrinirea sint acum la casa lor și mi-au expediat telegrame că sint bunic. Am venit in București să fiu aproape de ei, să-l urmez pe fiul meu care lucrează de mult timp la IMGB. Sint șef de echipă la sudură automată și sint bucuros că pot lua pe lingă mine doi-trei băieți dintr-ăștia tineri să-i invăț meserie, să-i cresc, să le pun piinea in mină ? Atit aș vrea să spună miine, poimiine : mulțumesc, mă nea cutare, că mi-ai făcut viața mai ușoară, că mi-ai dat un exemplu... Mai am doi ani pină la pensie și tare aș vrea să am mai mulți. Cită tinerețe am avut, cam treizeci de ani, am pus-o toată in slujba partidului. Sint șef de echipă tinăr, șef sint și bătrin. Îmbătrinesc și-mi pare rău... Timp de 7 ani am fost secretar de partid la IMGB și mi-au dat lacrimile de multe ori cind plecau colegi la pensie și-și luau rămas bun de la intilnirea festivă. Să nu zici că sint un om slab, că nu sint. Mă leagă însă prea adinc sufletul de uzina asta ca să pot avea alte cuvinte cu care să mă ajut, decit lacrimile. Aci, in uzină și dincolo, la „23 August", am primit an de an toate medaliile și ordinele care au fost acordate, de cind există republica celor ce muncesc.

DECRET AL PREZIDIULUI M.A.N. : ART. 1. SE ÎNFIINȚEAZĂ „ORDINUL MUNCII" CARE SE VA CONFERI TUTUROR ACELORA CARE S-AU EVIDENȚIAT PRIN RIDICAREA CALITĂȚII ȘI PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, PRIN INTRODUCEREA METODELOR NOI DE MUNCĂ ȘI PRIN INVENȚII, PRIN NOUA CONCEPȚIE ȘI ATITUDINE FAȚĂ DE MUNCĂ IZVORÎTE DIN DEVOTAMENT FAȚĂ DE POPOR.

Ion Longin Popescu

Republica XXX

FLORIN COSTINESCU

Trecînd spre un vis

Încă o dată merg pe urma mea — cea dinainte ;
trecind spre un vis am lăsat urmă fierbinte,
o știu numai eu, numai văzduhul singelui meu o știe
cel ce poartă stele de veșnicie.

Drumul mi-era spre o casă — spre o casă zidită-ntr-un glas
ce-l aud și peste moarte românii,
spre părinți drumul e lung și fără popas,
nu numai locul cuvintă, rostesc chemări și tăciunii.

Încă o dată trec pe urma mea — cea de milenii,
trec și-s la fel și cu mine nu semăn și
văzindu-mi pașii mă strig :
Astfel totdeauna trăiesc intr-o vară
departe de frig.

IOAN STRUJAN

Patrie a puterii celor mulți

Cind revoluția te-a ridicat in jilțul puterii
Mi-amintesc, zăpezile s-au aprins de-atita puritate
Iar inimile au izbucnit in salve de bucurie
Căci tu erai trandafirul inflorit al așteptării
Și sărbătoarea luptei.

Eu eram soldat, cu hainele cam ponosite și strimte,
Strecurate de urgia războiului și roase in coate de ginduri
Iar pe la șolduri rărite de inghesuiala mitingurilor.
Dar fără să-mi pese.
Partidul mă infășurase in armura ideilor sale
Și cu puterea de a-mi primeni sufletul.

Și ai venit, Republică, mireasa visurilor mele
Și m-ai luat de mină să-mi arăți
Strălucirea luceafărului de ziuă și comunista Cale Lactee
Și, răscolit de-atita vastitate și frumusețe
Am cutezat a-ți cere să fiu străjerul timpului tău voievodal
Cu arma iubirii și-a faptei.

Și așa sub iradierea luminii tale comuniste
Care fecundează voința poporului de a fi
Eu am rămas de-a pururi la postul datoriei.
Limpezimea luminii tale mă face să fiu departe văzător
Și să-ți păstrez neumbrită
Imaginea chipului de patrie a puterii celor mulți.

Premiile speciale ale Uniunii Scriitorilor

● În prezența a numeroși confrați de breaslă, într-o caldă atmosferă de stimă și de admirație pentru frumoasa lor vîrstă și bogata lor operă, Mihail Cruceanu, Franyó Zoltán și Franz Liebhardt au fost sărbătoriți la Casa Scriitorilor, în ziua de 27 decembrie a.c. prin acordarea **Premiilor speciale ale Uniunii Scriitorilor** pe 1977.

Marcind semnificația evenimentului, George Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor, a elogiat pe sărbătoriți în cuvinte de o profundă vibrație pentru noblețea dăruirii și a muncii literare :

MIHAIL CRUCEANU și FRANYÓ ZOLTÁN au împlinit 90 de ani. FRANZ LIEBHARDT este decanul de vîrstă al scriitorilor de limbă germană din România. Ce vîrstă splendidă pentru oameni care din purtarea condeiului pe albul hîrtiei au făcut scop al vieții lor !

Ce exemplu de longevitate a imnului închinat frumuseții !

Poate fi, oare, ceva mai frumos decît să crezi, aproape un veac, în forța cuvintului, al cărui sunet să-l descoperi, al cărui loc să-l alegi, a cărui dimensiune s-o încerci cu forța gîndului tău, cu vibrația sentimentului **tău ?**

Poate fi, oare, ceva mai frumos decît să crezi, aproape un veac, în cîntecul tău, auzit cînd mai tare, cînd mai încet, în zorii dimineții, în lumina vieții, iubindu-ți semenii și pămîntul și florile și cerul ?

Poate fi, oare, ceva mai frumos decît să crezi, aproape un veac, într-o altă lume, mai bună și mai dreaptă, într-un om mai înțelept, mai elevat, într-o orînduire mai aproape de idealul după care alergăm, generație după generație, în socialism ?

Ați dovedit astfel, scumpi tovarăși și prieteni, că Cronos poate fi învins, v-ați scris viața cu propria operă. Ați construit-o din litere și rînduri, din pagini și volume, în care ați zidit tot ce ați avut mai bun, dăruindu-vă maicii noastre, Natura, Patriei în care v-ați născut, Poporul nostru.

Vă mulțumim pentru acest act simplu, dar măreț, prin simbolurile lui.

Scriitorii din România, conducerea Uniunii Scriitorilor, vă spun în prag de an nou :

La mulți ani !

Laurențiu Fulga, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, a dat citire hotărîrii Consiliului Uniunii Scriitorilor :

„Considerînd activitatea literară a poeților Mihail Cruceanu, Franyó Zoltán și Franz Liebhardt, desfășurată de-a lungul citorva decenii, ca expresie a unor personalități care au fost însuflețite de cele mai nobile idealuri ale progresului și ale democrației, idealurile cu atît mai puternic afirmate în anii socialismului, chezășie a unor vieți închinate cu abnegație și cu talent creației idealurilor promovate de Partidul Comunist Român în domeniul culturii, care îi adună în același front ideologic pe scriitorii români și pe scriitorii reprezentînd naționalitățile conlocuitoare, Consiliul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, în plenara din 4 noiembrie 1977, a hotărît în unanimitate să acorde poeților Mihail Cruceanu, Franyó Zoltán și Franz Liebhardt PREMIUL SPECIAL AL UNIUNII SCRIITORILOR — 1977, în semn de respectuoasă și colegială prețuire pentru opera lor de o viață".

Apoi George Macovescu a înmînat celor trei laureați diplomele premiilor speciale ale Uniunii Scriitorilor, felicitîndu-i și îmbrățișîndu-i călduros.

Poetul Ștefan Augustin Doinaș, secretar al secției de poezie din cadrul Asociației scriitorilor — București, a adus un vibrant omagiu lui Mihail Cruceanu, Domokos Géza, secretar al Uniunii Scriitorilor l-a omagiat pe scriitorul Franyó Zoltán, iar Franz Storch, vicepreședinte al Uniunii, a rostit cuvinte calde de prețuire pentru Franz Liebhardt.

În numele premiaților a vorbit poetul Mihail Cruceanu, care a mulțumit conducerii Uniunii Scriitorilor pentru înalta cinstire ce i-a fost făcută celor trei laureați, relevînd condițiile noi create de Partidul Comunist Român pentru munca vie, creatoare, a scriitorilor în Republica Socialistă România.

FILE DE ISTORIE, FILE DE EPOPEE

înfruntarea

George Niculescu Mizil

— Nelegiuirile produse de guvern au revoltat întreaga lume, declarase Mihai Dorobanțu la întrunirea de la Clubul Socialist. Socialiștii din multe țări au protestat. Însuși Jean Jaures a trimis o telegramă în care se spunea : „Mare emoție la Paris din cauza afacerii Racovski. Publicăm în «L'Humanité» un articol conjurînd guvernul roman să dezmintă zvonul de necrezut", continuă el.

În același timp conducerea Uniunii Socialiste și a Sindicatelor Unite a luat hotărîrea să organizeze imediat o întrunire la care să protesteze împotriva arestării samavolnice. Concomitent au fost organizate întruniri și în alte orașe ale țării.

În Capitală adunările s-au ținut lanț. Sîmbătă, duminică dimineața și seara, luni, oamenii s-au adunat în număr mare la sediul Uniunii Socialiste și au protestat energic, cerînd încetarea samavolniciei și eliberarea celui arestat. De fiecare dată poliția a supravegheat sala. La ieșire au avut loc ciocniri care s-au soldat cu numeroși răniți. Duminică seara, participanții la întrunire au trecut pe la sediul ziarului „Adevărul" — primul care aflase vestea și informase opinia publică — pentru a face o manifestație de simpatie. După aceea, un grup restrîns s-a îndreptat către berăria teatrului. Printre ei se aflau Cristescu și Mihai Dorobanțu. Fără nici un motiv, poliția intervine și-i bruschează pe muncitori. Aceștia nu se lasă molestați. După cîteva încercări nereușite de clarificare pe cale pașnică, ripostează și ei. S-au bătut vitejește. Au dat și polițiștii dar au dat și muncitorii. În cele din urmă, polițiștii îl izolează pe Cristescu și-l arestează. Ceilalți polițiști caută să mascheze manevra ținînd pe tovarășii lui Cristescu la distanță. Mihai Dorobanțu observă primul și strigă :

— L-au arestat pe Cristescu, fraților ! După ei, să nu-l lăsăm pe mîna lor !

Toți se repeziră după cei ce-l duceau pe Cristescu. Pe drum li s-au alăturat un număr foarte mare de oameni.

— Să fie eliberat tovarășul nostru ! a strigat primul Mihai.

— Jos samavolnicia !

— Trăiască libertatea.

— Jos despotismul.

— Tovarăși ! Tovarăși ! se auzi vocea hotărîtă și puternică a lui Mihai. Să nu ne mișcăm de aici pînă nu-l eliberează pe tovarășul nostru arestat ilegal și fără să fi avut vreo vină. Chiar dacă vor încerca să ne împrăștie să facem zid de fier împotriva despotismului și a bunului plac. Burghezia trebuie să cunoască forța unită a noastră, a muncitorilor. Să nu-i lăsăm să-și facă de cap...

Toți cei adunați acolo, în fața Prefecturii poliției Capitalei și-au manifestat hotărîrea de a nu se mișca din loc pînă cînd Cristescu nu va fi eliberat.

— ...Dacă le vom permite astăzi cu Cristescu, continuă Mihai, mîine își vor permite ei cu noi, iar poimîine cu întreaga muncitorime.

— Așa este ! Așa este ! strigau cei adunați acolo.

Și oamenii s-au postat cu toții în fața Prefecturii poliției și nu au plecat de acolo pînă cînd Cristescu a fost eliberat. Ieșirea acestuia pe poarta prefecturii a fost măreață. Deși era înconjurat de o grămadă de polițiști, oamenii care așteptau la poartă l-au primit cu strigăte de „ura" și cu mare entuziasm.

— Trăiască tovarășul Cristescu ! a strigat Mihai satisfăcut, la care sutele de oameni au răspuns cu un puternic strigăt de „ura".

Apoi în grup compact au pornit-o pe Calea Victoriei.

A doua zi, luni, a fost organizată o nouă întrunire la Cercul „România Muncitoare". Au participat peste 4 000 de muncitori din Capitală, care au protestat împotriva arestării ilegale, cerînd să se facă dreptate. Oamenii au umplut sălile pînă la refuz. Gangul și curtea, de asemenea, dînd întrunirii o înfățișare grandioasă.

Vorbitorii, oameni cunoscuți, activiști cu răspundere în mișcarea socialistă au înfierat rînd pe rînd actul samavolnic, săvîrșit de poliție în ajun, cerînd să se pună capăt imediat unor asemenea metode. Totodată au făcut apel la participanți să plece în liniște acasă, să nu se lase provocați. Poliția aștepta în stradă. Voia doar un mic incident, motiv ca să treacă la represalii. Mai ales că, în ajun, la o întrunire asemănătoare, cînd un grup de 300 de participanți au plecat pe Calea Victoriei, cîntînd și manifestînd pașnic și neagresiv, poliția, care-i aștepta în dreptul bulevardului, a început să-i brutalizeze. La provocare, muncitorii au răspuns cu îndîrjire, deși cu forțe inegale. Ei se adunaseră pentru a manifesta pașnic, neînarmați, iar acum se găseau față în față cu poliția care avea de partea ei legea și bastoanele de cauciuc.

Cu o săptămînă în urmă, la 18 octombrie, cînd Blériot încerca aparatul său de zbor, poliția și armata au intervenit cu aceeași brutalitate împotriva oamenilor sub pretext că nu au bilet de intrare. În realitate se dăduse ordin să se permită intrarea tuturor fără bani.

Mihai era în sală, pregătit să ia note pentru articolele ce urmau să apară în presă după această întrunire. Ca de obicei atmosfera era înflăcărată. Oamenii și-au manifestat dorința și hotărîrea de a lupta pînă la capăt pentru restabilirea drepturilor democratice și înlăturarea abuzului.

Sfîrșitul adunării a fost emoționant. Mihai, ca toți ceilalți vorbitori a încheiat și el cu recomandarea ca fiecare să se îndrepte spre casă în liniște și ordine și să fie pregătiți pentru mai tîrziu dacă se va da alarma. „Căci prin liniște vom impune respect poliției", răsună vocea de bariton a acestuia. Dînd tonul, a început să fredoneze primele acorduri ale „Internaționalei". Fu urmat apoi de toți cei de față făcînd să vibreze geamurile de la ferestre. De la om la om, imnul s-a transmis celor de afară, în gang, apoi în curte, la peste 4 000 de persoane care l-au reluat, hotărîți să-și impună voința de dreptate și adevăr.

Indicațiile date de vorbitori au fost înțelese. Muncitorii au procedat corespunzător. Dar hotărîrea poliției nu a fost aceeași cu a muncitorilor. Agenții așteptau afară cu armele în mîini, îndîrjiți. Credeau că prin brutalitate își vor impune voința, că prin represiune vor „restabili ordinea", că prin bătaie vor speria oamenii ! Speranțele lor au fost înșelate. Muncitorii, după ce au încercat să se adune în grupuri pentru a pleca spre casă, au ripostat la acțiunea poliției și jandarmilor care au năvălit cu baioneta la armă și bastoanele de cauciuc, lovind într-o parte și-n alta, fără să se uite. Mihai, care se afla și el în grupul de față, a îndemnat oamenii la liniște :

— Grupați-vă, tovarăși, nu vă lăsați provocați !

— Ce să ne grupăm, dragă, unde să ne grupăm ? Nu vezi că ne omoară ? strigă cineva.

— Vrei să ne lăsăm călcați în picioare ? strigă altul.

— Nu ! le răspunse Mihai, dar să nu ne lăsăm provocați.

— Provocați, ai ?! Provocați ? auzi Mihai o voce surdă, înfundată, plină de ură. Na, provocare !

Privi o clipă cerul, după care nu mai auzi, nu mai văzu nimic, nu mai știu nimic.

Oamenii se îmbulzeau, încercînd să-i stringă la mijloc pe polițiști pentru a-i imobiliza. Dar nu au reușit. Polițiștii și jandarmii loveau cu brutalitate unde nimereau, rănind oamenii și trîntindu-i fără cunoștință la pămînt. Sîngele curgea șiroaie, hainele se rupeau. În învălmășeala aceasta, oamenii se mișcau într-o parte și-n alta ca valurile mării în furtună.

Mihai fu apucat de cîțiva tovarăși care văzură scena și tras cu greu mai la o parte. Sîngele i se prelingea pe obrazul drept. Unul din tovarăși a apăsat cu o batistă rana, în vreme ce altul îi masa fața în speranța că își va reveni. După cîteva minute un geamăt greu ieși din gura rănitului. Încet, încet, ochii i se deschiseră. Vedea ca prin ceață. Îi văzu pe cei de lîngă el și-i privi întrebător fără să-și dea seama ce-i cu el. Spuse cu greu, înăbușindu-și un nou oftat :

— Ce-i cu mine, unde sînt ?

— Stai liniștit, tovarășe, nu te mișca !

— Te-au lovit, criminalii !

Mihai dădu să se ridice, dar nu reuși.

— Nu te ridica, nu te ridica !

— Stai liniștit să se oprească sîngele !

Mihai duse mîna la cap, acolo unde simțea durerea. Mîna i se năclăi de sînge. Întrebă iar :

— Ce-i cu mine, unde sînt, ce s-a întîmplat ?

— La întrunire, te-au lovit canaliile.

— Ah, nemernicii ! spuse printre dinți punînd atîta ură în aceste două cuvinte, încît ochii lui aruncau flăcări. Ajută-mă, frate dragă, ajută-mă ! îl rugă pe unul din cei apropiați, sprijinindu-se de umărul său.

— Nu-i bine, nu-i bine, încercă să-l oprească omul. N-o să ți se oprească sîngele...

— Să curgă tot ! urlă Mihai. Pe ei, fraților, nu-i lăsați ! mai spuse sărind în picioare și repezindu-se în primii polițiști pe care-i văzu. Să simtă mîna noastră de muncitori ! Au vrut bătaie ? Să le dăm bătaie !...

Aceste strigăte urmate de îndemnul lui Mihai, „Pe ei, fraților, nu-i lăsați !", a transformat întreaga mulțime într-o masă furioasă.

Muncitorii au pus mîna pe cîțiva comisari, subcomisari și gardiști și le-au administrat lecția cuvenită. Cordoanele de gardiști și jandarmi, s-au repezit să le vină în ajutor. S-au năpustit asupra celor ce le-au înconjurat șefii, lovind cu armele și baionetele pentru a le face loc și a-i scoate din încercuire, vociferînd și înjurînd cît îi țineau gura :

— Înfige baioneta-n el !

— Dă-i, biserica cui l-a făcut, să se învețe minte.

— V-a venit pofta să ajungeți mari ?

— De cinci zile ne țin consemnați pentru voi, mama voastră de puturoși !

— Noi, puturoși, mă ?! strigă Mihai, repezindu-se la cel ce înjurase și apucîndu-l de veston, îl strînse atît de tare încît acesta începu să horcăie, gata, gata, să-și dea sufletul.

— Lasă-l, tovarășe Dorobanțu că-l omori, nu vezi ?

— Să moară, să moară ! striga Mihai.

Învălmășeala era de nedescris. Vuietul mulțimii înfierbîntate se auzea pînă departe. Muncitorii reușiseră să izoleze o bună parte din polițiști și jandarmi și să se grupeze mai mulți. Bătălia era aproape cîștigată.

Deodată dinspre Biserica Albă se auzi forfotă mare. Un grup numeros de gardiști ascunși, după biserică, avînd în mîini cărămizi, s-au năpustit asupra demonstranților. O ploaie de cărămizi s-a abătut asupra oamenilor, rănindu-i. Geamurile localului în care se afla cercul „România Muncitoare" au fost sparte. Oamenii au trecut din nou la apărare. În toiul acestei lupte o trăsură luxoasă își face apariția, înaintînd cu greu prin mulțime. Se oprește și procurorul Férichide, cu figura crispată, vădit supărat, se ridică pentru a putea fi văzut. Cu mîinile deasupra capului, cere ascultare.

— Cine mai e și ăsta ? Ce-o mai fi vrînd ?

— E procurorul Ferichide !

Nu a fost nevoie de prea multă așteptare, pentru că procurorul își lămuri imediat prezența.

— Liniște, liniște, strigă el, plimbîndu-și mîinile deasupra capului pentru ca să se facă văzut.

— Liniște, liniște ! repetară cîteva voci.

— Ce se întîmplă aici, oameni buni ! întrebă el plin de indignare.

— De ce ne întrebați pe noi, domnule procuror ? se miră Mihai.

— Dar pe cine să întreb, domnilor ?! se făcu Férichide că nu înțelege despre ce este vorba.

— Întrebați oamenii stăpînirii, poate vă pot spune ei cîte ceva, răspunse ironic Mihai. Doar noi ne-am adunat în mod legal și pașnic, iar dumnealor nu vor să înțeleagă acest lucru.

— Ne-au brutalizat !

— Au dat cu baioneta.

— Priviți loviturile bastoanelor de cauciuc, replică o voce arătînd spre Mihai care-și tampona încă rana cu batista și la alți cîțiva loviți.

— Cum de este posibil domnilor să faceți așa ceva, se adresă el apoi comisarilor ? Ce aveți cu bieții oameni ?

Văzîndu-l atît de revoltat și de indignat, ai fi crezut că e gata să ordone arestarea celor care conduceau „operațiunea".

— Au încercat să tulbure liniștea, domnule procuror, încercă unul din comisari să explice.

— Nu-i adevărat, nu-i adevărat ! strigă Mihai Ne-am adunat legal și pașnic să ne cerem drepturile.

— Ei ne-au provocat, ei ne-au lovit ! Ei au arme și baionete, nu noi !

— Așa-i așa-i ! striga mulțimea.

— Minciună, minciună ! Nimeni din noi nu a provocat.

Mulțimea striga cu năduf. Procurorul se străduia zadarnic să potolească spiritele cu scopul de a continua cele ce voia să spună.

— Liniște, fraților ! se auzi vocea de bariton a lui Mihai. Liniște să vedem ce vrea !

Mulțimea se liniști. Procurorul reluă mieros :

— Domnilor ! Vă rog să plecați în liniște fiecare la casele dumneavoastră. Vă promit „liniște, domnilor ! apăsă el pe cuvîntul liniște. Se adresă apoi unuia din comisari ; vă rog să transmiteți ordinul subordonaților dumneavoastră pentru a-i lăsa pe acești oameni să plece în liniște acasă...

— Dar, domnule procuror !... încercă comisarul.

— Nici un dar, domnule comisar ! Dacă nu o faci din rugămintea mea, ai s-o faci din ordin.

teatru

t

Tineri actori

Studioul de teatru al Institutului de artă teatrală și cinematografică „Ion Luca Caragiale" și-a deschis stagiunea de o manieră notabilă — cu două premiere românești, aparținînd unor prestigioși autori contemporani : Dumitru-Radu Popescu și Laurențiu Fulga.

Piticul din grădina de vară este o opțiune fericită — studenții au primul lor contact profesionalist cu publicul în cadrul ideologic și dramatic al uneia dintre cele mai importante piese românești — iar viitorii actori — pregătiți competent de conferențiarul Amza Pelea și consiliați cu abilitate de regizorul Ion Cojar — certifică, față de promoția trecută, talent, existînd un anume nivel artistic general, o ștachetă ridicată mai sus decît de obicei. Profesorii regizori au accentuat în spectacol dialectica relațiilor între personaje.

În jurul comunistei Maria, simbol vitalist, panteic al veșniciei, se țese și se rotește o plasă încîlcită de sentimente contradictorii, determinate social și politic, fiind astfel exprimată, printr-un al doilea simbol, stratificarea perisabilului, a conjuncturalului la peren. Tinerii „aproape actori" apelează la compoziții meticuloase, evidențiind în special dicotomia dintre aparența și adevărul fiecărui personaj. Este, însă, vizibilă o anume nesiguranță, datorată, desigur, lipsei de experiență.

M-au impresionat în mod deosebit (deși este doar un prim spectacol, cele care vor urma probabil îmi vor așeza și reașeza impresiile) Diana Lupescu — șarjînd uneori în contratimp — Paul Gheorghiu — rostind cîteodată alb replici generoase — Nicolae Tuță și Șerban Ionescu — tentați să-și încarce eroii cu pitoresc excesiv.

Scenografia studenților plasticieni Puiu Antemir și Daniela Codarcea e funcțională.

Piesa-dezbatere, piesa-anchetă **Este vinovată Corina ?** oferă clasei conferențiarului Petre Vasilescu partituri ale actualității, personaje necesare din realitatea fierbinte. Laurențiu Fulga a scris o piesă potrivită cu virtuțile universitare : pe scena studențească dezbaterea curge firesc, punctele de tensiune sînt bine construite și accentuate, caracterele capătă încă de la început un contur ferm. Și totuși, spectacolul, în ansamblul său, rămîne expozitiv.

Asta în condițiile în care studenții actori par mai siguri, mai înarmați cu argumente profesionale decît colegii lor din **Piticul...**, fiind în același timp la fel de talentați. Și atunci ?

Cîteva erori de distribuție (Valentin Teodosiu, Liana Ceterchi, Magdalena Cernat) și o angajare scenică minoră, o lipsă de ardere, ca să spunem așa, decolorează întreaga montare care are calitatea de a fi corectă, dar nu și angajantă.

Studenții, în mizanscena lui Cornel Vendel, ajutat și el de Ion Cojar, se pare că știu multe despre meseria lor, dar în acest act spectacular mizează prea mult pe tehnică. Se detașează totuși Maria Buruiană, ca un talent excepțional, apoi Micaela Caracaș (puțin mai mult aplomb n-ar strica), Brîndușa Marioțeanu, Constantin Brînzea (bine dirijat acest tînăr poate deveni un mare actor).

Moderne decorurile Dianei Cupșa, studentă la clasa conferențiarului Vasile Roman, Institutul de Artă Plastică, aidoma colegilor ei de la **Piticul...**

Radu Anton Roman

film

f

Anul cinematografic

Un film despre care se poate vorbi și despre o reușită : **Iarba verde de acasă**. Alte cîteva producții la un nivel profesional acceptabil : **Gloria nu cîntă**, în regia regretatului Alexandru Bocăneț, **Împușcături sub clar de lună**, regizat de Mircea Mureșan și **Buzduganul cu trei peceți**. În rest, fie filme cuprinse de contradicții interne, între regie și scenariu, între ambiții și fapte, între mijloace și pretenții, fie eșecuri precum **Misterul lui Herodot**, **Fair Play**, sau **Oaspeți de seară**.

Nu putem să nu amintim aici cele șase episoade ale serialului despre Independență realizate pentru televiziune : ele sînt, prin continuitate și prin unitate, prin calitatea sentimentului patriotic, dovada cea mai bună că atunci cînd li se oferă prilejul, regizorii noștri pot fi convingători și generoși chiar, că mijloacele artistice nu le lipsesc. Fără îndoială că „prilejul" a fost aici scenariul scris de Paul Anghel cu un simț al dozării dramatice și al replicii pe care arareori le-am întîlnit în filmele noastre. Nu înțeleg însă de ce regizorilor noștri trebuie să li se „ofere" prilejuri și de ce, atunci cînd nu le au la dispoziție, găsesc de cuviință că e mai bine să le inventeze — să inventeze drame și să inventeze mijloace artistice... Cred de aceea că serialul despre Independență, ca fapt artistic și civic de excepție, poate să fie o garanție ca regizorii care au contribuit la reușita lui, (ca și alții) vor ține minte lecția de patriotism și de angajare afectivă pe care ei înșiși ne-au dat-o.

Este poate momentul să ne convingem că proba de rezistență prin care trebuie să treacă filmele și regizorii noștri nu este cea a marilor adevăruri, în speranța că ele vor produce și mari eroi ci, mai ales, cea a cunoașterii propriilor posibilități și mijloace, cea a cîștigării adevărului pas cu pas, a modestiei și simplității. S-a spus, de pildă, despre filmul lui Stere Gulea, **Iarba verde de acasă**, că nu a reușit să iasă din granițele imediatului, ale percepției : mie tocmai prin aceasta filmul mi s-a părut un cîștig, și regizorul un om care știe ce vrea : **belcanto**-ul și vocalizele din filmele noastre, cochetăria cu marile idei au făcut, este adevărat, mari eroi, dar cel mai adesea nu fac decît bieți învinși ridicoli. Pe lîngă atîtea ambiții neonorate, **Iarba verde de acasă** ne dă sentimentul liniștitor al vieții de toate zilele care se consumă în tăcere, fără gesturi teatrale și fără suferințe închipuite. E nevoie doar de curajul de a porni de aici, sau de la filme ca ale lui Mircea Daneliuc sau Andrei Blaier pentru a ne simți poate mai împăcați la viitoarele bilanțuri cinematografice.

Nicolae Mateescu

televiziune

tv

Noaptea dintre ani

● Și, iată-ne, privind cum pe o ușă iese vechiul an, în timp ce, pe cealaltă, intră împins de speranțele noastre cel nou, același bătrîn și același copil dintotdeauna care ne-au împărțit vîrstele de la unul la altul. Ne este greu acum să nu recunoaștem, că, dincolo de reproșurile, cîte au fost, adresate colegilor noștri din redacțiile televiziunii, ne-au impresionat mai ales eforturile pe care le-au făcut, pentru ca seară de seară acest prieten, al timpului nostru — televizorul — să ne atragă privirile spre colțul din care lumina lui făinoasă ne albește ochii.

În ceea ce mă privește, recunosc deschis că televizorul nu poate lipsi dintr-o casă fără ca aceasta să nu însemne o reală pierdere pentru fiecare dintre cei care o locuiesc, de la cei mai bătrîni pînă la copii.

● Privind în urmă, la emisiunile care ne-au interesat cu precădere — cele dedicate literaturii, putem afirma că „Revista literară — TV", în ciuda programării sale fluctuante, în zile și la ore diferite, a înregistrat un progres vizibil prin atragerea unui număr mult mai mare decît înainte de colaboratori, cît și prin promptitudinea cu care a subliniat actualitatea unor dezbateri din lumea literară. Am dori încă multe în ceea ce o privește, inclusiv un spațiu de emisie mai larg care să-i permită măcar apariția unei rubrici în care criticii să recomande cu toată autoritatea lor o carte sau alta dintre cele recent apărute.

● Un real progres au arătat emisiunile de versuri, atît cele dedicate unui singur poet, cît și cele tematice care adunau, în interpretarea unor actori străluciți (cel mai recent exemplu este emisiunea de sîmbătă, 24 decembrie — „Partid, lumina și mîndria țării"), versurile cele mai semnificative ale poeților contemporani, de valoare recunoscută.

● Această preocupare constantă a televiziunii pentru fenomenul literar este salutară și a fost subliniată ori de cîte ori s-a concretizat în emisiuni bine programate, la ore de largă audiență. Desigur că am fi ipocriți dacă nu ne-am susține, chiar și în această ultimă telecronică a anului 1977, observațiile critice și, în primul rînd, pe aceea că sînt de preferat emisiunile prin care să fie făcuți cunoscuți poeții și poeziile lor, mai mult decît actorii, pentru aceștia din urmă programul televiziunii fiind și așa foarte generos în rubrici și în distribuții. Să ne amintim măcar splendidul recital din poezia lui Nichita Stănescu sau interviul (cu versuri în lectura poetului) luat lui Ion Gheorghe, pentru a înțelege că recitările unor actori cunoscuți din poezii greu de identificat de marele public nu pot fi absolutizate.

Cum însă va începe un nou an, sperăm că în viitor aceste sugestii ale noastre vor fi luate mai mult în considerație, stabilind între cronicarul TV și redactorul TV un spirit de conlucrare, de colaborare fertilă.

Vom încheia deci cronica de față cu această dorință, convinși fiind că numai așa cei care ne văd și ne citesc vor fi mai mulțumiți decît înainte. La mulți ani !

Iulian Neacșu

ne-am înțeles ? încheie hotărît procurorul, făcîndu-i comisarului un semn discret ce nu scăpă lui Mihai care din acest moment, deveni mai atent.

— Am înțeles, domnule procuror, voi da ordinele de rigoare, și se și execută.

Oamenii poliției făcură loc, retrăgîndu-se și înșirîndu-se pe marginea drumului : grupuri, grupuri, participanții la întrunire începură să se retragă spre casele lor.

Mihai, însă, hotărî să nu-i scape din ochi pe procuror și pe comisarul care primise și executase dispoziția. „Trebuie că mai pun ei ceva la cale, își zise. Altfel cum ar fi executat atît de repede ordinul acest comisar ? După cîte știu nu prea se înghit unii pe alții !"

Comisarul se apropie iar de procuror. Acesta din urmă îi spuse ceva la ureche. Mihai nu-l auzi. Dar din semnele pe care le făcea înțelese ce voia procurorul : îi dădea indicații ca să-i lase pe demonstranți să plece în grupuri. Mai înțelese că el, procurorul, se va duce în sediul clubului. Pentru ce ? nu-și putu da seama.

Hotărî atunci să ajungă el primul în sediu. Aici îi găsi pe Frimu, Marinescu și Cristescu, care discutau sumarul numărului următor al ziarului „România muncitoare".

— Jos se petrec lucruri ciudate, tovarăși ! spuse precipitat Mihai.

Cei trei îl priviră întrebători.

— Despre ce este vorba ? întrebă calm Frimu.

Mihai explică pe scurt cele constatate. Cei trei se uitară unii la alții.

— Acum cred că vine aici să vă aresteze, reluă Mihai.

— Cine ? întrebă precipitat și nervos Cristescu.

— Procurorul, răspunse hotărît Mihai.

Cei trei nu mai avură timp să-și spună părerea. Pe ușă intra procurorul :

— Dumneavoastră de ce nu ați ieșit odată cu ceilalți ? îl întrebă omul legii.

Frimu îl privi și-i răspunse calm :

— Nu văd dreptul cu care dumneavoastră intrați în casa noastră și ne cereți socoteală.

— Drept, nedrept, afară ați provocat dezordini !

— Nu noi, domnule procuror, îi spuse Cristescu.

— Poliția a provocat, spuse indignat Mihai. Doar dumneavoastră i-ați mustrat și le-ați dat ordin să-i lase pe oamenii noștri să plece către casele lor. V-am văzut chiar eu ! conchise Mihai fără să primească vreun răspuns de la procuror, care-l privi insistent și bănuitor, înțelegînd că este unul și același cu cel de afară.

— Vă sfătuiesc să părăsiți sediul și să vă duceți la casele dumneavoastră, îi se adresă iar procurorul, în vreme ce, unul dintre participanții la întrunire, intră ca o furtună în încăpere anunțînd :

— Poliția operează arestări, tovarăși ! I-au lăsat pe ai noștri să plece în grupuri, apoi s-au repezit asupra lor cu bastoanele de cauciuc și cu armele. I-au lovit și au arestat o mulțime...

— Ah ! Dumneavoastră ați fost cu ideea, domnule procuror, spuse sarcastic Mihai.

Frimu, Cristescu și Marinescu îl priviră atent pe procuror.

— Iată, domnule procuror, cine provoacă și calcă în picioare legile și așa șchioape și ca vai de ele, spuse și Frimu.

— Nu cunosc astfel de încălcări, încercă să evite procurorul. Eu vă rog să vă retrageți către casă. Cred că e mai bine așa, încercă el să curme discuția.

— Nu plecăm, îi răspunse hotărît Frimu.

— O să puneți poliția în situația să vă dea afară cu forța, îi amenință procurorul.

— Mai încet cu amenințările, domnule procuror, zise Marinescu.

— Sîntem aici în mod legal, în localul nostru unde avem de aranjat chestiuni care nu privesc nici Parchetul, nici Poliția, domnule procuror, îi aduse aminte Frimu. Nimeni nu are dreptul să ne dea afară fără vreun ordin expres și legal al procuraturii, adică al dumneavoastră sau al guvernului dumneavoastră...

— Eu vă sfătuiesc să plecați, e mai bine așa, îi întrerupse procurorul.

— De ce ? Ca să ne aresteze în stradă, domnule procuror ? îl întrebă Cristescu. Pentru că aici, în sediul nostru nu ne pot aresta ? N-au probe ! Nu va fi o arestare „legală", înțelegem.

— Mergeți cu mine și nu vă vor aresta, le spuse procurorul.

— Ce garanții avem ? întrebă Frimu.

— Cuvîntul meu de onoare ! răspunse procurorul ridicînd mîna dreaptă sus, în semn de jurămînt.

Oamenii se priviră din nou, apoi îl priviră neîncrezători pe procuror. Tăcerea, grea, apăsătoare, care se așternuse în odae, deveni penibilă. Ea îl punea într-o situație delicată pe procuror, al cărui cuvînt de onoare, depus acolo ca pe un jurămînt, nu fusese luat în seamă. Mai mult, îi era contestat.

Primul rupse această tăcere Frimu, care spuse tovarășilor săi :

— Trebuie, totuși, să-l urmăm pe domnul procuror, tovarăși ! Și-a dat doar cuvîntul de onoare !

Își strînseră în grabă lucrurile, le încuiară și ieșiră după procuror.

Ajunși în stradă, abia pășiră pragul intrării, cînd procurorul le întoarse spatele și mări pasul. În drum făcu semn unui comisar care, împreună cu cîțiva polițiști, se repezi și-i arestă pe cei în fața cărora Ferichide își dăduse cuvîntul de onoare.

Încercară să se opună. Arătară că arestarea este ilegală, că încalcă cele mai elementare norme de drept. Au susținut hotărît că nu au contravenit cu nimic la tulburarea ordinei publice și nici nu au încălcat legile țării. Cu toate acestea au fost molestați și duși cu forța la Prefectura poliției Capitalei.

Pe drum, cortegiul celor arestați s-a întîlnit cu comisarul care complotase cu procurorul. Văzîndu-l pe Mihai între cei arestați, comisarul a crezut — datorită întunericului — că-i un jandarm de-al lui și s-a repezit imediat în el :

— Tu ce cești gura, dobitocule ? Du-te la treburile tale ! Unde îți e locul ?

Mihai vru să-i răspundă că locul său este acolo, alături de tovarășii săi, în mijlocul luptei și va merge tot acolo unde vor fi duși și ei. Va răspunde împreună cu ei ! O lovitură de ghiont pe care o primi între coaste îl aduse la realitate și îl săgeta inima.

Era Frimu. Nu-l lăsă să scoată o vorbă. Îi șuieră șoptit la ureche :

— Du-te, nu aștepta să te „roage" a doua oară !

Îi făcu vînt afară din grup. Mihai se clătină puțin, dar nu avu timp să mai spună ceva. Se simți iar îmbrîncit ușor, din grupul înconjurat de baionete. Îl împunsese Cristescu.

Cei arestați s-au bucurat că l-au putut scoate pe Mihai din grup. Asta din două motive : întîi era ostaș și participarea la adunare îi agrava situația. Pedeapsa în acest caz era mult mai aspră. Al doilea, pentru ei orice om rămas afară, reprezenta o forță de care mișcarea socialistă avea mare nevoie.

Mihai, a rămas în stradă, cu părere de rău că se desparte de ceilalți tovarăși. Se considera chiar inutil : „De ce m-or fi înlăturat ? se întrebă el. Cu ce am greșit față de tovarășii mei ?" Punîndu-și asemenea întrebări se simți, deodată, luat de brat și tras pe trotuar. Privi în dreapta și-l zări ca prin ceață, în întuneric, pe Olteanu.

— De ce ai rămas așa, frățioare ? Parcă ai căzut din lună !

— Da cum vrei să rămîn ? frate dragă, încercă Mihai să se explice.

— Ce ți s-a întîmplat de nu te hotărăști odată să mergi la unitate ?

Mihai explică pe scurt cele ce se petrecură, așteptînd replica interlocutorului său. Acesta însă zîmbi, îl bătu prietenește pe umăr, și-i spuse :

— Dar tare naiv ești ! La ce ar fi folosit să te duci și tu cu ei ? Avem nevoie, frățioare, de oameni aici, nu la închisoare, îi explică lămurindu-i importanța acestui lucru, după care continuă : Du-te repede la cazarmă și ai grijă, cum poți scăpa de acolo, vino la club ! Avem multe de făcut. Vezi bine că acum, mai ales, nu mai are cine scoate ziarul... Hai, hai, du-te repede. E nevoie de oameni prieepuți și energici. Vezi de fă tot ce poți să scapi cît mai repede... Ia aici cîțiva gologani. Poate-ți ajută să te învoiești mai repede, și-i strecură niște bani în buzunarul vestonului.

Mihai rămase în stradă. Din urma lui o trăsură în mersul cadențat al copitelor calilor bine hrăniți, își anunța apariția solitară și sumbră. În liniștea care se lăsase, auzi în întuneric :

Desene de Mihai Gheorghe

— Mergi mai încet, omule, că mă doare !

— Încet, domn' inspector șef, încet. Da-i drumul al dracului de rău... Nu știu ce-or face ăi de la primărie !...

— Fură hă, fură ! îi răspunse inspectorul șef, luîndu-i vorba din gură.

— Dacă ziceți dumneavoastră, domn' șef, mai zise cel de pe capră, nemaiavînd curajul să mai spună altceva, fură.

— ...Dacă au îndrăznit ei să mă lovească pe mine, ce trebuie să fi pățit ceilalți ! reflectă inspectorul șef cu voce tare.

— Poate că s-au gîndit la înalta dumneavoastră funcțiune, domnule inspector șef, auzi Mihai cuvintele birjarului, pierzîndu-se în noapte, după care îi răsună în ureche vocea tunătoare a celui rănit :

— Nu te-am întrebat, dobitocule ! Ți-am spus să răspunzi numai cînd ești întrebat...

Pasul cadențat al copitelor lovea caldarîmul îndepărtîndu-se în noaptea care se instăpînea din nou, peste orașul adormit acum, dar care avea să afle a doua zi ce zbucium îl zdruncinase în această seară.

(Fragmente din romanul „Săgetătorul" în curs de apariție la Editura „Eminescu")

DUMITRU BĂLĂEȚ

Patria e fîntîna

Nu doar muntele, sau dealul, sau șesul,
ci toate acestea și, către adîncurile lor,
încărcîndu-se de izvoare,
Fîntîna...

Nu numai drumurile de picior, sau căile de fier,
de apa și de asfalt, ci toate-mpreună și,
la marginile lor, din loc în loc,
către adîncuri,
Fîntîna...

Nu numai orgolioasele blocuri de la oraș,
vibrînd de conducte și robinete,
sau numai casele cu elane și țigle de sat,
ci toate sub aceeași caldă privire
și lîngă ele, către adîncuri de cuget,
Fîntîna...

Nu doar primăvara avîntului tineresc,
sau vara fierbinte și toamna roadelor,
sau iarna purificării, ci-n toate acestea
să fii prin luminile anilor,
către adîncurile tale
Fîntîna...

Și nu numai un om trecînd prin anotimpuri
să vezi prin munți, prin orașe și sate,
pe drumuri, oriunde, ci oamenii împreună și,
către adîncurile lor nebănuite
Fîntîna...

De ți-este sete, de vrei să-ți primenești fața,
Dacă te doboară arșițele și dorul
Nu uita că toate acestea au o patrie
Și Patria este către adîncuri
Fîntîna...

ȘTEFAN DINCĂ

La mulți ani!

Ne bate-n poartă cu bradul cu ramul luminat
Se-aud colindătorii urînd dinspre istorii :
Să ne rodească grîul în brazde semănat,
Ca pomul dalb să crească spre-naltul cer
feciorii.

De astăzi, poate ninge, avem hambarul plin
Și pacea ne e-n țară și la hotare semn.
Cu pîinea românească și românescul vin
ieșim în calea vremii cutezător și demn.

Acum cînd anul pleacă, acum cînd anul
vine,
Cînd ne privim în inimi și-acolo vedem Țara,
Cînd ascultăm copiii rostind urări de bine,
în suflet fiecare-și citește primăvara.

E timpul să ne-ntoarcem spre aurul din noi
Și limpeziți de vreme, curați precum e glia
Să ne rostim credința în vatra de eroi
Ce-a fost și va rămîne de-a pururi
România...

...De-a pururi România cu dealurile ninse...
Poporului acesta ca un nestins vulcan,
Cînd brazii-n casa noastră au crengile
aprinse,
Să îi jurăm credință, să-i spunem
„La mulți ani !"

Republica XXX

ION SEGĂRCEANU

Imperiu de lumină

E undeva, acolo, în zarea fără ceață
Un mult rîvnit de soare, încîntător tărîm,
Imperiu de lumină, de păsări și verdeață
În care pururi tînăr dorire-aș să rămîn.
Ca arborii în vară cu vîntul lin în plete,
Cu crengile destinse de tihnă și răcoare,
De-azur duios-mi suflet avid să se îmbete,
În mantii diafane de vis să se-nfășoare.
Căci el, tărîmu-acela, e spațiul meu firesc
În care-mi aflu-ntr-una tînjitul loc sub stele
Și-n care ca-ntr-o vraja, întreg mă regăsesc
Cu doruri și speranțe, cu cîntările mele.
Cînd nouri peste fruntea-mi în șiruri lungi
se-abat,
Cînd mă cuprind adesea durerea, disperarea
Eu mă întorc acolo, sub caru-nalt, curat
Unde cîmpia-n floare înmiresmează zarea.
Și-mi place, mai cu seamă, cînd seara-ncet
se lasă
Să urmăresc cu gîndul și trupu-n relaxare
Cum se aprinde-n slavă — făclie peste casă —
Luceafărul de noapte, arzînd ca o chemare...

Adevărul și ficțiunea „istoriei literare"

Urmare din pag. 1

rect și frontal, fără învăluiri și fără subtilități de prisos, fără „gidilarea" mai mult sau mai puțin abilă, a unor problemuțe mai mult sau mai puțin minore. Și asta nu din pricina stîngăciei, cum s-a spus, ci pentru că așa o cerea conflictul cărții, pentru că modul acesta de a-bordare a problemelor se potrivea cel mai bine cu dezbaterea care stă la baza acestui roman, deloc justițiar, ancorat, e adevărat, în actualitate, dar nu la acest mod. **În Caloianul** a fost „îngropat" un simbol, dar aceasta nu e simbolul „elitelor nimicite", cum se preface a înțelege B. Gruia. Simbolul cărții nu poate fi desfăcut de înțelesul ei fundamental, care presupune o judecare globală și obiectivă, a întregii cărți. Există, e drept, și evidențieri directe (sau indirecte) a unor idei de seamă. Nici ele însă nu corespund cu catalogările lui B. Gruia. „...în cartea aceasta a mea, spune Ghețea **(Caloianul**, vol. II., pag. 335), referindu-se, desigur, la romanul pe care nu a mai apucat să-l scrie, — e vorba de o trecere, de perindarea lucrurilor și a oamenilor, mai mult a gîndurilor și a simțămintelor, de fapt !... **Caloianul**, dragă domnule Frențiu, este o epopee a modificărilor, a unor erodări de nestăvilit, fără a se sprijini pe mari desfășurări epice !... Dimpotrivă, ea s-a alcătuit și se alcătuiește din trăiri și disecări, din întrebări și din frămîntări, din ceea ce moare și cade în apă, — fiindcă nu întîmplător am ales acest titlu : **Caloianul** — în apă și nu în foc, pentru că ceea ce intră în apă nu moare decît aparent..."

Despre „elite" nu se spune nimic în această carte (termenul îi aparține lui B. Gruia). În roman se vorbește de **întreruperi**, de scoaterea din circuitul de valori a unor mari personalități. Ceea ce nu înseamnă **nimicire**, ceea ce ar fi putut duce, în timp, la **nimicire**. Și e dreptul (ba și datoria) literaturii să mențină trează conștiința poporului. Pentru că zeii, cînd vor să-l piardă pe om, „îi iau mințile", iar cineva, indiferent cine, dacă vrea să piardă un popor, sau să-l îngenuncheze definitiv, îi ia **înțelepții**, îl determină să nu se mai recunoască pe sine, să-și renege fiii, pe cei mai buni și mai străluciți. Se poate ajunge astfel la o sincopă tragică, ceea ce nu s-a întîmplat la noi, din fericire, cum se poate vedea, printre altele, și în romanul **Caloianul**. Vorbind despre aceste **întreruperi** (nu despre **nimiciri**), unul din interlocutorii lui Ghețea îi spune acestuia **(Caloianul**, vol. II, pag. 169) că „nu s-a dărîmat nimic, nici un edificiu, pentru că a apărut Rebreanu în librării... Și nu s-ar fi întîmplat asta nici în 1948 și nici în 1950 fii sigur !... Astea sînt pretexte, domnule Ghețea, sînt false argumente și-i vai și amar de cel ce se bizuie pe ele... Nu crezi că-i așa, nu crezi că a existat o intenție de nimicire, dacă nu chiar un plan bine gîndit, în toate **întreruperile** acestea !?..." Ghețea însuși se întreabă **(Caloianul**, vol. II, pag. 59) „cine avea nevoie de ofensarea acestor oameni, revoluția sau altcineva ?!...", răspunzîndu-și în acest fel : „...Aveau nevoie de asta **ezechilii** noilor imprejurări, paraziții noii noastre orînduiri, cei care îți intră în casă pe fereastră, dacă îi dai afară pe ușă, cei care nu se gîndesc decît la ei și la propriile lor interese !..."

În ce privește înmormîntarea poetului, aș vrea să spun, răspunzîndu-i astfel și tovarășului preot Ioan Lașiță, că ea nu a avut, nici pe departe, amploarea și semnificația pe care ar fi trebuit să le aibă. Înmormîntarea a fost un eveniment pentru Lancrăm, bineînțeles, dar nu a fost un eveniment pentru cultura căreia Blaga i-a închinat, practic, întreaga lui viață. Dacă lucrurile nu ar fi stat așa, la înmormîntare ar fi luat parte, și i-ar fi adus lui Blaga un ultim și meritat omagiu, conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor, un reprezentant al Academiei R.P.R., alte oficialități, eventual, cum s-a întîmplat, de pildă, cînd a fost înmormîntat renumitul A. Toma, cum nu s-a mai întîmplat acum, fapt care capătă, cu voia sau fără voia noastră, în chip obiectiv, un anumit înțeles, o anumită semnificație. E de adăugat că pînă și în necrologul publicat atunci se vorbea de „reconsiderarea" operei lui Blaga, fapt care conține, de asemenea, o anumită semnificație. N-am reprodus acest „necrolog" în roman, ca să nu-l „încarc" cu prea multe **documente**, așa cum nu am folosit tot ceea ce știam despre înmormîntare, literatura fiind (chiar și literatura de acest gen, care se bizuie în oarecare măsură pe **document**) selecție și cernere, nu simplă îngrămădire de date și de fapte, cum mai cred încă unii.

În ce privește ajutorul pe care l-a primit Blaga într-o anumită perioadă, ajutor pe care romanul îl ignoră (tot așa : cu scop precis și perfid), aș dori să întreb de ce era nevoie de acest ajutor, dacă Lucian Blaga nu se afla într-o situație nefirească și nepotrivită cu valoarea și dimensiunile reale ale personalității sale ? De ce să fie ajutat Lucian Blaga, un mare și recunoscut poet, de către un tînăr și promițător poet, cum era atunci A. Rău ? N-ar fi fost normal ca sensul ajutorului să fi fost complet opus ?

(Continuare în numărul viitor)

Arborele viu

Urmare din pag. 1

rile își înghețau apele pînă ce peștii asurzeau sub gerul vremurilor ciinoase, carele cu obidă și strînsură grabnică și vaiete de oameni despărțiți de femei, și vaiete de mame despărțite de prunci, carele bejeniei se hurducau sub ripi tăinuite de ochiul hulpav, de sabia vrăjmașa. Și pîlcuri de puțini dar drepți, de săraci dar drepți, iar și iar țineau piept furtunilor ostile. Iar și iar, oștenii împlineau paradigma surprinzătoare, uimind neștiutorii sau răuvoitorii care nu înțelegeau că ei, oștenii aveau rădăcinile moșilor și strămoșilor sub ei, aveau un trecut de slăvit, aveau un prezent de iubit și de plămădit.

...Au fost să fie, apoi, trebuințele înfrățirii. Atunci țările de voievodate răzlețe și-au șters Milcovul despărțitor. Și-au întemeiat zvonul, credința independenței și prosperității viitoare. Din nou cavalcada vînturilor vrăjmașe s-a fost pornind să scuture din temelii mai puternicul neam al țărilor în sfîrșit înțelese sub un steag, sub un singur țel. Iar într-o răspîntie de veac, din cloenirea ghiulelelor de veleități imperiale, marile furtuni s-au dovedit casabile și spulberabile în cele patru zări cardinale. Și-atunci, de dincolo de Carpații care-au fost să mai fie, an de an, zid izolator, vuietul de glas al celor tot de-un neam, de-o datină și de-un viitor, vuietui acesta a bătut fruntea cerurilor și piciorul de plai inmiresmat și pieptul munților cu aur, îmbrăcați în pădurile străvechimii legendare. Și-atunci, un continent clevetitor și diplomatic, iar și iar stînd în mirări și cumpene expectative, s-a fost pus dinaintea actului, ferm al reunirii celor de-un trecut comun, a celor de-un sînge și grai comune, a celor de-un mîine comun.

...Au fost să fie, apoi, zorii visați de tot omul drept al timpilor duși, dimineața slobozirii definitive a pălmașilor și plugarilor, a făuritorilor și rapsozilor. O dimineață de iarnă s-a fost ales — acum treizeci de ani — să fie clipa de hotar dintre două lumi. Abia în această dimineață dintr-un decembrie bătut în smaragdele gerurilor, un continent de glasuri mirate a înțeles, în sfîrșit, că aspirația de absolută neatîrnare, de liberă construire a viitorului oamenilor dintre Carpați și Dunăre, pînă la marea cea mare, va fi să fie intangibilă, inexpugnabilă. Și cei treizeci de ani trecuți au incuviințat pentru vecie făptuirea. Și cei treizeci de ani trecuți au confirmat că, o aspirație veche de cînd cuvîntul — și cuvîntul **res publica** e vechi de cînd lumea — nu poate să nu izbîndească ; nu poate să nu biruie adversitățile poleite sau fățișe, lașitățile circumstanțiale, măruntele sau marile veleități meschine. **Res publica** românilor este azi tălmăcită în milioanele de produse de civilizație și cultură peste care stau aplicate, în chenar de prestigiu și izbînzi, cuvintele de-acum ilustre, de-acum dragi pe cît de necesare atitor solicitanți : **Made in Rumania**. Făurit în România, adică plăsmuit și chibzuit de mîna meștera, de sufletul demn și de mintea lucidă ale muncitorului din Republica Socialistă România. Este încununarea de milenii a unor aspirații întru dreptate și echitate sociale, întru pace și solidaritate, întru neatîrnare și slobodă ridicare și dezvoltare a celor care întotdeauna au stat și vor sta de strajă acestor aspirații, a celor pe care strămoșești mituri autohtone i-au chemat, inconfundabil, să fie Făt-Frumos și Ileana Sînziana cu copiii lor și cu copiii copiilor lor...

radio

„Ne-au vizitat salcîmii prin amintirea aceasta"

Să nu fie anotimp, nici ger, nici caniculă, frigul să nu ne doboare nici căldura să nu ne asuprească. Așezați pe o palmă de pămînt să simțim căldura lui binefăcătoare și răcoarea lui ocrotitoare, așezați pe o palmă de pămînt din care răsar mindru firele de iarbă sau pe care s-a așezat mantia zăpezii. Să nu fie anotimp, căci nici nu este anotimp pentru iubirea de țară, pentru iubirea tăcută, înaltă față de mult încercatul nostru pămînt. Privind natura în oricare anotimp noi o găsim mereu aceeași, căci anotimp nu există (decît pentru ochii înghețați ai stelelor) pentru iubirea fără de margini.

Căutînd cu tot dinadinsul un capitol intitulat „lirica patriotică", în istoria literară românească, nu vom găsi. Poezia românească, prin tradiție, a fost și este în întregime patriotică; luînd numai două mari exemple, Eminescu și Blaga, vom vedea, citindu-le opera, că ea este în întregime patriotică. Urmînd această tradiție, literatura noastră contemporană, deci și a ultimelor trei decenii, (vorbesc de literatura autentică) va purta același însemn. Căci, nu este nevoie de un „prototip" de poem patriotic din moment ce acest sentiment, al iubirii față de tot ce-i al pămîntului tău, cuprinde întreaga creație poetică a autorilor noștri contemporani reprezentativi.

După cum bine se știe, radioul a dedicat în ultimul timp nenumărate emisiuni aniversării Republicii, literaturii ultimelor trei decenii. Este demn de luat în seamă felul în care au fost alcătuite unele emisiuni de versuri.

Momentul poetic ce va purta această săptămînă titlul „Cu glas de aur te cînt, țară", a debutat cu un grupaj de versuri intitulat, „Pasteluri de iarnă", grupaj alcătuit din lirica clasicilor A. E. Baconsky, Ilarie Voronca precum și a contemporanului nostru Ion Horea. Emisiunea a fost alcătuită pe principiul pe care încercam să-l dezvolt la începutul acestui articol : nu este nevoie de lozinci, de șabloane pentru ca un poem să fie patriotic. Interesant mi s-a părut felul în care au fost grupate poemele, ce sînt ale ternii numai în formă, ele fiind, de fapt, imnuri emoționante închinate acestui pămînt. „Zăpada sărută întinderile", spune un vers de A.E. Baconsky, ce rătăcește pe „înzăpezitele cîmpuri" ale țării. „Leagănul de zăpadă" al lui Ilarie Voronca nu este altul decît România. Ion Horea vine „Din iarnă" supus aburului cald pe care-l scoate pămîntul.

Cred cu putere în vis. El, visul, geamăn cu amintirea, îmi poartă pe sub pleoapele închise întîmplări din trecut și viitor, trăite aici, în natura pătimașă a țării mele. De aceea, spuneam, nu cred în anotimp, căci el nu este decît o formă trecătoare. Curat și înghețat în unitatea lui, sunetul acestor versuri ale lui Ilarie Voronca spune totul : „Ne-au vizitat salcîmii prin amintirea aceasta".

Ioana Diaconescu

plastică

Salonul municipal

Sălile Muzeului de Artă oferă, neîndoielnic, un cadru mai agreabil, pentru marile expoziții de artă plastică, decît cele de la Dalles. Iată de ce ideea expunerii aici a picturii și sculpturii ni se pare o soluție fericită deși nu la fel de fericită este folosirea în acest scop chiar și a holului. Mai lipsea un pas și expunerea ar fi început chiar din stradă...

Nu am făcut o statistică dar totuși avem impresia că numărul de lucrări de pictură și sculptură prezente anul acesta — depășește ușor pe cel din anii anteriori. A crescut numărul artiștilor, s-a mărit interesul pentru expunere sau a scăzut exigența juriului ?

La întrebarea de mai sus nu se poate răspunde, evident, decît analizînd **calitatea lucrărilor**. Se poate afirma că, în genere, ele dau o imagine corectă asupra nivelului producției artistice din acest an. Majoritatea covîrșitoare a pictorilor prezintă lucrări elaborate în ultimele luni și deci ilustrative, în bună măsură, pentru preocupările lor actuale. Nivelul actual al picturii noastre contemporane fiind credem, chiar acela ilustrat de actualul salon municipal, s-a procedat deci bine manifestîndu-se larghețe căci s-au pus în evidență aspecte ale fenomenului artistic actual pe care altădată folosirea unor criterii limitative de selecție l-au obscurat.

Unul din aceste fenomene poate fi definit prin tentativa unui număr tot mai însemnat de artiști de a se angaja într-o vie dezbatere asupra finalității actului reprezentării. La nivelul problematicii această tentativă este vizibilă prin abordarea din multiple unghiuri a relației imagine picturală — natură, semn plastic — realitate.

Nu este cazul să facem generalizări pripite dar am avut impresia, vizitînd expoziția, că se întrevăd unele modificări de optică în abordarea unor probleme ce țin de sensul și natura reprezentării artistice. Față de salonanele anterioare municipale de pictură acesta aduce, prin lucrările cele mai reușite, un surplus de gravitate.

Universul și modalitățile de exprasie diferite de la artist la artist, în expoziții de genul celei la care ne referim, pot da ușor senzația că ne aflăm în fața unui mozaic de opere reunite mai mult sau mai puțin întîmplător. A încerca o ordonare a lor prin gruparea împreună a celor ce prezintă cel puțin caractere stilistice apropiate este riscantă căci pot fi puse alături personalități ale căror opere, în structura lor intimă, au puține legături unele cu altele. Ca atare nu ne propunem o asemenea întreprindere. Nu putem să nu facem însă constatarea că un filon realist, puternic, domină cursul artistic ilustrat de această expoziție. El estompează tendințele de abstractizare și simbolizare prezente timid și doar cu parțiale reușite — pe simezele expoziției. În unele cazuri filonul respectiv se propune în ipostaze de o densă poezie, cu rezolvări formale pregnant personale. Ar trebui să înșirăm vorbind despre ele, destul de multe nume dar spațiul nu ar fi suficient nici măcar pentru un comentariu sumar al lucrărilor în cauză. Să reținem deci, în final, că pictura salonului stă sub semnul reflecției asupra sensurilor și obiectivelor actului reprezentării plastice.

Grigore Arbore

muzică

Linii de forță

În calitatea interpretării și în densitatea fără concesii a programului se argumentează condiția de eveniment pe care și-a asumat-o ultimul concert bucureștean al formației **„Ars nova"** din Cluj-Napoca. Ansamblul are acea fericită intercomunicare a membrilor săi, desigur virtuoși fiecare, ce face să se prevadă intențiile expresive și dă interpretării siguranță, captivantă investigație peste certitudinea tehnică. Aici, și în asigurarea repertoriului, totdeauna reprezentativ, citim semnătura conducătorului ansamblului — compozitorul Cornel Țăranu. În fragmentul din opera „Pacea" de Aurel Stroe, prezența sa era cea mai eliberată de tehnic, de sine qua non, și putem să realizăm contribuția aproape coregrafică și mereu devotata, cu toate acestea, sonorului. Muzica lui Aurel Stroe are și în comic forța, însemnele personalității de excepție.

Ca și secțiunea semnată de Aurel Stroe, dar în cu totul alt registru expresiv, „Mozaicurile" de Anatol Vieru sînt o muzică de economie și anvizajare meșteșugită a sentimentului complexității din tentarea limitelor unui vocabular restrins. O desfătare în decurs, o eliberare a firescului făcea și marca distinctivă a „Parabolei" de Miriam Marbe. Aici tocmai vocabularul vast, aluziile strunite pînă la a-și pierde aproape identitatea aluzivă, din care le rămînea însă forța de sugestie, tocmai, deci, concretul expresiv se declină prin sine însuși într-o mare compunere de mișcări sinuoase ale planurilor, iar firescul de care vorbeam este exorcizarea ordinei interioare.

Despărțite prin locul în program, dar apropiate paradigmatic, se aflau lucrările lui Lucian Metianu („Evolutio II") și Tiberiu Olah („Invocații II"). În ambele gestul muzical este imaginativ, materialul parcă își dictează forma, dacă n-am ști la ce tensiune trebuie să se petreacă scurt-circuitul dintre micro și macro-structură, pentru a se obține senzația de dezinvoltură și naturalețe a arcului. Acest arc însemna la Metianu transformarea perfect logică a figurativului în melodic, iar la Tiberiu Olah arcul mărturisește capacitatea maestrului de a-și ierarhiza lumea sonoră proprie, de a pune în comunicare sintagme ce-și denotă grăitor autorul.

Cornel Țăranu a ales, pentru primă audiție bucureșteană, din propria creație, „Rime di Michelangelo". Fuziunea recitării muzicalizate cu instrumentele este admirabilă. Compozitorul deține secretul de a sugera muzical gravitatea textului, discursul său surprinde contemplația lirică, mirarea renascentistă în fața splendidei alcătuiri. Alăturată pe afiș și nu exclusă unei înrudiri procedurale, ceea ce face să ne gîndim la un „dialect" clujean în sînul școlii românești de compoziție, „Sintagma II" de Vasile Herman are o altă semnificație. Stăpînul muzician este un posesor deplin al lumii sale cu obiecte muzicale simbol (timbruri caracteristice, repere melodice distilate savant), o lume a ornamenticii și exercițiului ludic hrănit de abordarea responsabilă și inspirată.

Costin Cazaban

ȘEDINȚĂ FULGER

(Proces verbal detaliat, redactat de Gheorghe Suciu)

Deschizînd ședința cu întregul colectiv redacțional (n-a lipsit decît Ilie Ruse care făcea controlul antidoping la „redacția" RAPID) redactorul-șef, Nicolae Dragoș a zis :

— Tovarăși, de paginile cu umorul pentru numărul de Anul Nou se va ocupa și în acest an (continuitate în serviciu) tot tovarășul SUCTU !

— CIUCIU, zise cel numit, eu sînt ardelean...

— Tovarășul Gheorghe, zice redactorul-șef (căci adjunctul n-a intrat încă în sală), această sarcină ți-a fost trasată de consiliul redacțional cu o zdrobitoare majoritate de voturi (unde n-au ieșit nume mai mari). În numele colegialității, trebuie să-ți spun că singurul care a votat împotrivă a fost tov. Ion Lăncrănjan. Așa că tovarășul Gheorghe...

— De ce nu-mi ziceți pe nume, că la Gheorghe n-am rimă !

(Marius Robescu :) — Dar Ghiorghiță nu rimează cu fetiță ?

(Dan Laurențiu :) Nu e clar pe cît e bar ? Fiindcă dînsul are două ? Și în casă tot îl plouă.

— Tovarăși, zise în continuare redactorul-șef, neplăcîndu-i pista discuției, hotărîrea rămîne luată, eu în numele spiritului colegial redacțional, vă invit să vă spuneți părerea. Cine se înscrie, vorba lui Nichita Stănescu, primul la necuvînt ?

Invitația redactorului-șef a găsit răspuns. În lipsa lui Bratoloveanu (care nu face de drept, dar nici de fapt parte din redacție) a luat cuvîntul ION GHEORGHE :

— Stimați tovarăși (așa începe el), sîntem niște copii (cu doi de ii) HUMORUL... băieți, vine de departe ! În colecția mea de betoane dacice (pe care le-a fotografiat și ION CUCU), dovedesc fără tăgadă că H-UMOR-UL e mai vechi decît credeți.

(Dan Cristea :) Și cine contestă asta ?

— Ei, cine ? Păi știu dinsșii de unde vine cuvîntul Humor ? HU-MO-R. HUMA ȘI OR încrustat pe tablele vechi, adică, cum zicea, după sistemul cu logosteie. OR! ei ori NOI ? Ca ? ce sînt literele ? Sînt, dar nu le putem citi, că se văd dar nu se descifrează. Am explicat [illegible] scrisorile mele de pe [illegible] și [illegible] poemele mele !

(Grigore Hagiu :) Să revenim la contemporaneitate. Veți vedea de ce. Ideea mea e să dăm două pagini de sonete de sîmbătă. Să ne vedem ziua în care apărem. Vă dau sonetele [illegible], mi-au rămas, din cele de vineri, de la **Contemporanul**.

(Dan Laurențiu :) Se adjudecă !

(Suciu :) Ideea lui nen'tu Hagiu ?

(Dan Laurențiu :) Nu mă interesează ce, ce se adjudecă. Și-apoi se rejudecă !

(Sânziana Pop :) Colegii mei dragi, am niște tineri, scriu niște reportaje, actualitate, combativitate, stil, modernism etc. tot, tot, tot. Dați-mi paginile pentru ei. Și meciurile se [illegible] la clubul Dinamo !

(Dorin Tudoran :) Dacă mai aveam o rubrică pe care am avut-o, îi luam un interviu maestrului Șerban Cioculescu, adică îl treceam dintr-a-ntîia în a treia, și ne vorbea domnia-sa despre **biografia debuturilor** de astăzi. Ar fi iesit ceva de tot haiul, căci dînsul prea bine cunoaște mai ales literatura ultimelor patru decenii (numai pe... cum îi zice, îl neglijează).

(Nicolae Ciobanu :) De ce n-aș republica cronica mea la romanul lui Marin Preda ? Procedeul se practică și la case mai mari.

(M. Ungheanu :) Dar de ce n-ar organiza secția de critică o masă rotundă (cu ecouri înainte și după) pe tema sincroniei și protocronismului în genul umoristic ? Care sînt problemele reale ale comportamentului ? Care sînt cele [illegible] ? Care sînt forțele, încotro trebuie [illegible] ?

(Voicu Bugariu :) Eu întreb : umorul se plătește ? Dacă da, cu tăgada ? Tocmai mea [illegible] că nimic nu e [illegible] dacă...

(N. Velea :) Nu înțeleg de ce două pagini ? O schiță pipărată de Ștefan Pârvu sau chiar de însumi, o vorbă-două cu Ciubuc, dar, [illegible], n-ar fi suficient ? Faceți cum se cuvine, în definitiv eu sînt vegetarian.

(A.D. Munteanu :) Sincer, confrați, ca să ne supărăm pe nimeni, eu vă propun să publicăm umor străin. Nu e bun, dar e bine tradus.

(Cezar Ivănescu :) E ceva de groază !

(Mircea Dinescu :) Ce ? Eu mi-am acordat premiul Uniunii Scriitorilor !

(Ingrid Fulga :) O poveste de iarnă cu doi melcuți, un melcuț bunicuță și un melcuț moșnegel ar fi cea mai captivantă lectură.

(Cornelia Ogaola :) Sau două pagini cu reclame modei anului 1978. Se poartă culorile stinse, șterse...

(Gelu Stoicescu :) Fie cum o fi, la sfîrșit noi albe la corectură.

(În sală intră Gheorghe Pituț. I se spune de către Florica :)

— E ședință, tovarășe !

— Să fie sănătoasă ! Eu v-am adus articolul în care le explic pruncilor cîntărea cum se taie porcul de Gerilă. Și cum ei încep toate nuanțe și îi decimează barbara coadă.

— Dar ceva umoristic nu ai ?

— Frate Suciule, ăsta cred că eu am nimerit poanta ?

(Nely Arsenescu :) Scumpi redactori, nu apelați la nume consacrate. Eu nu pot încadra umorul decît la 3C !

(Mircea, Croitorul revistei :) Tovarășe Balș, umorul îl dăm în paginile șase și șapte sau în șapte și șase — ca să știu cum paginez !

(Nicolae Dragoș :) Ședința s-a terminat.

(Teodor Balș :) Hai, tovarășul Suciu, dă-mi rubrica, tipografia nu așteaptă !

N.B. După ce am reținut toate propunerile și le-am selectat, am dat un telefon lui Mircea Micu.

— La țanc, domnule ! Tocmai am terminat comanda pentru **Tribuna**. V-o dau vouă, ce-a voastră am dat-o **Almanahului Literar**, la **Tribuna** dau ce-am scris pentru **Orizont**, iar la asta nu mai dau : Mi-s și eu tot bănățean ! Nu-l luxez pe Velican. Apropo : știi cine e ăsta ?

parodii

de Alexandru Veronia

MIRCEA DINESCU :

Baladă veselă pentru tristețea celui plecat în străinătate (Din vol. Proprietarul de ponturi)

Eu trebuie să plec prin lume
Tu plîngi și-ți ștergi nasul cu obielele mele.
Te-aș fi-nvățat ceva ce nu știai
Dar ai dat ascultare maică-ta.

Țin între dinți un mac
Pentru orice eventualitate poetică
L-am luat de teamă să nu devină obiect
de uz casnic.

Mi-am pus capra contemporană la adăpost
Să nu se extragă petrol din ugerul ei.
Am și o pîine sub braț
Ultima din griul natural.
În raniță mi-am luat
Orbitorul meu destin de 18 carate
Poate-l valorific undeva
Și-mi cumpăr o mașină de tocat versuri.

Și-acum plec, adio !
Le vine rîndul, Doamne, mașinilor să plîngă :
Voi astupa gura industriei cu un căluș
Din iarba verde de-acasă.
În rest voi bea liniștit ceai de pojarniță
Mă voi pieptăna în oglinda artei
Sub podul meu de pe Sena.

Paris, 1974.

Ingeniozitate lirică

Asociația bănățeană de mit(ă)ologie

(O povestioară ireală ?)

În viața mea, măi oameni buni, am trăit și am văzut multe. Însă, ceea ce s-a petrecut zilele acestea la noi, la Strîmbenii de Vale, așa ceva n-am mai pomenit. Într-o sîmbătă seară, tocmai cinasem, cînd s-a deschis ușa și intră nea Ion, birtașul. „Niculé, te îmbraci iute cu țoalele de duminică și vii cu mine la bufet !", mă comandă el ca un major de carieră. „Păi bine, mă omule, eu... eu nu sînt...". „Nici nu „nu sînt", pe drum o să-ți explic. Îmbracă-te !"

N-am avut încotro și m-am conformat, urmîndu-l apoi pe eminentul meu concetățean, cum l-a numit în glumă șeful nostru de post.

Ajunși în stradă, Ion îmi șopti sobru : „Am oaspeți distinși de la oraș ! Toți au venit cu mașini proprii. Din comună numai tu și cu mine am fost invitați. O să vezi bairam ! Muzica a și sosit ! Ascultă-mă pe mine, Niculé, de seara asta o să se mai pomenească mult și bine !".

În fața bufetului staționau într-adevăr vreo cincisprezece mașini de lux, una mai frumoasă decît cealaltă, una mai mare decît cealaltă. „Ce domni or fi ăștia ?", mă întrebam intrigat.

Dintr-una într-alta, m-am trezit în sala cea mică, împodobită sărbătorește : Bărbații și femeile, în haine elegante din pachet, miroseau a țigări scumpe și a parfum de peste hotare. Am privit mirat în jurul meu. „Muzica !", strigă nea Ion și deodată a început să cînte o veritabilă orchestră de... [illegible]. Emoționat, nea Ion îmi șopti la ureche : „Acum se cîntă... „Oda carnetului de C.E.C." ! Imediat va intra prezidiul.

Așa a și fost. Printr-o ușă camuflată au apărut trei bărbați cu vagă înfățișare de intelectuali, în aplauzele și strigătele de „ura" ale celor prezenți : geamurile zăngăneau. Cel mai în vîrstă (mai pe urmă am aflat că era profesorul Valeriu Mulțam) s-a adresat cu o voce vibrantă auditoriului înmărmurit : „Stimați membri ai Asociației bănățene de mit(ă)ologie ! În calitatea mea de președinte de onoare vă spun : Bine ați venit la această adunare extraordinară, pe care o ținem azi, la Strîmbenii de Vale, datorită sprijinului [illegible] al prietenului nostru drag Ion Birtaș".

Asistența a aplaudat din nou, pe cînd eu mă gîndeam în sinea mea : „Vaszicâ, de aici bate vîntul...".

Între timp, președintele de onoare își continuă cuvîntul de salut : „Adunarea noastră de azi se desfășoară sub deviza „Nu putem să ne plîngem, dar trebuie să ne iasă mai mult !" De aceea, doamnelor și domnilor, specialistul internațional în domeniul bacșișului, conf. dr. Vasile Șperț se va ocupa în detaliu de unele greșeli și neajunsuri în domeniul nostru de activitate. În continuare, conf. ing. Haralambie Ciubuc, pe care desigur îl cunoașteți și îl stimați, va analiza istoria ciubucului din vremea ostrogoților și pînă în zilele noastre.

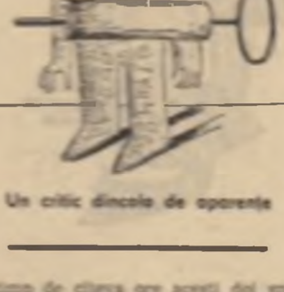

Un critic dincolo de aparențe

Apoi timp de cîteva ore acești doi specialiști de faimă mondială n-au mai tăcut. Ca moriștea le mergea gura, iar membrii plini și corespondenți ai Asociației bănățene de mit(ă)ologie notau cuvînt după cuvînt. Se pare că problema bacșișului a devenit într-adevăr „o știință", după cum susținea conferențiarul conf. Ciubuc.

După o scurtă pauză, a revenit la pupitru profesorul Mulțam : „Întrucît în ultimul timp sîntem tot mai mult expuși unor presiuni", strigă el cu ochii holbați, „va trebui să lucrăm mai prudent și pe cît se poate de camuflat. De aceea, propun azi, cu ocazia acestei adunări extraordinare, a asociației noastre, să luăm hotărîrea de a afișa peste tot în Banat însoțit cu următoarea inscripție : „Nu luăm bacșiș, nu facem ciubuc !" Că o scrie în maghiară, sau în altă limbă, asta rămîne s-o hotărască fiecare în parte...".

Mie mi-a venit de-a dreptul să rîd, cînd profesorul Mulțam i-a înmînat apoi conferențiarului Bacșiș, ca semn al consacrării activității sale titlul și diploma de „Erou al muncii... altuia". „Stați", mă gîndeam eu, „cu toții o să..." (defecțiune tehnică !)

Nikolaus Berwanger

Tălmăcire din dialectul șvăbesc de Erwin Lessl

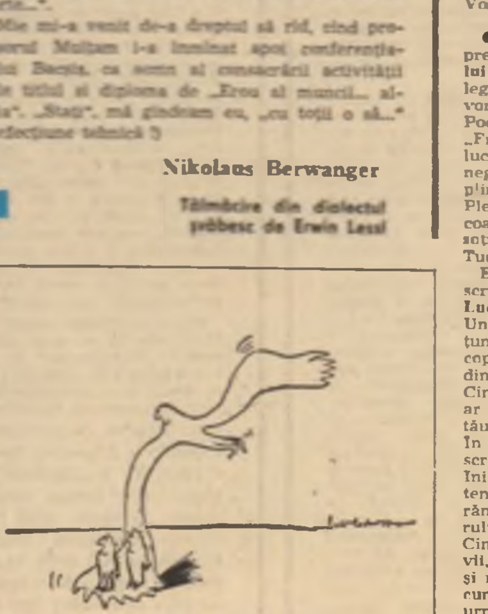

Trei colegi de... literatură

(re) stanțe pentru mai tîrziu

Ziua de miercuri

Era o zi minunată, soarele strălucea cu putere dincolo de acoperișul Casei scriitorilor. Chiar și vrăbiile ciugulecu din palma lui Schapira sub privirile admirative ale pisicilor crescute din mila abonaților. Înăuntru, mesele erau toate ocupate de poeți, prozatori, dramaturgi și critici pe care o așteptare plină de tensiune îi unise temeinic. Cîteva cereri de împrumut care nu apucaseră să se înalțe sus, pe masa comitetului, zăceau jos, pe mochetă, ca niște egrete cu aripile rupte, nefolositoare. Din cînd în cînd însă cîte una era ridicată cu grijă și înălțată de un membru al Comitetului coborît pentru o clipă între mese ca să bea un pepsi. Atunci privirile tuturora se înviorau și se făceau noi comenzi optimiste, inclusiv pachete pentru acasă. Departe de toate acestea, poetul Catilina privea absent prin ventilator, îngînînd o melodie scurtă, dar plină de sensuri adînci, din care se auzea în imediata sa apropiere numai un bîzîit subțire. Confrații îl priveau pe Catilina cu tot respectul, era doar un poet așezat bine în scaunul lui, părul nu-i cădea pe frunte, iar pleoapele abia îi descopereau ochii mari, albaștri, umflați de ambiție. Un teanc mare de cărți de curînd apărute îi umbrea chipul, iar un pahar cu apă minerală îi sprijinea bărbia cu putere. Pentru că, spre deosebire de alții, poetul Catilina nu citea nimic acasă, citea numai în public, îi plăcea să fie văzut citind, astfel că se și oferise să stea în vitrina unei librării cu o carte în mînă. De băut, bea invers : apă minerală afară, celelalte acasă sau în separeurile restaurantelor. I se dusese astfel vestea că bea puțin și citește mult, deși fața lui roșie-vînătă, cît și părerile literare îngăimate nu arătau acest lucru. Vestea este însă veste și, odată dusă, cu greu mai poate fi întoarsă, astfel că poetul Catilina începuse să sară dintr-un scaun într-altul cu mare ușurință. Este de la sine înțeles de ce acum, resemat temporar în scaunul din restaurant, aștepta cu atîta liniște, după ce avusese grijă să-și anunțe confrații că prezența lui în mijlocul lor este absolut întîmplătoare, departe de interesul meschin care-i adunase pe ei. Apucase chiar să scrie cîteva rînduri demne despre spectacolul degradant la care asista, nu ? întîmplător, cînd, iată, unul cîte unul, mai rar doi-trei împreună, apărură membrii, zîmbind cu subînțelesuri de la 300 de lei în sus. Cei cărora nu le zîmbea se înnegreau de supărare și simțeau, ciudat, că le cresc gheare în loc de degete. Numai Catilina, deși nu-i zîmbise nimeni, era la fel de senin, chiar mai senin decît înainte. După puțin timp plăti apa minerală, ieși fără să salute pe nimeni și se urcă în „șlepul" personal pe bancheta căruia căzuse prin deschizătura subțire a geamului o egretă de hîrtie cu un colț de aripă scris cu cerneală : „Se aprobă un ajutor de... împrumut 2% de... și o documentare de...". Împături cererea și o puse în buzunar, alături de pamfletul din care abia apucase să scrie cîteva rînduri.

Iulian Neacșu

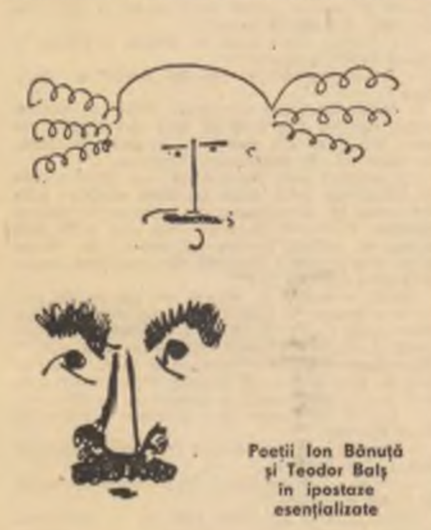

Poeții Ion Bănuță și Teodor Balș în ipostaze esențializate

Maxime și minime

- Abia după ce se lansă moda cu haina din blană de vulpe aceasta se apucă de găinării.
- În căsnicie bărbatul este sufletul iar femeia sinul familiei.
- Despre dragoste nu știu absolut nimic pentru că atunci cînd văd o fată îmi pierd imediat capul.
- O vulpe văzu un lup prins într-o capcană și dădu de veste că acesta a intrat în slujba omului.
- Ziua stelele nu cad pentru că nu le vede nimeni.
- Mi-am încălzit iubita la piept și după un timp s-a evaporat.
- Prietenul anevoie se cunoaște.
- Ia-ți „adio" dacă n-a mai „rămas bun".
- Ce-i al meu, e al meu : sînt zgîrcit.
- Bețivului îi place să facă naveta.
- Excursiile pe muntele Găina s-au sistat : a căzut clasca.
- I-am cerut mîna tatălui ei. Tîrziu după aceea am aflat de la vecini că o luasem la mîna a doua.

Ion Vlăsceanu

Balade celebre despre oameni celebri

Exegeză ilustrată cu versuri în redactarea lui Ion Lotreanu

● **Fănuș Neagu.** Cum ne spun biografii săi, Fănuș Neagu a făcut liceul militar. În balada **Fănică de la Bistreț**, aflată în antologia **Cîntece bătrînești din Oltenia** (pag. 426), plecarea la armată e surprinsă exact : „Dar Fănică ce făcea ? / În armată să trecea". Ambianța de studiu neîntrerupt, profund, din liceu e prezentată de poetul anonim astfel : „Toți soldații că făcea / La stînga și la dreapta". La un moment dat, Fănuș are un conflict de studii cu un subofițer : „Iar majuru de-l vedea, / La Fănică se ducea, / Arma din mînă i-o lua, / Drept în piept că îl izbea, / Fănică din front cădea, / Brancardierii că-l vedea, / Pe brancardă că-l punea / Și la spital îl pornea, / La spital la Colentina / Vin soldații cu duzina".

Împlinindu-și adevărata vocație, Fănuș Neagu a devenit scriitor, cunoscut și iubit de cititori. Într-o zi, terminîndu-i-se cerneala, el îl trimise pe Mircea Micu să-i cumpere o călimară. Mircea Micu — ne spune balada — „Aleargă în fuga mare, / Să coboară frățioare, / Și să duce la dugheană, / La cerneală și c-o pană, / La Fănică le ducea / Și lu Fănică le da".

● **Nichita Stănescu.** În ediția de folclor **Cîntece bătrînești**, îngrijită de Al. I. Amzulescu, am dat peste poemul **Năchită** cules în zona Buzăului. Iată începutul baladei : „Foaie verde și-o crăiță, / Cin' să plimbă pe Istriță ? / Iar căpitanul Năchită. / Foaie verde colilie, / Cu tovarășul Ilie". Istoricii literari nu știu exact cine era acest tovarăș Ilie...

Poezia lui Nichita Stănescu fiind prin excelentă accesibilă maselor largi de cititori, poetul a fost invitat într-o zi la o stînă, ca să le citească ciobanilor ceva : „Foaie verde s-un sunal, / Urcă Năchită la plai, / Dosu Pinteleului / La stîna nemeșului". Spre surpriza celor de la stînă, Nichita nu le citește versuri, nici din **11 Elegii**, nici din **Laus Ptolemaei** : „Dar Nichita ce-mi făcea ? / Fluier de la brîu scotea / Și-ncepea / D-a cînta, / Toată lumea-l asculta / Și ciobanu-mi auzea". Se pare că e vorba de următorii ciobani : Mircea Ciobanu, Nicolae Ciobanu, Radu Ciobanu și Maria Ciobanu... Unul din ciobani a fost de părere că melodia cîntată din fluier nu e originală, ci e un plagiat după Ion Lăceanu sau Dumitru Zamfir : „Știi, Năchită, da nu știi, / Lasă-te tu de hoții / C-o să mori în pușcării ; / Lasă-te tu de furat / C-o să mori tu spînzurat / Și de gloanțe fărîmat !" Însă o băciță, care se pare că scria și ea versuri, ii la apărarea lui Nichita astfel : „Ține-l, doamne, nu mi-l pierde / Că-i voinic de codru verde, / Voinic tînăr și gingaș, / Frumos ca un năsturaș".

● **Eugen Barbu.** Pentru a găsi referințe despre acest scriitor, am consultat balada **Numa lui Barbu Copilu**, titlu ce pare să aibă oarecare legătură cu volumul de nuvele **Miresele**. Mulți vor să cunoască programul zilnic al scriitorului. Poemul popular conține unele indicii clare : „Frunză verde de-o lalea, / N-avea Barbu ce lucra, / Mai de noapte s-a sculat, / Pe ochi negri s-a spălat, / Țoale noi a îmbrăcat, / La plimbare a plecat. / C-o cămașe albă floare / Pleacă Barbu la plimbare, / Dimineața pe răcoare..." În baladă nu se precizează dacă era însoțit de Cezar Ivănescu sau de Corneliu Vadim Tudor.

Eugen Barbu, cum se știe, a lansat mulți scriitori tineri, încă de cînd era redactor-șef la **Luceafărul** pînă acum, cînd conduce **Săptămîna**. Un poet care a vrut să rămînă anonim, îi mulțumește în felul acesta maestrului : „Barbule, copilule, / Presădi-ți-aș numele / Prin toate grădinile, / Să răsară florile / Să te poarte fetele / Cînd vin sărbătorile". În schimb, Ana Blandiana ar putea spune, odată cu poetul popular : „Calu tău să poticnească / Din văzduh să te trîntească, / În grumaj te nimerească, / Mîna dreaptă să-ți scrintească ; / Și pe-a stînga să ți-o frîngă, / Inima-n tine să plîngă". Despre nestîrbita prietenie dintre Marin Preda și Eugen Barbu, ne-a rămas o mărturisire sugestivă din partea autorului **Moromeților** : „Da știi, Barbule, nu știi, / Cînd eram tineri copii, / De suiam dealu prin vii, / Și tăiam un măr felii ; / Și-ți dam ție cît și mie, / Ca să nu facem mînie, / Știi, Barbule, cum ziceai, / Cînd pe mine mă iubeai ?" Prin urmare, scriitorii se pot avea ca frații.

● **Liviu Călin.** Colegii de breaslă ai lui Liviu Călin știu că poetul își ia periodic concedii de creație la Poiana Brașov. Autorul unei balade populare a reținut amănuntul : „Foaie verde-o buruiană, / Călin pleacă la Poiană".

După o oarecare tăcere, Liviu Călin revenea, acum peste un deceniu, în actualitate cu un volum de versuri. Un vechi adversar al lui, critic literar, își începea recenzia astfel : „Ș-aoleo, serdar Căline, / Bată-te legea de cîine ! / De cinci ani mi te-am păzit, / Dar acum te-am încolțit". Criticul l-a încolțit pe poet așa de tare, încît confrații au început să spună : „Pe Călin mi-l îngropa / Mai din jos de cafenea". Cîțiva folcloriști de formație structuralistă vor să stabilească dacă e vorba de cafeneaua Podgoria, Capșa sau Bufetul Gării.

● **Marina Voica.** Cunoscuta cîntăreață e prezentă în mai multe balade, intitulate alintat **Voichița**. Poetul anonim pare nemulțumit că într-o zi n-a fost prezentă la radio interpreta lui preferată : „Că tu nu ești Voica mea, / Ci ești moartea crîncena ; / Că cîți copii am avut / Toți de tine au murit". Probabil că în ziua aceea a fost dată pe post Doina Limbășanu... Un redactor de la emisiunea de varietăți, încercînd să repare ce mai e de reparat, i-a spus colegei lui : „Auzi, maică dumneata, / Hai să dăm noi pe Voica". După ce a ascultat melodia **Încrederea**, poetul anonim pare mulțumit. Într-o variantă din Ardeal a baladei, dăm peste aceste versuri : „Voică, Voica mea, / Fetișoara mea, / Bine c-ai venit, / Pin' n-am adurmit !" Semn că uneori se mai întîmpla și pe-atunci ca ascultătorii să adoarmă la emisiunile de muzică ușoară.

● **Poetul Traian Iancu, directorul Fondului literar al Uniunii Scriitorilor.**

Și pe vremea aceea, adică acum două-trei sute de ani, Fondul literar oferea împrumuturi și ajutoare scriitorilor. Într-o baladă e vorba chiar de un tînăr poet care, ajuns la strîmtoare cu banii, se duce la Fondul literar, la Iancu. Coridoarele de la Uniunea Scriitorilor erau și atunci cam strîmte, amănunt pe care balada l-a reținut : „Să mă mai duc la strîmtori, / Să-mi mai prind neguțitori, / Să-mi mai iau la gălbiori, / Că-s spornici la numărat / Și-s ușurei la purtat !" Dar nu numai poetul nostru ia drumul Fondului : la ușa biroului lui Iancu se formează o adevărată... poteră. Sînt scriitori cu cereri de împrumut în mînă. Într-o baladă aflată în volumul **Miorița**, apărut la Editura tineretului 1961, găsim și „rezolvarea" de către erou a situației : „Iancu ici, Iancu colea, / Cînd la gazdă-n Craiova, / Cînd la gazdă-n Slatina. / Potera nu-l mai găsea". În altă zi, sub fereastra biroului, „potera" îi cîntă lui Iancu ca să-l convingă să aprobe împrumuturile : Traian Iancu nu se lasă convins, dimpotrivă îi ia pe potirași foarte tare. Unul din ei încearcă să-l domolească în felul acesta : „Iancule-mpăratule, / Iancule, viteazule, / Lasă-ți feciorii încet / Că le sar bumbii din piept !"

Iată alt moment critic înregistrat de poezia populară. La Casierie banii s-au terminat. Traian Iancu, aflat în dificultate, găsește totuși o soluție ingenioasă : iese pe o ușă secretă. Fuga eroului din baladă a rămas surprinsă în versurile pline de dinamism : „Mai sta Iancu ce mai sta, / Înspre ușă se trăgea, / Calu că s-apropia, / Pin' la ușe că-mi venea, / Iancu pe el s-arunca, / Pinteni calului că-i da, / Peste garduri îmi sărea, / Și de poteră-mi scăpa. / Mergea calumbuestrind / Din copite foc lăsînd". Mai tîrziu, s-a constatat că nu era vorba de un cal, ci de o... **Dacie 1 300** pe care o folosea și Laurențiu Fulga.

Maeștrii sfătuiesc debutanții

(în ordine alfabetică)

AUREL BARANGA : Tu **fii cuminte Cristofor**, nu lua seama la **opinia publică**, ci vezi-ți, în **travesti**, de **interesul general**. Morala e **rețeta fericirii** care-ți va **aduce recolta de aur**. Nu colabora cu oricine **pentru fericirea poporului**. Toate se cern și mai ales se discern ! Vezi : „Tipuri și tertipuri".

EUGEN BARBU : Publică într-o **săptămîna** cît alții într-un an ! **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** (vine de ocară) și fii cumpătat, nu servi decît **prînzul de duminică**, împreună cu **miresele**, precum **princepele**. Gîndește-te că **facerea lumii** este grea, după ce vei petrece **martiriul Sfîntului Sebastian**, te va ajunge și pe tine **vînzarea de frate** și vei sfîrși în (pardon) **groapă**.

MIHAI BENIUC : Pînă să ajungi la **inima bătrînului Vezuv** cheltuiește-ți toate **cîntecele de pierzanie**, dar totodată susține-ți doctoratul cu teza „Învățare și inteligență la animale". **Materia și visele** stau **pe muchie de cuțit**. Cînd nici nu te aștepți bine, ești silit să constați **dispariția unui om de rînd**. Adică e alungat tocmai în **valea cucului**. Astea le-a avut de spus **un bătrîn către un tînăr cărturar**.

GEO BOGZA : Fă-ți săptămînal norma de **paznic de far**, indiferent ce **jurnal de sex** îți impun **tăbăcarii**. Oricum, nu publica decît poezii publicate în **ultima ediție definitivă**.

(Adnotarea lui Gigă : Mulți mai sînt cu bă, mă !)

LAURENȚIU FULGA : În general, **steaua bunei speranțe** n-o veți găsi decît în **straniul paradis**. Nu vă lăsați impresurați de **fascinația** nici unei **Alexandre !** Eu am cunoscut **infernul** ei (Nu vedea filmul pe care nici nu l-am iscălit). Ia cu umilință sfatul fiicei tale Ingrid.

EUGEN JEBELEANU : Intră, precum **Hanibal**, în **arenă** (la luceafărul), colț cu restaurantul casei scriitorilor), iar dacă o părăsești fără explicații retrage-te la **schituri cu soare** (aceeași

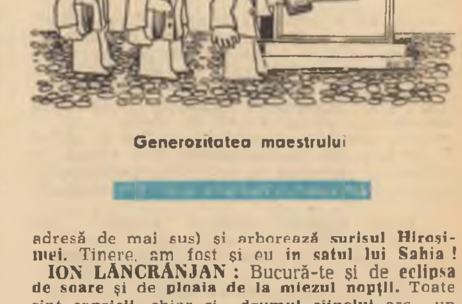

Generozitatea maestrului

adresă de mai sus) și arborează **surîsul Hiroșimei**. Tinere, am fost și eu în **satul lui Sahia !**

ION LĂNCRĂNJAN : Bucură-te și de **eclipsa de soare** și de **ploaia de la miezul nopții**. Toate sînt **capricii**, chiar și **drumul cîinelui** are un capăt unde nu-ți dă nimeni **capital și dobîndă** (îl ia popa Lasiță). Încrezător și neguros, precum **cordovanii**, așteaptă provincia.

FĂNUȘ NEAGU : Debutează **dușman cu lumea**. Fugi din **cantonul părăsit** și vezi-ți de **somnul de la amiază. Dincolo de nisipuri** nu-i decît **o vară buimacă. Îngerul a strigat** și a rostit **cronici afurisite**. Nu te sfii de **frumoșii nebuni ai marilor orașe** (sînt și ei rapidiști), dar nici de Federația română de fotbal !

AL. I. ȘTEFĂNESCU : Sfaturile mele ți le va da Nina, **fratele meu, femeia**. Atenție să nu te uzurpeze **Leu !**

(A doua adnotare a lui Gigă : alfabetul face tabietul)

ALEXANDRU PHILIPPIDE : Aur sterp, stînci fulgerate, ce pot fi decît **visuri în vuietul vremii** ? Te va recompensa cineva cu vreo **floare de prăpastie** ? Ba bine că nu ! Același neînțeles **monolog în Babilon**, așa că preocupă-te de **considerații confortabile**.

D. R. POPESCU : (inconfundabil). Ești **prea mic pentru un război așa de mare**. Ce te faci dacă te prinde **ploaia albă** (aia de la **miezul nopții** l-a prins pe bădia) fără **umbrela de soare** ? Dă-mi **o bere pentru calul meu** și te duc la **vînătoarea regală Acești îngeri triști** au văzut cum **duios Anastasia trecea** (numai Silvestri ba). **Pasărea Shakespeare e o pasăre dintr-o altă zi.** În definitiv, n-o să găsești **pitici** în fiecare **grădină de vară**, dar nici pe toate străzile Clujului — olteni.

MARIN PREDA : Am început cu **pîrlitul**, și-abia apoi am avut și eu **întîlnirea din pămînturi**. M-au trădat mulți, pînă și **Ana Roșculeț**, dar am știut că timpul nu stă pe loc și mi-am întrerupt **desfășurarea** bineînțeles, răbdînd de **friguri**. M-am întors la **moromeții** mei, chiar dacă printre ei sînt considerat **intrusul** sau **marele singuratic**. În **delirul** meu am observat că **viața este ca o pradă**. Îți amintesc, monșer, maxima lui Pisică : cartea ți-am tipărit-o, prefață ți-am făcut, de scris — mai învață-te și singur !

(A treia adnotare a... săptămînii : mut ca tașcu și lotru ca ion)

NICHITA STĂNESCU : Sentimentul iubirii, al meu iubit pînă la os confrate, presupune **o viziune a sentimentelor**. N-ai **dreptul la timp** decît dacă scrii **în dulcele stil clasic**, mai ales ziua pe **clar de inimă**. Și iarăși, iubit al meu și-al nemăiestrului necunoscut îți zic, din ne-gura mea : analizează necontenit și netulburat nemonedele vechi (nu merge veci-ne), neprecum uita să adnotezi (nu ca nepiru) **cartea de recitire**. Fii ne-atent la proverbul : de ne-prieteni în ne-casa mea nu știu să mă nefereşti !

VIRGIL TEODORESCU : Dacă ești **santinela aerului**, află că nu te mai pot încălzi nici **blănurile oceanelor**. **Repaosul vocalei** vine totdeauna după **marea rocadă**, cînd nu mai poți face **corp comun cu heraldica mișcării**. Așa că stai cuminte în **Butelia de Leyda**, traducînd-o pe Olga Bergolț și meditînd la **spectrul longevității** (în colaborare).

Epigrame

CEZAR IVĂNESCU
„Rod I... Rod II... Rod infinit"

O ține-n același mod
Dîndu-ne Rod după Rod
Dar noi credem că se cade
Să ne dea și ceva... roade.

NORA IUGA
„Vina nu e a mea..."

Știm că nu ești vinovată
Deci nu poți fi acuzată.
În volumul cu pricina,
Editura poartă vina.

FLORICA MITROI
„Diapazon"

Nu schimbi c-un diapazon
Poezii anterioare,
Cînd în loc de-un singur ton
El dă patru : SI-MI-LA-RE.

CORNELIU IROD
„Clarobscur"

În volumul lui apar
Două părți fără cusur :
Pentru autor e Clar,
Pentru cititor — Obscur !

Gelu Stoicescu

ODATĂ PE AN

POȘTA REDACȚIEI

Tudor George : Sonetul trebuie să aibe un anume număr de picioare fiindcă altfel schioapătă. Nu e ca la rugby ! Ahoe !

Ioana Diaconescu : Am primit manuscrisele. Trimiteți de urgență marca parfumului cu care le odorizați. Murim de curiozitate.

Petru Vintilă : Sinteți și pictor naiv care a avut chiar expoziții personale. Și, mă rog, ce vină avem noi ?

Nicolae Prelinceanu : Veniți săptămînal la București și niciodată nu vă puteți hotărî ce să ne aduceți ? Aduceți-l pe Pavel Aioanei.

Al. Piru : Aforismele sînt duioase dar suferă de calofilie. Reproducem, totuși, unul pentru deliciul aluziilor subtile : „Cei mai tendențioși critici sînt ardeleanu și virgil fiindcă umblă cu steaua".

Ion Băieșu : Schița ați mai trimis-o și anul trecut dar, e adevărat, avea un titlu cam anost : **Pasărea galbină. De data aceasta este altceva : Cea pasăre galbină... Ei, da !** Vă restituim manuscrisul și păstrăm titlul.

Romul Munteanu : Nu este nici o exagerare. Frații Chivu s-au întors la vechiul local. O știm din sursă sigură.

Grigore Hagiu : Svonuri ! Nu ne-am mutat din fostul sediu.

Teodor Mazilu : Am primit cugetările. Sînt ale dumneavoastră ?...

Horia Zilieru : Din poeziile trimise am înțeles că la Iași ninge și Mircea Radu Iacoban pescuiește la copcă cu momeală vie. Vă mulțumim pentru informații. Anunță-ți-ne cînd nu mai ninge...

Traian Iancu : Vă mulțumim pentru dispoziții și instrucțiuni. Le-am prelucrat.

Autorul „Revelionului tango și a altor romanțe", cunoscutul reporter Mircea Micu, idilizat în desenul de față, urează confraților un an bogat în parodii

M. N. Rusu : Am primit studiul despre D. Stancu. Este prea laudativ. Citiți-l-i personal la o sfătă !

Nicuță Tănase : V-ați făcut băiat mare ? În sfîrșit...

Ana Blandiana : Nu știm în ce rochie a fost îmbrăcată Corina Cristea la festivalul de poezie de la Buhuși. Știm în ce rochie era îmbrăcată Ion Sofia Manolescu.

Octavian Stoica : Știți o mie și una de rețete culinare... Însurați-vă !

Romulus Vulpescu : V-am văzut la televizor pe ambele programe. Cîntați excelent. În treacăt fie zis, vă stă mult mai bine cu chitara decît cu barba.

Nicolae Mărgeanu : Am primit schița polițistă. Pentru numele celui de sus, cine e criminalul la urma urmei ?

Nicolae Velea : Vreți să ne scrieți un serial cu amintiri din copilărie ? În ce scop ?

Eugen Barbu : Mai mulți colaboratori, printre care : M. N. Rusu, Romul Munteanu, George Alboiu, Cezar Ivănescu ș.a., vă întreabă în ce zi primiți „cu sorcova" !

Aurel Baranga : Am primit „Rețeta fericirii". Vom încerca s-o punem în practică la secția de dramaturgie.

Haralamb Zincă : Am aflat cine este „tipul mai mult decît bine proporționat, cu părul tuns perie, ochelari, barbișon, cu un curcan sub braț, care strigă din secundă Conan, Conan, Conan"... Se numește **Vlad Mușatescu** și nu scrie poezii așa cum bănuiați.

Leonida Teodorescu : Ne scrieți „că ați mai făcut o piesă". Pentru ce tip de mașină ?

Mircea Micu

(re) stanțe pentru mai tîrziu

Premii și Distincții

Un juriu special compus din : Romulus Pulpescu, președinte, Gheorghe Mituț, vicepreședinte, Faurențiu Lulici (pseudonim), Geo Dumitrescu-Bușulenga, Danghel Lumbrăveanu, Cerban Șoculescu și Traian Francu, membri, după îndelungi deliberări în care s-au consumat energie, 88 de sticle pepsicola și 302 piftele sub gramaj, au hotărît acordarea următoarelor premii pe categorii și genuri :

Categoria muscă : Petru Vintilă : „Ușa care a sărit prin masă".

Ion Băieșu : „Clanța și Clănțel" (dramă tristă).

Teodor Mazilu : „La o masă străină" (însemnări de la restaurantul Berlin).

Categoria cocoș : Tiberiu Iliescu : „La cocoșul spînzurat" (reeditare).

Grigore Hagiu : „Hai, la Doi cocoși" (sonet).

Vasile Băran : „Cocoșelul neascultător" (roman).

Categoria hîrtie : Vintilă Corbu : „Căderea fabricii Letea".

Categoria grea : Fănuș Neagu și Adrian Păunescu, la egalitate pentru șlagărul „Hai să ne-ntîlnim simbătă seara...".

La toate categoriile : Mircea Sântimbreanu (știe juriul pentru ce).

Premiul optimismului robust : Vasile Nicorovici.

Premiul agriculturii : Ion Horea pentru „Măslinul lui Platon Pardău".

Premiul căilor ferate : Alexandru Aluițoiu.

La porțile consacrării

Dicționar literar

● **În ultimele momente, înainte de închiderea ediției, am primit de la colaboratorul nostru Marian Popa această fișă de dicționar pe care o publicăm ca atare.**

Consultanți științifici : Popa Marian și Marian Popa.

Referenți științifici : Dan Clachir, Dan Mutașcu, Dan Deșliu, Dan Duțescu și Dan Coe (doctor docent).

Anghel Dumbrăveanu : născut în 1958 la Timișoara pe strada Scrisul Bănățean nr. 1, nș oficial Mircea Serbănescu. Termină grădinița în cartierul Mehala apoi se apucă de pictură și tricotat. Fuge de-acasă și se înscrie direct în anul doi al Facultății de electronică aplicată. Are 1,84 înălțime, circomferința craniană 62 cm. N-a făcut armata din pricină de fus-plat la mîna stîngă. De atunci scrie. Debutează cu un roman despre o problemă personală. Stil sec. Poartă bretele. În august 1977 fiind la mare s-a făcut că nu mă vede. A încercat să scrie și poezii în vers clasic pe care le-a publicat sub pseudonim. A mai publicat cîntece de muzică ușoară în același stil nebulos. E prieten și cu D.R. Popescu.

Horia Zilleru : Băiat de țărani pămînteni, fără pămînt, astăzi colectiviști. Născut la Tîrgu-Ocna, marți 13 aprilie 1922, fără moașă. Are o copilărie zbuciumată. E precoce. La 17 ani recită o poezie pe teme de amor. Apoi începe să scrie. Are multe cărți de balade. E căsătorit legal. Lucrează în prezent la revista „Cronica". E student la cursul seral al Facultății de farmacie. Cînd vine la București trage la Hotel Nord.

Iulian Neacșu : Născut în București la 30 februarie 1944. Familie de intelectuali. Face pe rînd diferite meserii și concomitent scrie în diverse genuri. Stilul e tradiționalist. A fost dulgher, reporter, muncitor calificat, profesor la o școală de ambliopi, student, funcționar la P.T.T. și pescar amator. A lucrat și la „Albina". Între 1956—1977 scrie romanul „Cea mai lungă zi a lui Ion Bănuță" (trilogie). Face și teatru. Are un frate și e prieten cu Mircea Micu. Locuiește în Balta Albă.

Negoiță Irimie : Prima fetiță din familia Irimie. Nu vrea să-și schimbe numele și debutează ca atare. Scrie piese de teatru și eseuri critice. Uneori mai semnează și Lucia Negoiță. Locuiește la Sibiu și e căsătorită. Soțul ei este poetul Șerban Nedelcu. Nu au copii. Traduce din greaca veche și sanscrită. E licențiată în studii Continentale.

Mircea Micu : Îl mai cheamă și Ionel. Cîntăreț de crișmă și tangouri demodate. A scris direct în limba poloną lucrarea beletristică **Patima**. Nu știm despre ce e vorba în ea neposedînd limba. E flotant în București. Are mustață și lucrează pe unde apucă. A fost surdo-mut. Recuperat. Va muri în curînd călcat de tramvaiul 8. Îi place peștele și vinul de Minis.

Mircea Radu Iacoban : Vezi Zaharia Sângeorzan, pag. 1 199

Paul Everac : Născut în comuna Careva, județul Olt. E rînd pe rînd avocat, doctor, director de cămin cultural și regizor. Termină liceul industrial secția arte frumoase. Debutează cu piesa. **Mielul Turbat** de Aurel Baranga. În 1966 se retrage la țară de unde corespondează intens cu Valentin Silvestru. Cînd e chemat la ședințe vine cu Trabantul personal. A scris și un volum de versuri în proză. Posedă limba franceză și filozofia lui Kant. De curînd a debutat ca actor la televiziune în piesa proprie intitulată „Io, Mircea voievod". Nu are rude în străinătate.

Fănuș Neagu : Născut în băițile Brăilei de lăsata secului. Chef mare. Nașii (căci doi a avut) l-au botezat Decebal, Fănică, Trifan, Aristotel... Preotul și familia l-au oprit la timp. Scrie orice. În special note de plată. A trecut prin toată filiera școlară tradițională. Premiul întîi la grădinița din comuna natală, premiu cu cununa la școala primară din comuna vecină, premiul fără cununa la liceul comercial Brăila, premiul infanteristul sirguincios la Liceul militar din Iași, premiu pentru frecvență la Facultatea de limbă și literatură, secția japoneză, și alte numeroase prime pe care nu le mai enumerăm. A scris poezii, poeme, poeme în proză, critică de sport, teatru lung, teatru scurt, scenarii, librete de bar, romane fluviu, amintiri și procese verbale la ședințele de birou ale Uniunii scriitorilor. A jucat în filme și la nunți. În timpul liber îl citește pe Marin Preda. E nepot de frate cu Tamango și susținător moral al echipei U.T.A. Nu are vicii. Nici vicisitudini.

Idilă în familia prezentului

D'ale literaturii

Pt. conformitate P.M.

P.S. Orice inadvertențe, greșeli de informație, scăpări, se datorează numai și numai dactilografei Maria Georgescu care a învățat să bată la un club de cartier pe o mașină de carton presat.

Revelion tango și alte romanțe

SCENARIU REAL ȘI IMAGINAR

Ce știm despre zăpadă ?

A nins și va mai ninge : „corect la timp și frumos, fără exagerări inutile", vorba lui Vasile Băran rostită la ultimul cenaclu al umoriștilor ținut în aer liber din motive de ingeniozitate stilistică. Cu acest unic prilej, bonom și hitru Valentin Silvestru, *președintele tuturor celor ce se fac de rîsul lumii, ne-a declarat îmbrăcat în costum pepit și cravată adecvată : „Un cititor din Bîrlad ne-a întrebat dacă e cazul să contribuie la dislocarea zăpezii din fața casei sau să lase această plăcută îndeletnicire în seama organelor de resort, chiar cu riscul de-a plăti o oarecare amendă. Chestia e, zice domnia sa, că dacă nu vin să curețe zăpada și dacă dînsa continuă să cadă cu perseverența de pînă mai ieri, voi rămîne imobilizat în casă. Ce să fac, deci ? Faceți ce știți, îi răspundem noi, dar oricum croiți-vă o pîrtie și plătiți amenda să scăpați de majorări. Dacă n-aveți forța necesară, așteptați să mai ningă"*

Încurajați de aceste declarații ne-am adresat maestrului Fănuș Neagu, *găsit în Piața Matache cu o plasă doldora de suc de roșii. „Păi ce să fie zăpadă ? Se scutură din cer un pom cu fluturi, înpîrlesc mieii de dragul fotbaliștilor și cei de la U.T.A. mă pudrează cu vorbe de vată. Las' să ningă bă, ca stau în casă și mai scriu o piesă cu morarul ăl bătrîn care mestecă grîu și scuipă făină în casa dușmanilor mei..." Mai poetic și echilibrat,* Tudor George *ne-a făcut următorul sonet aerian (de fapt, de cameră, avînd în vedere că eram la restaurantul Casei scriitorilor) : „Puf, puzderie, ahoe ! Moft scornit de Tata Noe ! Păi, zăpada pentru voi e ! Cîtă e... Am zis ! Ahoe !". La care,* Ion Sofia Manolescu, *prezent alături la o masă pe care abureau cartofi fierți, a rostit în inegalabilul său dialect moldovenesc „Zăpada, băiatul mamii, e șeva moali și reșe care ți să topești în palmi. Mă mir că nu știi, minca-l-ar mama... !"*

Încrîncenat și sobru, Gheorghe Pituț *a zis mestecînd cuvintele ca un malaxor fabricat la Brăila : „Mă, zăpada îi un lucru infernal. Cînd îi zăpadă mașina me nu mere nici s-o omori. Nu vre să pornească. Îmi vine s-o vînd da' mă gîndesc că poate nu mai ninge..."*

„Nu discut despre zăpezile sub doi metri. Nu mă afectează", a oftat melancolic Mircea Sântimbreanu. *„Și ce dacă-i zăpadă ? Unde-i Mihăilescu și Butușină ? Să luăm niște lopeți, organizat, conform legii și peste gard cu ea. Ce, vreți să se topească și să inunde Casa scriitorilor?" Se supără tovarășul* Jebeleanu. *„Nu-i așa tovarășe* Fulga *?", a cerut* Traian Iancu *incuviințarea vicepreședintelui activ care a oftat melancolic : „Măi, frate, cînd eram pe front, în infernul acela în care umanitatea lupta cu forțele deslănțuite ale crimei, zăpada era o binefacere cerească. Cînd ningea încetam focul că se uda muniția și nici nu vedeam dușmanii. Și ne uitam extaziați în necuprinsul zării la valsul acela pur, și imaginam femei în mantii roșii dansînd peste zăpadă..." Traian Iancu intervine practic și nedumerit : „Și n-o curățați, tovarășe vice...?" În timpul discuției de față, în birou pătrunde suav și neterestru, interiorizat și ironic, palid ca un crin imperial,* Teodor Mazilu : *„Am auzit că ninge la Sovata. Și ce dacă ninge. Mare brînză. Eu nu din aceste motive vreau să merg acolo. Nu înțeleg de ce se bucură lumea cînd ninge. Ninsoarea e o chestiune de fast obligatoriu. Vechii greci nu cunoșteau această digresiune climaterică. Ninge și gata. Mare scofală..."*

„Cînd ninge la Poiana Țapului pot să-l critic pe primar dar mai ales pe Dan Mutașcu *care nu mi-a adus șpalturile la timp", a declarat* Eugen Barbu, *ieșit să se plimbe pe Calea Victoriei cu* Adrian Beldeanu, *prilej cu care, trecătorii, se întrebau nedumeriți : „Cine e dragă tipul ăla căruia îi se preumblă la braț, cu, poetul și pictorul* Adrian Beldeanu ?"

„Să ningă, stimate colegi, să ne dea olimpiade de iarnă pe micul ecran, să-l aud pe scumpul, pe dragul, pe iubitul meu Cristian Țopescu *vorbind în metafore și cai albaștri, dragul de el drag și marele și poetul. Vorbește atît de frumos că-mi vine să-mi iau televizor..." A rostit într-o suflare și cu alintări de Ploiești,* Nichita Stănescu... *Nu știm ce gîndesc despre zăpadă :* Nicolae Velea, Grigore Hagiu, Nae Prelipceanu, Ion Drăgănoiu și Romulus Vulpescu *care au refuzat să răspundă la întrebare declarînd că e profund neserioasă și inutilă...*

Relatări de la revelionul scriitorilor, de același inspirat și frenetic reporter, în numărul viitor.

Urări colegiale

parodii

de Alexandru Veronia

MARIN SORESCU : Mama (I) (Din vol. La lilieci III)

Mama s-a apucat să scrie :
A luat cerneală
Peniță
Și toc
(i le-am adus eu de la București)
Și scrie.
Scrie ce-i vine
(ca și mine)
Ce-i trece prin cap :
Despre noi
Copiii ei
Care acum sîntem la oraș
Mai ales despre mine
Că sînt Poet.
Cum nu voiam noi
S-o ajutăm la treabă.
Și fugeam care-ncotro,
Cum o vițică a murit
Călcată de vaca mumă,
Cum am dat noi foc
La casa vecinului
Și tot așa
Pagini întregi
Acoperite cu scrisul ei șchiop.
Cînd vin pe-acasă
De la București
Unde am rămas tot
Singur printre poeți,
Ea ar vrea să-mi citească
Ce-a mai scris
Și mă-ntreabă
Dac-a s-apară
Tipărită
Cartea ei.

Iar eu o mîngîi
Și-i spun că o s-apară
Că doar și lui Teodor Hrib i-a apărut
Apoi ea îmi dă să mănînc
Și eu sînt bucuros
Că regăsesc strachina și lingura
De care-mi era dor.

Seara eu plec
De unde am venit
Și ea mă petrece cu privirea
Și ștergîndu-și cu broboada
O lacrimă
Îmi strigă să nu uit
Să-i public manu-scrisul.
Eu îi spun „pa"
Apoi mă duc
Și vorbesc la o editură
Iar editorul îmi spune
Că dacă-i zice tot Sorescu
Nu-i nici o problemă.

● Caricaturi și desene de : **Aurel Ștefan Alexandrescu ● Octavian Andronic-ANDO ● Ștefan Baraș ● Mihai Gheorghe ● Mihai Pinzaru-PIM ● Sorin Postolache**

modele negative

● Ca în fiecare an, **Geo Dumitrescu** a ales din plicurile al căror conținut îl examinează cîteva mostre de umor involuntar. Oferim deci cititorilor revistei **Luceafărul** o sene de produse comice care pot pune în melancolie pe umoriștii de profesie.

Așteptarea

Ai trecut într-o mașină
Și fața îți suridea
Erai tare fericită
Lîngă cel ce conducea.

N-ai aruncat o privire
Pe trotoarul ce stăteam
Așteptînd de două ceasuri
Clipa cînd ai să apari.

Să te privesc mai deaproape
Cum te priveam altă dată
Cînd erai dulce copilă
Și în păr purtai flori de mac.

Astăzi nu mai ești copilă
Vraja îți sa risipit
Căci pe drumul ceai pornito
Maci și s-au ofilit.

Ești ca orice muritoare
Ușuratică din fel
Care caută iubirea
Privind stelele pe cer.

COSTICĂ ADAM

Senzative

Noaptea hiestemată de vise
Zmulge imagini vii din culise
Frînte pe oboseli de gene
Brațele dansează la Sirene.

Noaptea spaimei cu brațele-ntinse
Topește valuri cu torțe aprinse,
Corpuri cu îmbrățișări în aiurare, în gol,
Ca un pește înotăm în pelicanol.

Acorduri fragete încep să cînte
Ca palizi cerșetori în ceruri să se-avînte,
Atît de triști, cu atîta splendoare.
Din fundul imaginii vii, educatoare.

PANAIT CUCU

Lili

Lili, persoana ta
M-a fermecat întrucîtva,
Lili, ai apărut
Ca o stea
În calea mea,
Dar ca o cometă
În zarea întunecată
A universului pustiu,
Ai dispărut, spunînd
Că vrei în altă parte
A gravita
Frumusețea ta.

VLAD MARIUS

Sînt un simplu om

Sfatul îți-l urmez
Și te las în pace
Mereu întrebîndu-mă :
Ce oare nu-ți place ?

Nu sînt ca un zeu
Ca să mă alegi,
Nici ca Prometeu,
Să descopăr legi.

Nu am nimic magic
Ca să te-uspăimînt,
Și în jocul tragic
Eu nu mă avînt.

Nu sînt gentilom
Ca în filme tari ;
Sînt un simplu om
Printre cărturari,

Dar caut iubirea
Și o cînt în versuri.
Însă-n toate astea
Nu găsesc represuri.

I. GRIGOROȘCUȚA

Extaz

Îmi intră zilele în porii pielii
Și scap mirosul primăverii,
Mă scald în gînduri deplasate
Și îmi miros timpul din spate.

Ies din cîmpia de lumină,
Pătrund în mine ca-ntr-o mină,
O exploarez fără zăbavă,
Dar parc-ar fi gînd de epavă.

Torc veselia ochilor de albatros
Și gîndurile-mi urmărite fără rost
Trăiesc sus pe o floare de cactus
Tîrîndu-se în apexuri pe-ascuns.

Miros culorile din negura uitării
Să scap iar cactusul la malul mării:
Lăsați-vă, zic, inima să bată
nebunește
Că-atunci cînd ea pulsează ne
lovește.

Alarmă dați pentru a voastre vieți
Că s-au ivit ca din senin nămeți.
Alarmă ! Inima este-n pericol !
A ! Ce meschin și ce ridicol !
Să fie oare inima-n pericol ?!

G. MITELUȘ

Adio !

Nu sînt poet !
O, Eglantina, cît de mult regret !
Iubirea adîncă, pătimașă și curată-ți
port.
Ți-am dăruit inima, gîndul, tot !
Doream să fim nedespărțiți, cununați
de fericire
Dar în van ! Rămas-am pe-o mare fără
port.
Nu pot durerea mea adîncă să ți-o spun
Și mici ale mele simțiri adevărate
În rîme și cadențe să le pun.
Adio, Eglantina ! Adio fericire !
Primiți deosebitul meu respect.

V. TĂTARU

Gînduri umede

Motto : Am pornit pe drumul vieții
Și tînzînd spre ideal
Mă strecor cu greu prin lume
Că sînt mic, și-i matinal.
A. Bucureșteanu

Alerg de-o viață întreagă
Pe drumuri diferite
Și nimic n-o să se aleagă
Din aceste alergături, umbrite.

Cu mine aleargă și copacii
Și gropii de pe alei
Se țin după mine, burlacii.
Ca o turmă de lei.

Dar copacii, crengile,
Mă feresc de acești furbați
Și-mi ascund alergăturile
Din privirile acestor hărbați.

Dar toate aceste figuri
Nu sînt altceva decît
Umbra mea pe zăpezile sure
Și figura sufletului amărît.

S. TILIHOI

De multe ori

Motto :
„În genunchi mă-ntorc la tine".

Mulți au fugit,
mă reintare la pieptul drag
și cufundat în el plîngînd îmi cer iertare.
Iertare, pentru tot ce ți-am făcut,
Iertare, pentru timpul pierdut,
Iertare, pentru dragostea ce am avut,

Totul pentru mine ești tu,
suoavă, gingașă mireasmă de tei.
totul pentru tine am fost eu,
ca un ciorchine scăpat în butoi.

B. ȘTEFAN

Perlă mîndră

Mîndră ești tu stațiune,
între ziduri de granit ce te susține,
iar ție „Slănic Moldova" ți se spune,
Și ești mîndră cu al tău nume.

Ești vestită-n lumea întreagă
Cu a ta apă minerală,
Vin oameni să ți se-nchine
în fiecare primăvară.

Iar la poala muntelui
trece apa Slănicului
și apoi jucînd în soare
pete roșii de păsărioare.

Iar cînd spre cascadă urci
te cheamă glasul ei ca să te duci
să vezi cum cade zgomotoasă
din piatră în piatră furioasă.

Iar eu stau pe-o bancă mucezită
între lanțul munților înalți,
ce pe creștele lor cărunte
stau de straje falnici brazi
și cu privirea-mi furată,
privesc la apa ce curge-n vale,
fără a se opri în cale.

JEAN HEBE

Cumpănă

Mă-ntreb
de ce îmi placi,
de ce nu-ți strig
adio.
Cu fața ta catifelată,
cu zîmbetu-ți ca de Gioconda
mai prins în lumea-ți
deochiată
și sufăr.
Da tot nu vreau
să-ți zic adio
iubire prefăcută.
Am să te fierb
într-un cazan cu smoală,
nu azi, nici mîine,
dar poate mai tîrziu.

ST. BĂLĂCEANU

Sînt un dement

De cîte ori încerc să-ți fiu pe plac
De cîte ori încerc să fiu hărbat
Nu izbutesc.
Căci tu în ochii tăi mă vezi
Ca pe-un dement.
Nu te-ai gîndit, m-ai blestemat
de-atîtea ori
Cuvinte ce azi te-njosesc
Le-ai aruncat în vînt
Nu, nu are rost, nu are rost
Să sfarmi tot ce-am zidit.

Nu are rost să-ți demonstrez că sînt
hărbat
Vreau să rămîi cu gîndul tău
Că sînt dement și că sînt eu
Pe-o treaptă ca să urc mai sus nu pot
Chiar dacă urc,
Eu pentru tine azi rămîn
Tot un dement.

I. IACOB

Poluare

Zgomote asurzitoare
Fumuri lungi nepieritoare
Se-npletesc se răsucesc
Viața însăși o cohesc.

Oameni încă bulmăciți
Merg pe drum bodogănind
De obiceiu-nfloritoare
Ce sa stins cu remușcare

Ce ? zic unii
Poluare, poluare
Vorbe goale și sicale
Dar la fapte, nu-i mișcare ?

Că mișcare și avînt
Trebuie pe ăst pămînt
Nu tu zgomot, nu tu fum
Nu avem destul tutun ?

ILIE STOINA AMARADIA

Despre mine

Sînt un elev romantic
Și lumii aș vrea să spun
Că n-am ajuns un sceptic
Ca ei să mă supun.

Versurile ei să-i placă
Cu ele eu dorese
Iubita să se-ntoarcă
Apoi să o vrăjesc

O fac numai pentru o fată
În anul doi la ea mult am ținut
M-a șters din viața ei ca pe-o pată
Fără să-mi dea măcar un sărut

Pentru aceasta eu le scriu
În genunchi îl cer iertare
Inima-i un pește viu
Ce așteaptă o sărutare

LUCIAN PALĂU

Cuvînt pentru început

M-am asigurat la „Adas"
Batistă am pentru nas
Prin bazar în căutare
Mi-am ales-o la culoare
Cu dimensiunea ce o are...

În discuție-s probleme.
Unda Dornei în valuri geme
Pădurea de secure nu se teme
Nici de capricioasa vreme.

M. DUMITRU

Republica XXX

România în lume, lumea despre România

„Acordind o importanță primordială făuririi bunăstării și fericirii poporului, edificării socialismului, România acționează ferm pe arena vieții internaționale, dezvoltă relații cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii, pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne, își aduce contribuția activă la afirmarea în lume a unei politici noi, întemeiate pe dreptate și echitate, pe colaborare și pace".

NICOLAE CEAUȘESCU

Mare dragoste pentru această nobilă țară

Acordind o atenție deosebită tuturor aspectelor legate de activitatea internațională concepind politica statului nostru ca o legătură indestructibilă intre activitatea internă și externă, partidul a definit liniile directoare ale unei acțiuni constructive bazate pe principii ferme, care au dus la creșterea prestigiului României socialiste, la inmulțirea prietenilor săi, in rindul oamenilor politici, al marilor personalități culturale, al tuturor popoarelor iubitoare de pace, de justiție in raporturile internaționale, de echitate și de ordine bazată pe egalitatea in drepturi. In acest sens, presa a consemnat numeroase mărturii ale prestigiului crescind de care se bucură țara noastră :

„Aveți în fruntea țării un om excepțional"

„Aveți in fruntea țării pe președintele Nicolae Ceaușescu, care este un om excepțional și față de care nutresc cea mai mare admirație. Ideile sale privind democratizarea vieții internaționale sint deosebit de importante. Intrucit, grație acestei democratizări pacea poate fi menținută in lume. Avem in vedere nu numai Europa și America, ci intreaga lume, pentru că destinderea și pacea vor permite socialismului și democrației să triumfe".

LEOPOLD SÉDAR SENGHOR
(Senegal)

„În avangarda acțiunilor pentru o nouă ordine internațională"

„Nicolae Ceaușescu a arătat că in prezent sint necesare cooperarea internațională, dezvoltarea neingrădită a comerțului intre țări, liberul acces in condiții de egalitate la sursele de materii prime și la tehnologiile cele mai avansate. Principala condiție a unei vieți internaționale pașnice, a unei ordini economice bazate pe colaborarea reciproc avantajoasă a tuturor țărilor, o constituie renunțarea la politica imperialistă.
România sub conducerea lui Ceaușescu se află in avangarda acțiunilor vizind promovarea, pe aceste baze, a unei noi ordini internaționale".

Prof. CARLO SALINARI
(critic literar, Italia)

„Țara viitorului"

„România este o țară plină de dor, o țară a viitorului. Eu cred in viitorul fericit al țării dumneavoastră. Cred că toate popoarele care aspiră spre fericire, ca și România, vor urca pe treptele progresului și ale unui trai mai bun".

Prof. ALAIN GUILLERMOU
(critic și istoric literar, Franța)

„Un popor cu idealuri, inteligent și harnic"

„Poporul român este un popor cu idealuri, inteligent și harnic. Măretele succese obținute de dumneavoastră in construirea socialismului ne-au interesat foarte mult. Vom căuta să le cunoaștem cit mai bine și să invățăm și noi din ele".

Delegația ziarului „JENMINJIBAO"
(din R.P. Chineză)

„Cea mai profundă admirație"

„Am venit in România foarte curios, pentru că urma să vizitez pentru prima dată o republică socialistă. Plec din România cu multă părere de rău (...) Cu adincă nostalgie plec dintr-o țară care a trezit in mine cea mai profundă admirație (...) Nu am nici o competență in probleme de economie: cred insă că echilibrul gindit și stabilit, mai ales la sate, intre proprietatea personală și cea colectivă este o foarte bună soluție. Mi se pare că relația stabilită intre venituri și cantitatea muncii constituie un bun stimulent pentru dezvoltarea producției, ca și pentru dezvoltarea unei mereu mai accentuate conștiințe sociale. Cred, de asemenea, că soluția dată problemelor sănătății fizice este mai mult decit satisfăcătoare".

Prof. ANTONIO PIERETTI
(Italia)

„Președintele Nicolae Ceaușescu reprezintă în modul cel mai strălucit spiritul lumii contemporane"

„Președintele Nicolae Ceaușescu reprezintă in modul cel mai strălucit spiritul lumii contemporane. Președintele României este un minunat ginditor, un admirator și creator al frumosului și binelui, un excepțional om de stat, un

George Apostu : „Luptătorii pentru independența patriei"

promotor neobosit al politicii dialogului și deschiderii largi către intreaga lume. Domnia-sa este un excepțional partizan al cooperării internaționale, ca singur mijloc prin care poate fi realizată pacea in lume. Președintele Nicolae Ceaușescu nu a incetat niciodată să intreprindă noi și noi pași pe calea către o pace justă și durabilă in lumea de azi, bazată pe respectarea unității și integrității teritoriului fiecărui stat, in conformitate cu dreptul internațional, fără nici un amestec din afară in treburile interne".

SAYED ZAKI
(Egipt)

„Am scris și voi mai scrie versuri dedicate României"

„Am scris și voi mai scrie versuri dedicate României. Fac acest lucru cu multă pasiune, fiindcă, așa cum am scris intr-una din poeziile mele, iubesc foarte mult România. Am mare dragoste și admirație pentru această nobilă țară prietenă, legată prin mii de amintiri și lupte comune de Grecia. Singele grecilor și al românilor s-a vărsat pentru măreața cauză a libertății. Admir marile realizări ale poporului român prieten, in domeniul cultural, in domeniul făuririi unei vieți noi. Am citit mult despre România, îi cunosc jertfele, suferințele, eroicele lupte pentru dobindirea independenței de stat. Îi cunosc, din păcate numai din cărți, frumusețea peisajelor și duioșia doinelor. Orașele, satele, fluviile și munții României imi sint dragi, deși nu le-am văzut. Vedeți, noi grecii, avem multe afinități cu d-voastră, românii. Din dragostea și admirația mea pentru frumoasa Românie a luat naștere volumul «Românie te iubesc !»"

IANNIS MANIKAS
(Grecia)

„Politică profund constructivă"

„De la alegerea Domnului Ceaușescu, în anul 1967, ca șef al Statului, România a obținut rezultate remarcabile atit pe plan intern, cit și pe plan extern, ca urmare a unei politici profund constructive".

Prof. NECIP ALPAN
(Turcia)

„Prietenia, sursă de poezie"

„Cred că această cunoștință făcută cu România va avea un ecou in poezia mea. Drumurile poeziei sint atit de diverse. Ne-am simțit foarte bine in mijlocul Dumneavoastră, iar prietenia este sursă de poezie, de asta sint sigur".

STANISLAV KUNIAEV
(poet, U.R.S.S.)

„Cele mai înalte ritmuri"

„Din punct de vedere statistic, progresul României este „amețitor". Ea deține unul din cele mai inalte ritmuri de dezvoltare din lume".

NEW YORK TIMES MAGAZINE
(S.U.A.)

„Curaj, constanță și tenacitate"

„Țară care se dezvoltă ea insăși cu curaj, constanță și tenacitate, România se simte, in mod firesc, aproape de popoarele care vor să biruie rămînerea in urmă, sărăcia și ignoranța. Nu intimplător, mișcările de eliberare națională s-au indreptat cu incredere către ea. România fiind prima care a recunoscut Guineea Bissau sau care a primit pe primul ministru al Republicii Capului Verde. Bucureștiul este locul unde numeroase mișcări legitime de eliberare au încheiat primele acte oficiale, atestind existența lor națională și locul lor in lume".

„REMAQUES AFRICAINES"
(Belgia)

„Exemplu și pentru alte popoare"

„Ca om de cultură și artă elen, aduc omagiul meu culturii românești și reprezentanților săi, iar ca om politic aș vrea să exprim admirația mea profundă pentru consecvența și spiritul de răspundere cu care poporul român, in frunte cu conducătorul său, președintele Nicolae Ceaușescu, își inalță astăzi țara, bazindu-se pe principiile păcii, prieteniei și colaborării intre popoare. Un asemenea popor și un asemenea conducător cred că pot să constituie un exemplu și pentru alte popoare ale lumii".

MIKIS THEODORAKIS
(Grecia)

Sint numai citeva dintre numeroasele mărturii de inaltă prețuire care au fost exprimate la adresa activității internaționale a țării noastre, a celui mai iubit fiu al poporului, președintele Nicolae Ceaușescu. Procesul istoric inaugurat la Congresul al IX-lea al partidului și consfințit la congresele următoare și la Conferințele Naționale, a fost validat cu puterea indestructibilă a realității, a fost verificat de către viață. Aceasta se dovedește a fi una din trăsăturile politicii externe a României : caracterul realist, fundamentul științific, unanimitatea cu care intregul nostru popor sprijină politica internă și externă a partidului nostru.

Prestigiu pe meridiane

Eveniment important in viața patriei noastre, Conferința națională a partidului a polarizat atenția intregii lumi, care urmărește in ultimul deceniu procesul istoric spectaculos al devenirii moderne a României. Lucrările Conferinței naționale au fost amplu comentate de către agențiile de presă și de către marile cotidiene și publicații periodice ale lumii, in termeni elogioși, fiind subliniată voința istorică a partidului și poporului român de a continua eforturile in direcția modernizării societății românești și al dezvoltării economice.

●

In acest sens, ziarul sovietic **Pravda**, referindu-se la conținutul raportului prezentat Conferinței naționale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a subliniat că primii ani ai actualului cincinal au fost încununați de mari realizări in toate sectoarele de activitate social-economică.
In legătură cu marile probleme internaționale de astăzi, **Pravda** sublinia că Partidul Comunist Român acordă o însemnătate primordială dezvoltării relațiilor cu toate țările socialiste, intăririi colaborării și solidarității acestora, in lupta pentru socialism, securitate și pace.

Ziarul iugoslav **Borba** a publicat ample corespondențe referitoare la lucrările Conferinței naționale a partidului. S-a subliniat că secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a apreciat realizările industriale ale României și a precizat că actualul ritm al industrializării va continua pină in 1985. De asemenea a fost remarcat capitolul din raportul tovarășului Ceaușescu, consacrat ridicării continue a nivelului de trai a poporului. Ziarul iugoslav a scos in evidență poziția exprimată de secretarul general al partidului, cu privire la rezolvarea situației din Orientul apropiat. In incheierea corespondenței sale din București, ziarul **Borba**, arăta că secretarul general al Partidului Comunist Român se pronunță pentru autonomia fiecărui partid comunist și muncitoresc și pentru alegerea liberă a căii și liniei politice independente a strategiei sale, pronunțindu-se pentru o unitate de tip nou in mișcarea muncitorească internațională.

Ziarul **Neues Deutschland**, organ al C.C. al P.S.U.G., a inserat ample extrase din raportul prezentat la Conferință de tovarășul Nicolae Ceaușescu, relevind că la Conferința Națională au fost trasate noi sarcini de plan, superioare, pe baza succeselor de pină acum in intreaga activitate economică. Ziarul consideră că, in partea rezervată activității internaționale a partidului și statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat probleme fundamentale privind asigurarea păcii, dezarmarea, solidaritatea și colaborarea tuturor forțelor progresiste.

Ziarul **Trybuna Ludu**, organ al C.C. al P.M.U.P., s-a referit pe larg la principalele idei ale raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind marile realizări ale țării noastre in dezvoltarea economică și socială, in primii doi ani ai actualului cincinal. Ziarul **Trybuna Ludu** evidenția programul de creștere suplimentară a producției, obiectivul fundamental, care este dezvoltarea forțelor de producție și amplasarea lor rațională pe intreg teritoriul țării.

Ziarul **Nepszabadsag** de la Budapesta publica o corespondență din București sub titlul „Conferința națională a P.C.R. dezbate probleme economice". Se arăta că in perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea rolul conducător al partidului a crescut iar hotăririle istorice ale Congresului au fost integral indeplinite. Ritmul mediu de creștere a industriei a fost mai mare decit cel planificat, de asemenea a crescut producția agricolă. Ziarul de la Budapesta aprecia semnificația și importanța intilnirii româno-ungare la cel mai inalt nivel din acest an, care a marcat un nou pas in direcția adincirii prieteniei și colaborării dintre cele două partide și popoare, a relațiilor de bună vecinătate, subliniind că raportul a evidențiat existența tuturor premiselor pentru extinderea pe mai departe a colaborării dintre țările noastre.

Ziarul vest-german **Frankfurter Rundschau** arăta că România va continua strategia dezvoltării producției industriale in cel mai inalt ritm, că documentele Conferinței naționale prevăd ridicarea continuă a nivelului de trai și o mai mare mobilizare a resurselor economice. De asemenea, cotidianul **Süddeutsche Zeitung** acordă o mare atenție părții din raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu, in care sint abordate problemele securității, destinderii și colaborării pașnice în Europa.

Ziarul indian **National Herald** remarca indeosebi capitolul din raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu care se referă la relațiile internaționale, la necesitatea negocierilor directe, ca o garanție sigură că soluțiile la care se ajunge vor fi viabile, vor duce la instaurarea unei păci trainice. Intr-un comentariu amplu, referitor la lucrările Conferinței, ziarul britanic **The Guardian** releva hotărirea conducerii de partid și de stat a României, de a continua politica dinamică de dezvoltare industrială a țării, astfel incit România să depășească nivelul de țară in curs de dezvoltare, să se inscrie in rindul țărilor cu dezvoltare medie.

...Toate aceste comentarii subliniază voința creatoare a poporului român, mobilizarea tuturor resurselor sale materiale și morale, unitatea in jurul partidului și a secretarului său general. Gindind cutezător, partidul nostru, conducerea sa dinamică asigură țării o chartă fundamentală a dezvoltării sale. Dezvoltarea viitoare a României este astăzi o certitudine unanim apreciată de intreaga lume. Ea este asigurată de voința unui popor liber și hotărit să-și construiască, sub conducerea partidului, un loc demn in lumea contemporană.

PREZENȚE

● **REGIZORUL IULIAN VIȘA** va adapta in studiourile Televiziunii poloneze, in cursul anului viitor, piesa **Steaua fără nume** de Mihail Sebastian. Totodată pe scena teatrului „Ludwik Solski" din orașul Tarnow, Iulian Vișa va monta piesele **Năpasta**, de I.L. Caragiale, și **Imblinzirea scorpiei**, de W. Shakespeare.

● **SCRIITORUL AMERICAN W. A. SNODGRASS**, laureat al premiului „Pulitzer", a tradus in limba engleză, in coloanele publicației „România Bulletin", balada populară românească **Dălea Dămean** și **Sila**. W.A. Snodgrass este, de asemenea, autorul unor versiuni engleze ale baladelor **Miorița** și **Meșterul Manole**.

● **SUB TITLUL NEKAS NAV CITS** (Nimic nu este altceva), la editura „Liesma" din Riga a apărut o culegere antologică din cele mai frumoase poeme ale lui Nichita Stănescu. Traducerea in limba letonă și prefața volumului poartă semnătura lui Leons Briedis.

● **O SEARĂ ÎNCHINATĂ POEZIEI ROMÂNEȘTI** a avut loc la Roma, la **Academia di Romania**, la 22 decembrie. Cu acest prilej, cunoscutul traducător de poezie românească Mariano Baffi a vorbit despre originalitatea creației lirice populare și culte din țara noastră iar un grup de actori au recitat vechi balade românești și versuri din creația lui Eminescu, Bacovia, Blaga, Arghezi. Lucrări de grafică ilustrind scene din Meșterul Manole au fost expuse de artistul plastic Paolo Pischiedda.

● **DOCUMENTARUL ROMÂNESC „BRÂNCUȘI"**, peliculă realizată de studioul de scurt-metraje „Alexandru Sahia", a primit premiul pentru cel mai bun film consacrat creației unui artist, la Festivalul internațional al filmului de artă care s-a desfășurat la Paris, in sălile Centrului național de artă „Georges Pompidou".

● **ÎNTR-UN NUMĂR RECENT** al revistei americane **World Literature Today**, criticii literari Margueritte Dorian și Thomas A. Perry recenzează elogios două culegeri de poeme din opera lui Lucian Blaga, tălmăcite in limba engleză. Este vorba de volumul **În marea trecere** (The Great Transition), tradus de Roy Mac Gregor Hastie și, respectiv, de **Poemele luminii** (Poems of Light), tradus de Don Eulert, Ștefan Avădanei și Mihail Bogdan.

● **ÎN A DOUA JUMĂTATE A LUNII DECEMBRIE**, in orașul mexican Merida din statul Yucatan s-a desfășurat o **Săptămină a culturii românești**. Cu această ocazie au avut loc proiecții de filme artistice și documentare din țara noastră, expuneri pe teme de cultură și istorie românească, indeosebi asupra semnificației actului independenței de stat a României. Au luat parte personalități din conducerea statului Yucatan, profesori universitari, oameni de cultură și artă, studenți.

● **TRADUCĂTOAREA FINLANDEZĂ LIISA ROMX**, care a tălmăcit opere din creația lui I.L. Caragiale și a lui Zaharia Stancu, lucrează in prezent la versiunea finlandeză a piesei **Răceala** de Marin Sorescu, piesă ce urmează a fi montată, în decursul anului 1978, pe scena Teatrului național din Helsinki.

● **ÎN ZIUA DE 22 DECEMBRIE**, la Centrul cultural românesc de pe lingă Universitatea catolică din **Louvain-la-Neuve** din Belgia a fost organizată o seară de muzică populară românească, manifestare la care și-a dat concursul taraful Constantin Gheorghe.

● **ÎN CADRUL MANIFESTĂRILOR CULTURALE** dedicate celei de-a 30-a aniversări a Republicii noastre, la Varșovia s-a deschis, zilele acestea, o reprezentativă expoziție de caricatură românească, organizată de revista „Szpilki", in colaborare cu „Urzica". Sint expuse peste 60 de lucrări, aparținind unui număr de 30 de caricaturiști.

● **ÎN CADRUL MANIFESTĂRILOR PRILEJUITE** de cea de-a XXX-a aniversare a proclamării republicii, la casa de cultură „Ciollima" din Phenian, la 26 decembrie a avut loc o gală de filme românești. Cu acest prilej, a fost prezentat filmul artistic **Trei zile și trei nopți**.

PREMIILE UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI PE ANUL 1976

Premiul U.A.P. : **Cațul Bogdan**
Premiul pentru pictură : **Iacob Lazăr**
Premiul pentru sculptură : **Mona Flămindu**
Premiul pentru grafică : **Ioan Unich**
Premiul pentru artă decorativă : **Radu Tănăsescu**
Premiul pentru scenografie : **Edith Kunovich-Schrantz**
Premiul pentru artă monumentală : **Gheorghe Coman**
Premiul pentru critică de artă : **Barbu Brezianu**
Premiul tineretului : sculptorul **Neculai Păduraru**
Premiul pentru meșteri populari : **Gheorghița Maleanu**, din Bărbătești-Vilcea.
Premiul revistei „Arta" : graficianul **Tiberiu Nicorescu**
Premiul criticii : pictorița **Michaela Eleutheriade**

PREMII PENTRU FILME DOCUMENTARE

Marele premiu „Cupa de cristal" a fost acordat filmului documentar : O TRAIECTORIE ULUITOARE — regia: Alexandru Boiangiu, imaginea: Carol Kovacs. Au fost distinse cu premiul I : filmul științific „Plante și animale" — regia : Paul Mateescu, imaginea : Traian Batea, Mircea Gheorghiu —, filmul de animație „Furtuna" — regia : Ion Truică, și filmul de protecția muncii „Orele neglijenței" — regia : Cristu Poluxis.

Continuitatea unei idei

Urmare din pag. 1

semnate și prezentate de istorici literari" articolele scriitorilor grupați in jurul **Contemporanului (1881—1891)**. Cu aceste creații se trece la o altă concepție — cea muncitorească — socialistă — despre republică.
Cindrea Tudor Vladimirescu identifica patria vorbind de norod și infierind „tagma jefuitorilor"; Bălcescu îi scria lui Alecsandri că țara lui se numește România; socialiștii incep să vorbească de republica română ca de o necesitate istorică.
Romanticii români de la 1848 aveau, desigur, printre idealuri și idealul republican, dar cel de care erau mai ales frămîntați era Unirea. In mod normal, după înfăptuirea Unirii și, mai tirziu, in 1918, a unității naționale, ideea de republică va deveni un subiect sau un deziderat politic de prim plan.
Literatură prerepublicană (fără ca să se formuleze o doctrină prea clară a acestui concept) se ilustrează cu putere prin Macedonski, Constantin și Anton Bacalbașa, Constantin Mille. Și desigur, prin Caragiale cu **1907 din primăvară pînă-n toamnă**. Păun Pincio, Raicu Ionescu-Rion, G. Ranetti, I. M. Roman, A. Mirea ș.a., propun o literatură de context, utilă ca agitație dar fără altitudinea estetică a marilor pamflete argheziene și a incisivelor scrieri similare ale lui N. D. Cocea. După eliberare, republica devine in opera argheziană un subiect deschis (**Cintare omului**, **Stihuri pestrițe**).
Gala Galaction scria incă din 1919 despre **O lume nouă** : despre această lume au publicat apoi intre 1921—1944, articole și eseuri Camil Petrescu, Ion Vinea, Alexandru Sahia, Geo Bogza, Mihai Ralea, M. R. Paraschivescu, Zaharia Stancu, George Macovescu, Eugen Jebeleanu, Mihail Sadoveanu ș.a. Acești scriitori vorbeau, cei mai mulți, despre schimbarea orinduielii celei vechi. Și chiar dacă nu pronunțau cuvintul republică, ei vorbeau de treburile publice, ceea ce, in latinește se numea Respublica.

REVISTA STRĂINĂ

● **MULTĂ VREME** Jorge Guillen a fost poetul unei singure cărți, celebra **Cántico**, a cărei ediție originală — o culegere de 60 poeme — a apărut la Madrid in 1928 ; in 1950 însă își găsește forma unei opere cuprinzind peste 300 de poeme ; aproape 30 de ani, această carte a rămas, după cum însuși poetul o dorea : o „operă" care nu se prezintă „ca o simplă reeditare, ci de sine stătătoare, in stare să dea satisfacție cititorului asupra intregului proces de creație, întocmai unei configurații arhitecturale, unde descoperirile succesive iți dau senzația unui zbor continuu spre inalt". Claude Esteban a prezentat Editurii Gallimard o versiune franceză, care a fost publicată in colecția „Du monde entier". Cum știm, Jorge Guillen este, alături de Rafael Alberti, Vicente Aleixandre, Luis Cernuda, Federico Garcia Lorca și Pedro Salinas, unul din marii poeți ai generației spaniole a anilor 1920. Poetul a obținut de curind, Marele premiu al Editurii Feltrinelli.

● **LA EDITURA GALLIMARD**, col. „Du monde entier", a apărut „**Les aventures de Nick Adams**", un ciclu de nuvele publicate sporadic prin diferite reviste, constituind o autobiografie romanțată a lui Ernest Hemingway. Apărute pentru prima oară (in traducerea lui Celine Zins) in ordine cronologică și adăugindu-se in volum multe nuvele inedite găsite printre hirtiile autorului după moartea sa, culegerea de față dă posibilitatea cititorului să urmărească intregul proces de creație, de la frămintările copilăriei și experiența Marelui Război pină la reflecțiile scriitorului asupra procesului de creație. Firul discontinuu al povestirii nu intunecă omogenitatea povestirii in care se pot recunoaște toate marile probleme care au populat viața și opera lui Hemingway : dragostea de natură, pescuitul, vinatul, fascinația războiului, locul omului in lume.

● **CU PRILEJUL** apropiatei aniversări a eliberării Bulgariei de sub jugul otoman (3 martie 1878) sub genericul „Galeria"-„Eliberarea", vor fi prezentate o serie de creații de pictură, grafică și desene, semnate de plasticieni de diferite naționalități. Expoziția va cuprinde tablouri, gravuri și desene create in anii '70, ai secolului XIX, realizate de pictori care au participat direct la luptele și evenimentele revoluționare sau au fost contemporani ai acestor acte istorice, ele constituind incontestabile documente de epocă și oglindind umanismul și democratismul pictorilor ruși, români și polonezi, care au reflectat in creațiile lor momentele istoriee legate de cucerirea libertății poporului bulgar. Intre autorii pinzelor se află și Nicolae Grigorescu, Oscar Obedeanu și Carol Popp de Szathmary, pictori inspirați direct din evenimentele legate de războiul de independență.

Luceafărul
Revistă editată de UNIUNEA SCRIITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș
Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Scinteii Nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96
ABONAMENTELE :
3 luni — 13 lei ; 6 luni — 26 lei ; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la :
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII"
Paginator Nicolae Ion